

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ที่ให้การสนับสนุนเงินทุนสำหรับการวิจัยโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Sustainable Tourism Development on Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Route)

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ทั้งจากการสัมภาษณ์ และเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง

ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา งานวิจัย เพื่อให้รายงานนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโครงการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

คณะผู้วิจัย
สิงหาคม 2561

บทสรุปผู้บริหาร

(Executive Summary)

1. บทนำ

เส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine Route) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่กำลังได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยทั้ง 3 ประเทศมีพรมแดนเชื่อมต่อที่มีการทำการค้าการลงทุนร่วมกัน การแบ่งปันทรัพยากร รวมถึงการถ่ายทอดลักษณะความเป็นอยู่และวัฒนธรรมร่วมกันด้วย ตัวอย่างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น การตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Economic Corridor: GMS Economic Corridor) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) นอกจากนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจบริเวณด่านพรมแดนระหว่างประเทศไทย- สปป. ลาว ได้แก่ ด่านภูตู๋ ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย ที่เปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 เชื่อมต่อกับด่านพูตู๋ บ้านผาแก้ว เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป. ลาว ที่เปิดเป็นด่านสากล เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 โดยจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ (ด่านภูตู๋) มีศักยภาพในการส่งเสริมเศรษฐกิจของพื้นที่และจังหวัดในบริเวณพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก ตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์ รวมไปถึงแขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง ของ สปป. ลาว และรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยง ของเมียนมา ในด้านต่าง ๆ เช่น การค้า การลงทุน การศึกษา การขนส่ง และการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวของเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย นี้ ถือว่ามีศักยภาพสูงมาก เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง โดยการเดินทางจาก สปป. ลาว มายังประเทศไทย และต่อเนื่องไปถึงเมียนมา มีเส้นทางให้เลือกถึง 3 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางหลวงหมายเลข 12 มีระยะทางประมาณ 1,092 กิโลเมตร เส้นทางหลวงหมายเลข 11 มีระยะทางประมาณ 875 กิโลเมตร และเส้นทางหลวงหมายเลข 101 มีระยะทางประมาณ 895 กิโลเมตร ทั้งสามเส้นทาง ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น เมืองหลวงพระบาง อุทยานแห่งชาติเขาค้อ อุทยานแห่งชาติภูทับเบิก อำเภอลับแล อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอเนินมะปราง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย บ้านนาต้นจั่น ตรอกบ้านจีน น้ำพุร้อนแม่กาษา น้ำตกพาเจริญ และวัดชเวียนเมียว และพระธาตุอินทร์แขวน เมื่อศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพิ่มขึ้น อาจจะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2558 จากสถิติสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก ตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์ โดยกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กลุ่มสถิติและเศรษฐกิจการท่องเที่ยว, 2558) พบว่า ค่าเฉลี่ยสถานการณ์พักแรมของทั้ง 5 จังหวัด มีค่ากว่าร้อยละ 50 ของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 112,553 คน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ

เศรษฐกิจในด้านบวก คือ เกิดรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ประมาณ 276 ล้านบาท หรือประมาณ 2,400 บาทต่อผู้เยี่ยมเยือน อย่างไรก็ตาม มีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบด้านลบขึ้นได้เช่นกัน เช่น การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจนขีดความสามารถของพื้นที่ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยขาดการวางแผนที่ดี อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบจนไม่สามารถฟื้นฟูหรือเรียกคืนความเป็นอัตลักษณ์และทรัพยากรของท้องถิ่นนั้นกลับมาได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องทำการประเมินศักยภาพและความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ อันจะนำไปสู่แนวทางการดำเนินการและการป้องกันต่อไป

การประเมินศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ สามารถดำเนินการได้ตามหลักความยั่งยืน 3 ประการ (Three pillars of sustainability) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยหลักความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความมั่งคั่งให้กับชุมชน มีการกระจายรายได้ให้กับทุกส่วนของพื้นที่ และความเป็นไปได้ที่ธุรกิจจะประสบความสำเร็จ รวมถึงความสามารถในการทำให้ธุรกิจนั้นคงอยู่ได้ในระยะยาว หลักความยั่งยืนด้านสังคม หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม อาศัยความเท่าเทียมกันในการกระจายประโยชน์ หลีกเลี่ยงการเอารัดเอาเปรียบ มุ่งเน้นการลดปัญหาความยากจน รวมไปถึงการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และหลักความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรสิ้นเปลือง (non-renewable resources) หรือทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถทำได้โดยการลดการปล่อยมลพิษสู่อากาศ พื้นดิน และแหล่งน้ำ รวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ (UNEP and UNWTO, 2005) การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนด้วยเหตุผลอื่นนอกจากการท่องเที่ยว กับ อุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ทั้งในและนอกพื้นที่ สภาพแวดล้อมและชุมชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบ ทั้งในแง่บวกและลบเช่นกัน เมื่อนำหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ด้านดังกล่าว มาใช้กับการท่องเที่ยวเกิดเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างรายได้ทางการเงินให้กับชุมชน โดยหลักการนี้สามารถปรับใช้ได้กับการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือผจญภัยในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและสถานที่ในชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถเป็นได้ทั้งการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดไปตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความมีคุณภาพ หมายถึง คุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม (2) ความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากร และวัฒนธรรม และ (3) ความสมดุล หมายถึง ความสมดุลของความ需求和ความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้ว่า หลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนครอบคลุมกิจกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงถือเป็นหลักการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยนี้

หลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วย การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ตามประกาศ

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ตามราชกิจจานุเบกษาด้วย โดยเนื้อหาของยุทธศาสตร์ “ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว” ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังเสนอแนวทางเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชายแดน (Cross border tourism) ตามกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ ASEAN และ GMS อีกด้วย (แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559, 2554) สอดคล้องกับโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ที่เลือกศึกษาในแผนงานนี้

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 2) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย 3) เพื่อระบุถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาอย่างมีทิศทางบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อระบุสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ที่แตกต่างกัน 3 เส้นทาง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและศักยภาพการรองรับการพัฒนาของพื้นที่ รวมถึงโอกาส ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบตัวชี้วัดเบื้องต้น (Initial indicators) เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

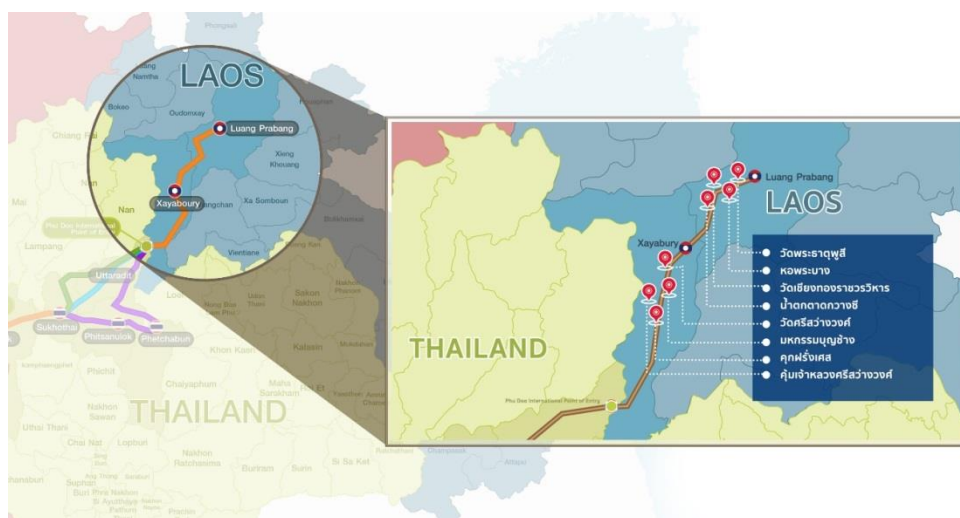
ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ภายใต้กรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เก็บรวบรวมมาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (qualitative results) ที่แสดงถึงขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือข้อเสนอแนะต่อไป แล้วจึงนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาทำ TOWS Metric เพื่อนำผลที่ได้มาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 5 เสนอแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยแบ่งออกเป็นแนวทางเพื่อการดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) ระยะกลาง (5-10 ปี) และระยะยาว (10-20 ปี) นอกจากนี้ จะเปรียบเทียบแนวทางและข้อเสนอแนะดังกล่าว ว่าสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้านหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาความร่วมมือต่อไปในอนาคต

2. คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แหล่งท่องเที่ยวของ สปป. ลาวที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยและตั้งอยู่ตามเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย อยู่ในเขตพื้นที่ของแขวงไชยะบูลีและแขวงพระบาง โดยแขวงหลวงพระบางได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองมรดกโลกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การยูเนสโก ในขณะที่แขวงไชยะบูลีมีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่ดีและน่าสนใจ แต่ยังขาดการพัฒนาในเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การรองรับนักท่องเที่ยว แต่ละแขวงประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ดังภาพ 1

ภาพ 1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของ สปป. ลาว

ประเทศไทย

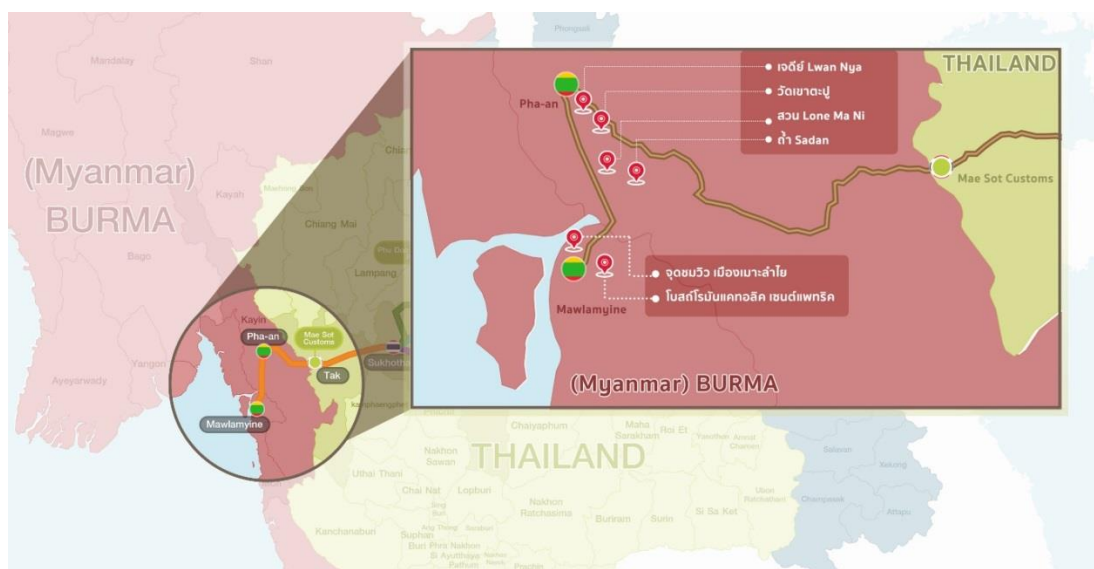
แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย และบางแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระยะใกล้กับเส้นทาง ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว โดยแต่ละจังหวัดประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ดังภาพ 2

ภาพ 2 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเมียนมา มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 3 รองจากอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมบริการสื่อสารโทรคมนาคม รัฐบาลเมียนมาหันมาให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อย่างรวดเร็ว เมียนมามีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่ยังคงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ และเมียนมาเพิ่งเปิดประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากสนใจเดินทางไปเที่ยว รัฐของเมียนมาที่ตั้งอยู่บนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ได้แก่ รัฐกะเหรี่ยง (Kayin State) และรัฐมอญ (Mon State) ประกอบด้วย 2 เมืองหลัก ได้แก่ เมืองผะอัน (Hpa An) ในรัฐกะเหรี่ยง และเมืองเมะล่าย (Mawlamyine) ในรัฐมอญ ดังภาพ 3

ภาพ 3 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของเมียนมา

3. ความสามารถในการรองรับและผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยว

ความสามารถในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวได้จากการประเมินศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาตามเกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ความสะดวกในการเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4) สภาพแวดล้อม 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และ 6) ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ทั้งนี้ โครงการย่อยที่ 2 พิจารณาตามเกณฑ์ด้านที่ 1, 4 และ 5 เท่านั้น โดยเกณฑ์ข้ออื่น ๆ จะใช้พิจารณาในโครงการย่อยที่ 1 และ 3 ซึ่งความสามารถในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละเกณฑ์การประเมิน ทั้ง 3 เกณฑ์ที่ได้พิจารณา ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว สะท้อนในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม สะท้อนในด้านสิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว สะท้อนด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ด้านเศรษฐกิจ (เป้าหมายที่ 1-3) ด้านสังคม (เป้าหมายที่ 4-8) และด้านสิ่งแวดล้อม (เป้าหมายที่ 9-12) รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่จะเกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็นผลกระทบเชิงบวก (ข้อดี) และเชิงลบ (ข้อเสีย) ของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว					
แขวงหลวงพระบาง - เมืองหลวงพระบาง อาทิวัดเชียงทองราชวรวิหาร พระธาตุพูสี หอพระบาง และน้ำตกตาดกวางสี	เชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และเชิงนิเวศ	มีความสวยงามและเก่าแก่ทางศาสนา และประวัติศาสตร์ เป็นเมืองมรดกโลก มีความสวยงามทางภูมิทัศน์และธรรมชาติ	มีสภาพอากาศที่ดีและมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์	- ที่พักอยู่ในระดับ 1-2 ดาว - ข้อจำกัดด้านการใช้ภาษาสื่อสาร และประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่าง - การสื่อสารข้อมูลท่องเที่ยว	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ</u> - การจ้างงานต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี - การพัฒนาการคมนาคม ทั้งทางถนนและอากาศ <u>สังคม</u> - การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น - การพัฒนาคุณภาพแรงงานมากขึ้น ข้อเสีย: <u>เศรษฐกิจ</u> - ขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพ - การจ้างงานชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น - การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น <u>สิ่งแวดล้อม</u> - การใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น
แขวงไชยะบูลี - เมืองปากลาย อาทิวัดศรีสว่างวงศ์ คุ่มเจ้าหลวง คุกฝรั่งเศส ปางช้าง และมหรรมบุญช้าง	เชิงนิเวศวัฒนธรรม (Ecocultural tourism)	- มีสถานที่ที่มีความสวยงามและเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี - มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ในรูปแบบ Unseen	- วัดและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว - มหรรมบุญช้าง จัดขึ้นที่ตัวเมืองไชยะบูลี ระหว่างวันที่ 17-19 กุมภาพันธ์ ของทุกปี	- จำนวนที่พักเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ยกเว้นในช่วงการจัดงานมหรรมบุญช้าง - จำนวนมัคคุเทศก์มีความสมดุลกับจำนวนนักท่องเที่ยว	ข้อดี: <u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - การพัฒนาคุณภาพแรงงานมากขึ้น - การผลักดันการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของโดยภาครัฐ ข้อเสีย:

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
		- มีกิจกรรมและสถานที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ช้าง ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของชาวลาว	- ปางช้าง แบ่งโซนที่พักนักท่องเที่ยว บรรยากาศร่มรื่น	- มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมตามฤดูกาล - การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก - ไม่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว - การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นน้อย - ระยะเวลาผ่านเข้า-ออกด่านถูกจำกัดที่เวลา 18.00 นาฬิกา - การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก	<u>เศรษฐกิจ</u> - จำนวนที่พักไม่เพียงพอ - จำนวนมัคคุเทศก์ไม่เพียงพอ <u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - การจ้างงานชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น
ไทย					
อุดรดิตถ์ - เมืองลับแล (วิถีชีวิตเมืองลับแล ตลาดผลไม้หัวดง วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์) - หมู่บ้านประมงท่าเรืออำเภอลำปำ	เชิงวิถีชีวิต	- มีสถานที่และอาคารบ้านเรือนที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชนเมืองของคนท้องถิ่น การซื้อขายผลไม้ เช่น ลองกอง และมังคุด ของเกษตรกร รวมถึงศาสนสถานที่มีประวัติความเป็นมา - มีแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตชาวประมง แต่มีการทำเกษตรกรรมและหัตถกรรมเหมือนผู้ที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินหลัก เนื่องจากตั้งอยู่บนเกาะที่เกิดจากการสร้างเขื่อน	- มีลักษณะเป็นชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วยอาคารบ้านเรือนของชาวบ้านในรูปแบบดั้งเดิม บางส่วนปรับปรุงสภาพเป็นที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เป็นดินแดนแห่งล้านนาตะวันออก - มีลักษณะเป็นเกาะ ที่ประกอบด้วยหมู่บ้านของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมง เกษตรกรรม และหัตถกรรมทัศนียภาพเป็นธรรมชาติสวยงาม	- แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลายแห่งและหลากหลายรูปแบบ - ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ใกล้เคียง เช่น สุโขทัย และแขวงไซยะบูลี สปป. ลาว - มีหน่วยงานให้การดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด - เส้นทางคมนาคมโดยรถยนต์สะดวก (ทางหลวงหมายเลข 12 และ 101) - การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถส่วนตัว - ชุมชนมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจและสังคม</u> - ขายสินค้า เช่น ผลไม้ และอาหารท้องถิ่นได้มากขึ้น - เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น จากธุรกิจที่พักและร้านอาหาร - เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนข้างเคียงที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - เกิดปัญหาจากราจดัด - เกิดปัญหาขยะตามแหล่งท่องเที่ยว <u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- มีสินค้าท้องถิ่นที่หลากหลาย เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว - แรงงานภาคบริการไม่เพียงพอรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว - มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม เช่น โครงการพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน โครงการเมืองคาร์บอนต่ำ และหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง - ข้อมูลท่องเที่ยวที่มีอยู่บางส่วนอาจจะไม่ถูกต้อง	- ขาดบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยว
เพชรบูรณ์ - เขาค้อ - ภูทับเบิก	เชิงนิเวศ (Ecotourism)	ทัศนียภาพเป็นป่าเขา มีการปรับภูมิทัศน์เพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ จุดชมวิว จุดถ่ายรูป และลานกางเต็นท์	อากาศเย็นสบายเกือบตลอดทั้งปี มีที่พัก ร้านอาหาร และเกษตรเชิงพาณิชย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเยี่ยมชมและทำกิจกรรม	- มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ได้แก่ เชิงนิเวศ ศาสนา วิถีชีวิต (ชาวม้ง) - ประชาชนในพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเป็นเจ้าบ้านที่ดี - เส้นทางการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลมีความสะดวก (ทางหลวงหมายเลข 12) - เส้นทางขึ้นเขาค้อและภูทับเบิกมีความลาดชัน และขาดป้ายจราจร - มีจุดจอดรถรับ-ส่งเพื่อบริการนักท่องเที่ยว - มีการให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจและสังคม</u> - เกิดการกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม - เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - การจราจรติดขัดมากขึ้น - ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค - ปัญหาการใช้พื้นที่โดยขาดแนวทางการจัดการ ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ - ปริมาณขยะและมลภาวะเพิ่มมากขึ้น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- มีป้ายให้ข้อมูลท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ในบางพื้นที่ - มีเตาเผาขยะในพื้นที่เขาค้อ - ขาดระบบการจัดการขยะในตัวเมืองและภูทับเบิก - จำนวนแรงงานภาคบริการด้านการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ และขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ - น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ ในบางฤดูกาล	
พิษณุโลก - เมืองพิษณุโลก (พระราชวังจันทน์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดนางพญา วัดจุฬามณี และวัดราชบูรณะ) - เนินมะปราง (ภูเขาหินปูนและถ้ำค้างคาว)	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) เชิงศาสนา และนิเวศ	- มีสถานที่ที่มีความสวยงามและสำคัญทางศาสนา ประวัติศาสตร์จำนวนมาก - มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น ภูเขาหินปูนที่มีความน่าสนใจ	- มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง มีวัดตั้งอยู่หลายแห่งในพื้นที่ การจราจรค่อนข้างหนาแน่นทั้งจากคนในพื้นที่และผู้มาเยือน - มีแนวภูเขาหินปูนตามธรรมชาติ ยังไม่มีการปรับพื้นที่เพื่อการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวมากนัก	- มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก - ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำและไฟฟ้า มีเพียงพอ - การเดินทางสะดวก ทั้งทางบกและทางอากาศ - รถบริการสาธารณะเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีอยู่อย่างจำกัด - มีโฮมสเตย์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน - ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดที่ได้รับความนิยม เช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วย - โครงการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ ตลาด และมัคคุเทศน์	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ</u> - เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น - ปริมาณผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นขายได้มากขึ้น ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - มีการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า มากขึ้น อาจจะไม่เพียงพอ - การจราจรหนาแน่น จุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอ - ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- พนักงานภาคบริการยังไม่ได้มาตรฐานขาดความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ - การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ - มีการให้ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวโดยเทคโนโลยี QR (โครงการ Thailand Scan Me) - มีการจัดการขยะ แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร	
สุโขทัย - อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - บ้านนาต้นจั่น	เชิงประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต	แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และชุมชนที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวสุโขทัย อาทิ การทอผ้า ปลูกข้าว ไม้แกะสลัก และอาหารท้องถิ่น ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน	- อุทยานประวัติศาสตร์ ที่ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ และจัดการเพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีเส้นทางเดินและเส้นทางจักรยานเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ - พื้นที่ชุมชนที่มีการจัดทำโฮมสเตย์และกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย บ้านพื้นที่ทางการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหาร ศูนย์ผ้าหมักโคลน บ้านนาต้นจั่น ของคนในพื้นที่	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก - มีข้อมูลด้านการท่องเที่ยว - ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจและสังคม</u> - ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น - มีการใช้ทรัพยากรของจังหวัดมากขึ้น
ตาก - เมืองตาก (ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรอกบ้านจั่น พิพิธภัณฑ์เมืองตาก	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม) และเชิงนิเวศ	- มีสถานที่ที่ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของจังหวัด และสถานที่ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนตาก	- เป็นชุมชนเมืองริมแม่น้ำปิง แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน - พื้นที่บริเวณน้ำพุร้อนแม่กาสา ถูกปรับปรุงเพื่อรองรับ	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก - มีจำนวนที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว - มีสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้า เพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว แต่ในบางพื้นที่แหล่ง	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</u> - รายได้ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
- น้ำพุร้อนแม่กาสา น้ำตกพาเจริญ		- มีน้ำพุร้อนและน้ำตกที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก	นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเป็นธรรมชาติ - พื้นที่บริเวณน้ำตกพาเจริญยังคงความเป็นธรรมชาติ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวที่กลมกลืนกับธรรมชาติ	ท่องเที่ยว มีปัญหาด้านความสะดวกของน้ำใช้ - สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการจัดการเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายรูป และปั่นจักรยาน - การเดินทางระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอดกำลังได้รับการพัฒนา (จะดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2561) - ขาดการจัดการขยะในบางแหล่งท่องเที่ยว - ขาดบุคลากรภาคบริการที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ - มีตำรวจท่องเที่ยวที่คอยอำนวยความสะดวกและตำรวจสายตรวจที่คอยดูแลความปลอดภัยในยามวิกาล	- ชุมชนท้องถิ่นสามารถขายสินค้าพื้นบ้านได้มากขึ้น - กระตุ้นให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากคนในพื้นที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - น้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาดไม่เพียงพอ - ปัญหาขยะในแหล่งท่องเที่ยว
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา					
รัฐกะเหรี่ยง - เมืองพะอาน (เจดีย์ Lwan Nya วัดเขาตะปู สวน Lone Ma Ni และ ถ้ำ Sadan)	เชิงนิเวศวัฒนธรรม (Eco-cultural tourism)	มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ผสมผสานกันอย่างลงตัว	สิ่งก่อสร้างโดยมนุษย์ อาทิ เจดีย์ วัด และพระพุทธรูป ตั้งอยู่ในแหล่งธรรมชาติ	- มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ด้านไฟฟ้า และน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค - ขาดระบบการจัดการขยะ และน้ำเสียจากร้านค้า - ขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทาง ระยะเวลา - ขาดพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</u> - คนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - นักท่องเที่ยวมายังพื้นที่ได้มากขึ้นจากความร่วมมือทางการค้า ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u>

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- ขาดระบบขนส่งสาธารณะเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว	- ปัญหาขยะจากการขาดระบบการจัดการ และการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนในพื้นที่ - นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ยาก เนื่องจากขาดป้ายบอกทาง และระบบขนส่งสาธารณะ
รัฐมอญ - เมืองเมะล่าย (จุดชมวิวเมืองเมะล่าย แหล่งชมวิถีชีวิตริมแม่น้ำอิรวดี โบสถ์โรมันแคทอลิก เซนต์แพทริก)	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม)	มีความสวยงามทางธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตท้องถิ่นที่น่าสนใจ อาคารมีความเก่าแก่และความสำคัญทางประวัติศาสตร์	จุดชมวิว ตั้งอยู่บนเนินเขา สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเมืองเมะล่ายได้ เป็นสถานที่ที่คนในพื้นที่นิยมขึ้นมาเยี่ยมชม และแหล่งชมวิถีชีวิตและโบสถ์โรมันแคทอลิก เซนต์แพทริก ตั้งอยู่ในเมือง มีความหลากหลายแบบชุมชนเมือง	- มีวัดและอาคารที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม - จำนวนที่พักไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว - ของที่ระลึกของท้องถิ่นไม่เป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยว - ขาดข้อมูลด้านการท่องเที่ยวบนเว็บไซต์ - สภาพถนนก่อให้เกิดอุบัติเหตุ - มีการกำหนดคุณลักษณะของร้านค้าเที่ยวเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว - ขาดระบบการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ได้แก่ ระบบการเช่ารถ - ขาดพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน - มีหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของรัฐบาลมอญให้การสนับสนุน โดยการประสานงานกับ	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ</u> - ภาครัฐมีรายได้จากการขึ้นทะเบียนธุรกิจรายปีมากขึ้น - รัฐมอญมีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่เพิ่มมากขึ้น - ธุรกิจของคนท้องถิ่น เช่น ร้านอาหาร และโรงแรมมีรายได้มากขึ้น สังคม - กิจกรรมทางศาสนาดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความศรัทธาให้มาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ข้อเสีย: <u>เศรษฐกิจ</u> - จำนวนที่พักไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว - ชุมชนไม่ได้รับรายได้จากการขายของที่ระลึกเพิ่มขึ้น เนื่องจากสินค้าไม่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว - มีการนำเข้าของใช้ตามโรงแรมที่พักเพิ่มมากขึ้น เช่น สบู่ ผ้าเช็ดตัว และหวี

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แก่นักท่องเที่ยว ในการเดินทางมายังเมืองเมะล่าย - จำนวนวันที่อนุญาตให้อยู่ในเมียนมาของ - วีซ่านักท่องเที่ยวถูกจำกัด (มีวีซ่า อยู่ได้ 28 วัน/ ไม่มีวีซ่า อยู่ได้ 14 วัน)	<u>สังคม</u> - ทิศทางการพัฒนาของพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่มากขึ้น อาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ - จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีของคนท้องถิ่น โดยเฉพาะที่วัด <u>สิ่งแวดล้อม</u> - ภาพลักษณ์แง่ลบด้านความสะอาดของพื้นที่ต่อนักท่องเที่ยว เนื่องจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนท้องถิ่น

* การจัดการขยะ หมายถึง การเก็บรวบรวม ขนถ่าย และนำขยะที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

คณะวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ศักยภาพและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงข้อดี – ข้อเสีย ของพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ทำการคัดเลือกบนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 3) โดยการกำหนดกลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ดังแสดงในตาราง 2 – 10

ตาราง 2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมในการรองรับและอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและครบวงจร ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียและเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย - ประชาสัมพันธ์นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่มีอยู่ ผ่านทางเว็บไซต์ และการประชุมของผู้ประกอบการ เชิงป้องกัน: - ชุมชนร่วมมือกับเอกชนในการให้เอกชนเสนอการท่องเที่ยวชุมชน เป็นทางเลือก เพื่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนตลอดทั้งปี
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	เชิงรุก: - พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ เชิงแก้ไข: - จัดตั้งหน่วยงานฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสารและเพิ่มความเข้าใจด้านประเพณีและวัฒนธรรม
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	เชิงรุก: - สื่อสารผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในระบบต่าง ๆ ได้แก่ สัมปทาน หุ่นส่วน เอกชน และชุมชน เข้าด้วยกัน
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	เชิงป้องกัน: - จัดตั้งคณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยคนท้องถิ่นเพื่อป้องกันปัญหาด้านภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้	เชิงแก้ไข: - สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยเรียนรู้และร่วมมือกับผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพในการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันหาแนวทางการเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือวิถีชีวิต โดยปรับเอาการท่องเที่ยวในระบบเอกชนมาใช้ เชิงรับ: - ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและมีแรงงานท้องถิ่น รวมถึงเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	-

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาว เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	-
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงรุก: - เจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสตรีและเยาวชน - ส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่นและจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ เชิงแก้ไข: - ให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงที่พักให้ได้มาตรฐาน - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน - กำหนดเงื่อนไขภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวระยะระบบสัมปทาน เพื่อป้องกันการละทิ้งกิจการ และรักษาผลประโยชน์ของชุมชน เชิงรับ: - ส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ให้แก่แรงงานในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้ นอกฤดูกาลและมีการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมากขึ้น - ส่งเสริมการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อกระจายการท่องเที่ยวไปยังชุมชน

ตาราง 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงแก้ไข: - จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี แนะนำการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และกระจายนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	เชิงแก้ไข: - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อรองรับโอกาสการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC - จัดการท่องเที่ยวที่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและเกิดความประทับใจ - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อแรงงานภายในประเทศ เชิงรับ: - ศึกษาแนวทางเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ความสามารถในการรองรับ และวิถีชีวิต
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์โอกาสทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อดึงดูดนักลงทุนท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เชิงแก้ไข: - จัดอบรมเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวให้แก่กลุ่มทุนท้องถิ่น - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในแต่ละช่วงเวลาของวัน - ขอความร่วมมือให้ภาคเอกชนกำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	เชิงรับ: - จัดตั้งหน่วยงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากท้องถิ่นและภาคเอกชน เพื่อตรวจสอบและตรวจติดตามโครงการการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้	เชิงรุก: - พัฒนาแผนธุรกิจเพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและวิถีชีวิต เชิงแก้ไข: - นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มระยะเวลาการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวก่อนและหลังงานประเพณีใหญ่ อาทิ งานบุญช้าง เพื่อให้ขยายระยะเวลาการท่องเที่ยว เกิดความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนเส้นทาง LIMEC
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาว เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	เชิงแก้ไข: - ศึกษาระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกประเทศที่ด้านของนักท่องเที่ยว เพื่อปรับเปลี่ยนช่วงเวลาให้เหมาะสม
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงรุก: - จัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนแรงงานภาคการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว - ออกนโยบายผลักดันการลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยว พร้อมมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เชิงแก้ไข: - ปรับปรุงและหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ เชิงรับ: - จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เสนอต่อรัฐบาล

ตาราง 4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงแก้ไข: - ภาครัฐจัดหาหรือกำหนดหน่วยงานให้ความรู้ด้านการเริ่มต้นและประกอบธุรกิจแก่ชุมชน เชิงป้องกัน: - สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการต่าง ๆ ของจังหวัด - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว เชิงรับ: - จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เสนอต่อรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเพื่อหามาตรการส่งเสริม - ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่นในการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณขยะ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน เชิงแก้ไข: - จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ - กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินโครงการต่าง ๆ ของชุมชนและภาครัฐ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม - เชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เชิงแก้ไข: - เปิดรับสมัครงานผ่านศูนย์จัดหางาน เพื่อคัดกรองงานที่ได้มาตรฐานและค่าตอบแทนที่เหมาะสม และคัดเลือกผู้สมัครที่ตรงตามความต้องการของตลาด เชิงรับ: - ฝึกอบรมนักธุรกิจท้องถิ่นเพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เชิงแก้ไข: - จัดกิจกรรมในปฏิทินการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับฤดูกาลของผลผลิตทางการเกษตร เชิงรับ: - โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด - จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาตลาดผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว และการแปรรูปผลไม้ โดยยังคงวิถีการขายผลไม้เดิมไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งแหล่งที่เป็นที่รู้จักและยังไม่เป็นที่รู้จัก เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และงานส่งเสริมการท่องเที่ยว - ส่งเสริมธุรกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่นผ่านโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้รักบ้านเกิด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงป้องกัน: - วางแผนเรื่องการใช้น้ำและการรับมือกับอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันประหยัดน้ำ เชิงรับ: - จัดทำแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยการจัดทำป้ายเพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม - กำหนดโควตาสำหรับผู้ที่ต้องการนำรถเข้าไปในพื้นที่ โดยเสียค่าใช้จ่าย และจัดให้บริการจุดจอดรถและรถบริการสาธารณะสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการนำรถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว - จัดสรรและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยที่เกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อทำการเกษตร
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดจุดจอดแล้วจร (Park and ride) สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล - ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมปริมาณขยะไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของเตาเผาที่มีอยู่ในพื้นที่ (เขาค้อ) เชิงแก้ไข: - จัดจุดจอดรถบริเวณทางขึ้นภูทับเบิกและเขาค้อ และมีบริการรถรับ – ส่ง จากผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความชำนาญเส้นทาง เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ - รณรงค์ให้ชุมชนร่วมกันลดปริมาณขยะ และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการเกิดขยะ เช่น การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำ เชิงป้องกัน: - จัดจุดจอดแล้วจร และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าก่อนช่วงเทศกาลท่องเที่ยว
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานภาคบริการเพื่อการท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานท้องถิ่นเพื่อเพิ่มจำนวนแรงงาน - จัดให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว - จัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ทำเกษตรอินทรีย์
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ตรงตามความต้องการของตลาด (Research to Market) โดยเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและน่าสนใจ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในและนอกฤดูกาล เพื่อให้เกิดรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และการให้บริการของชุมชน ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เชิงป้องกัน: - ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในแต่ละพื้นที่ โดยนำเสนอแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม เช่น หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (National park passport program)
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - จัดโครงการพัฒนารูปแบบและผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก - จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปของชุมชน เช่น การผลิตกล้วยตาก - รณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำและไฟฟ้า รวมถึงการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - อาศัยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (เช่น Thailand Scan Me) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งที่ยังไม่เป็นที่นิยม เชิงแก้ไข: - พัฒนาเทคโนโลยีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางและการจราจร เป็นต้น - นำระบบขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เช่น จอดแล้วจร (Park and ride) มาประยุกต์ใช้ เพื่อลดการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเขตเมือง - จัดทำระบบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลท่องเที่ยว อาทิ ข้อมูลด้านเส้นทางและระยะทาง เชิงป้องกัน: - จัดเก็บสถิติข้อมูลอุบัติเหตุ รวมถึงสาเหตุของอุบัติเหตุ เชิงรับ: - จัดเก็บข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลการเดินทาง - จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ และประโยชน์ของชุมชน
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข:

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- ฝึกอบรมพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ - ปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งจัดประเมินผลการฝึกอบรม โดยหน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัด - จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้แก่ผู้ที่สนใจเริ่มธุรกิจ
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและเอกชนในการจัดแพ็คเกจท่องเที่ยวพร้อมอาหารและที่พักสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 7 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	-
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการพื้นฐาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มัคคุเทศก์ แผ่นพับ และป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในภาษาต่างประเทศ - รณรงค์การลดปริมาณขยะและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - จัดให้มีระบบการเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เชิงรับ: - กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสม สอดคล้องตามข้อมูลของประเภทและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เชิงรับ: - กำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างมาตรฐาน ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ ด้านภาษาต่างประเทศ
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 8 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดตาก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - วิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม - จัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารสถานที่ที่น่าสนใจ - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ เป็นต้น - ภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่นร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เชิงป้องกัน: - ให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว เชิงรับ: - ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - กำหนดมาตรการควบคุมการก่อสร้างที่พัก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับพื้นที่ เชิงแก้ไข: - ปรับปรุงสภาพเส้นทางเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่สัญจรระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอด - ตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพน้ำใช้ให้ได้มาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภค โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สาธารณสุข
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานของคนในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว เชิงแก้ไข: - จัดฝึกอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ให้ชุมชนตระหนักและรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	-
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 9 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองผะอัน รัฐกระเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. แผนการสร้างความเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม	เชิงแก้ไข: - ส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาให้เกิดระบบการจัดการขยะ - กำหนดนโยบายช่วยเหลือธุรกิจท่องเที่ยวที่มีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสภาพแวดล้อม เชิงป้องกัน: - กำหนดให้หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณูปโภคจัดเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวและปริมาณขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยว เชิงรับ: - ส่งเสริมและผลักดันการลงทุนเพื่อสร้างระบบการจัดการน้ำทั้งจากอาคาร - จัดทำระบบการจัดการขยะ ทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง
2. แผนเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ	เชิงรุก: - กำหนดนโยบายส่งเสริมธุรกิจที่จ้างงานคนในพื้นที่ เชิงแก้ไข: - กำหนดการฝึกอบรมการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานไว้ในแผนพัฒนาโฮมสเตย์ - กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดำเนินการและให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมการลงทุนการจัดทำระบบการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เชิงรับ: - อบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรของท้องถิ่น
3. แผนเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการวางแผนและจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	เชิงรับ: - จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ที่สอดคล้องตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลกลาง
4. แผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ	เชิงรุก: - ศึกษาธุรกิจที่ตกเพื่อพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - พัฒนาโฮมสเตย์ที่มีอยู่ของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือด้านเงินทุนจากภาคเอกชน เชิงแก้ไข: - นักธุรกิจท้องถิ่นจัดทำแนวทางการใช้การค้าเป็นตัวผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อรัฐบาลกลาง เชิงป้องกัน: - คนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดแผนเพื่อรองรับนโยบายที่สอดคล้องตามแผนแม่บทการท่องเที่ยวของเมียนมา ค.ศ. 2013-2020
5. พัฒนาการเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - มอบสิทธิพิเศษทางธุรกิจให้แก่ธุรกิจที่พานักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - กำหนดให้ภาคเอกชนที่มีความต้องการที่จะลงทุนด้านสิ่งปลูกสร้างด้านการท่องเที่ยวต้องมีระบบการจัดการน้ำทิ้ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- วิจัยและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว
6. สร้างภาพลักษณ์และสถานะการท่องเที่ยวของเมียนมา	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปลอดภัย จากปัญหาชนกลุ่มน้อย ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่

ตาราง 10 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. แผนการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม	เชิงแก้ไข: - สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ
2. แผนเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ	เชิงรุก: - ให้ความรู้ด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - จัดโครงการฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาศิลปะ งานฝีมือ และของที่ระลึก - ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและอบรมผู้มีส่วนรับผิดชอบ เพื่อจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - จัดฝึกอบรมบุคลากรของท้องถิ่นด้านการบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงรับ: - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานฝีมือของท้องถิ่น - ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
3. แผนเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการวางแผนและจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐมอญ เชิงแก้ไข: - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและโครงการที่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลกลาง เชิงป้องกัน: - จัดปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยใช้วัด สถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมเป็นตัวดึงดูด เชิงรับ: - จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และเพื่อกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - คนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำแนวทางในการรองรับความเจริญด้านการท่องเที่ยว ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลกลาง
4. แผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ	เชิงรุก: - สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Conference and Exhibition)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - จัดประชุมกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - ศึกษาข้อมูลของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับนักธุรกิจต่างชาติในการจัดหาของใช้ที่ไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - จัดระบบการให้บริการของเอกชนด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการเช่ารถ เชิงรับ: - ส่งเสริมการผลิตของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ให้แก่คนในท้องถิ่น
5. พัฒนาการเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - วิจัยความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ อาทิ สภาพถนนและรถนำเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ศึกษาข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อจัดทำข้อเสนอต่อภาครัฐในการพิจารณาเพิ่มระยะเวลาสำหรับวีซ่านักท่องเที่ยว เชิงรับ: - นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเจริญทางด้านท่องเที่ยว
6. สร้างภาพลักษณ์และสถานะการท่องเที่ยวของเมียนมา	-

5. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) ระยะกลาง (5-10 ปี) และระยะยาว (10- 20 ปี)

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นที่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงาน สร้างและกระจายรายได้ให้กับชาติพันธุ์ต่าง ๆ ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น และอนุรักษ์และปกป้องโบราณสถาน สภาพแวดล้อม และอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวของ สปป. ลาว พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องตามเป้าหมาย จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ คณะนักวิจัยพบว่า สปป. ลาว ควรมีเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้น ได้แก่ เพื่อสร้างและกระจายงานและรายได้ ระยะกลาง ได้แก่ เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน และโบราณวัตถุของท้องถิ่น รวมถึงสภาพแวดล้อม และระยะยาว ได้แก่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางคณะนักวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแขวงหลวงพระบาง และแขวงไชยะบูลี ในระยะสั้น กลาง และยาว ดังตาราง 11 และ 12 ตามลำดับ

ตาราง 11 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มียู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความพร้อมการรองรับด้านการท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงนโยบายส่งเสริมการลงทุน - สร้างงานให้แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้นอกฤดูกาล - ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่น - พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพในการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว - ผลักดันให้เอกชนส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนตลอดทั้งปี	- ตั้งหน่วยงานฝึกอบรมภาคีท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสารและเพิ่มความเข้าใจด้านประเพณีและวัฒนธรรม - ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยเรียนรู้และร่วมมือกับผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันหาแนวทางการเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือวิถีชีวิต โดยปรับเอาการท่องเที่ยวในระบบเอกชนมาใช้ - ตั้งคณะที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วยคนท้องถิ่น เพื่อป้องกันปัญหาด้านภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น	- เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว - กำหนดช่องทางการสื่อสารข้อมูลและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรูปแบบสัมปทานหุ้นส่วน เอกชน และชุมชนผ่านทางเว็บไซต์ - ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องการสร้างมาตรฐานธุรกิจโรงแรมและที่พัก - พัฒนากลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องโดยเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสตรีและเยาวชน - กำหนดเงื่อนไขภายใต้ นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวระบบสัมปทาน เพื่อป้องกันการละทิ้งกิจการและรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

ตาราง 12 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงไซยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว (ประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี กิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาของวัน การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แหล่งท่องเที่ยวใหม่) เพื่อกระจายนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ และการเพิ่มระยะเวลาการเยี่ยมชมเยือนของนักท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์โอกาสทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อดึงดูดนักลงทุนท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวก่อนและหลังงานประเพณีใหญ่ อาทิ งานบุญช้าง เพื่อขยายระยะเวลาการท่องเที่ยว เกิดความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนเส้นทาง LIMEC - ปรับปรุงและหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น - กำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถ เพื่อ	- จัดการท่องเที่ยวที่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและเกิดความประทับใจ - ศึกษาแนวทางเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ความสามารถในการรองรับและวิถีชีวิต - ศึกษาความจำเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพื่อรองรับโอกาสการขยายตัวของการท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC	- ตั้งหน่วยงานตรวจสอบและตรวจติดตามโครงการการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากท้องถิ่นและภาคเอกชน - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ - ออกนโยบายผลักดันการลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยว พร้อมมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไซยะบูลี เสนอต่อรัฐบาล - พัฒนาแผนธุรกิจเพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและวิถีชีวิต

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงาน - ศึกษาระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกประเทศที่ด่านของนักท่องเที่ยว เพื่อปรับเปลี่ยนช่วงเวลาให้เหมาะสม - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อแรงงานภายในประเทศ - จัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนแรงงานภาคการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว		

ประเทศไทยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันอย่างยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนาโดยสรุป ดังนี้ 1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงธุรกิจภาคบริการ ทั้งบนฐานบริการเดิมและฐานบริการใหม่ และ 2) พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และจัดทำและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องตามหลักความยั่งยืน นอกจากนี้ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 ไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” แผนดังกล่าวได้มีการแบ่งแนวทางการพัฒนาออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (Quick-win) มุ่งเน้นการดำเนินการที่สามารถปฏิบัติได้ทันที เป็นพื้นฐานเพื่อการดำเนินการในระยะถัดไป และสามารถเห็นผลได้ภายในระยะเวลา 1-2 ปี และระยะกลาง (Medium-term) เป็นการดำเนินการต่อยอดจากการดำเนินงานในระยะแรก สามารถเห็นผลได้ภายในระยะแผนฯ (ภายใน พ.ศ. 2564) ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายสำคัญในระยะยาว คือ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยอย่างยั่งยืน ดังตาราง 13-17

ตาราง 13 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว - เปิดรับสมัครงานผ่านศูนย์จัดหางาน เพื่อคัดเลือกงานค่าตอบแทน และคัดเลือกผู้สมัครที่เหมาะสม - ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว - จัดอบรมนักธุรกิจท้องถิ่นด้านการผสมผสานธุรกิจท่องเที่ยวกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม - จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาตลาดผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว และการแปรรูปผลไม้ - ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว	- กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินโครงการต่าง ๆ ของชุมชนและภาครัฐ - ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่นในการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณขยะ - เชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด	- กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม - ภาครัฐจัดหาหรือกำหนดหน่วยงานให้ความรู้ด้านการเริ่มต้นและประกอบธุรกิจแก่ชุมชน - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน - จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่

ตาราง 14 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งแหล่งที่เป็นที่รู้จักและยังไม่มีที่รู้จัก เพื่อ	- จัดทำแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยการจัดทำป้าย	- ส่งเสริมธุรกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่นผ่าน

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มียู)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
สร้างและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน - จัดสรรและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยที่เกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อทำการเกษตร - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในและนอกฤดูกาล เพื่อให้เกิดรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และการให้บริการของชุมชน - ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในแต่ละพื้นที่ โดยนำเสนอแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม เช่น หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (National park passport program) - ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมปริมาณขยะไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของเตาเผาที่มีอยู่ในพื้นที่ (เขาค้อ) - อนุรักษ์ให้ชุมชนร่วมกันลดปริมาณขยะ และจัดกิจกรรม	เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม - กำหนดโควตาสำหรับผู้ที่ต้องการนำรถเข้าไปในพื้นที่ โดยเสียค่าใช้จ่าย และจัดให้บริการจุดจอดรถและรถบริการสาธารณะสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการนำรถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและน่าสนใจ - จัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานภาคบริการเพื่อการท่องเที่ยว โดยให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว - จัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ตรงตามความต้องการของตลาด (Research to Market) โดย	โครงการอนุรักษ์สร้างจิตสำนึกให้รักบ้านเกิด - วางแผนเรื่องการใช้น้ำและการรับมือกับอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันประหยัดน้ำ - จัดจุดจอดรถบริเวณทางขึ้นภูทับเบิกและเขาค้อ และมีบริการรถรับ – ส่ง จากผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความชำนาญเส้นทาง เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าก่อนช่วงเทศกาลท่องเที่ยว - จัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
การท่องเที่ยวที่ลดการเกิดขยะ เช่น การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำ - ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ทำเกษตรอินทรีย์	เชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว	

ตาราง 15 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดโครงการพัฒนาธุรกิจและผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก - จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปของชุมชน เช่น การผลิตกล้วยตาก - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ - รณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำและไฟฟ้า รวมถึงการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว - ฝึกอบรมพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว จัดประเมินผล การฝึกอบรม โดยหน่วยงาน	- อาศัยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) - นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (เช่น Thailand Scan Me) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งที่ยังไม่เป็นที่นิยม - พัฒนาเทคโนโลยีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางและการจราจร เป็นต้น - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชื่อมโยงไปยังภูมิภาค	- กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - นำระบบขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เช่น จอดแล้วจร (Park and ride) มาประยุกต์ใช้เพื่อลดการใช้นานพาหนะส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเขตเมือง - จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการขยะและประโยชน์ของชุมชน - จัดเก็บข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง รวมถึงจัดเก็บสถิติข้อมูล

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
ท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัด เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ - จัดทำระบบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลท่องเที่ยว อาทิ ข้อมูลด้านเส้นทางและระยะทาง	ต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและเอกชนในการจัดแพ็คเกจท่องเที่ยว พร้อมอาหารและที่พักสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน	อุบัติเหตุ และสาเหตุของอุบัติเหตุ

ตาราง 16 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว - กำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างมาตรฐาน ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ ด้านภาษาต่างประเทศ - รณรงค์การลดปริมาณขยะและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	- กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการพื้นฐาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มัคคุเทศก์ แผ่นพับ และป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในภาษาต่างประเทศ - จัดกิจกรรมเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- จัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว และกำหนดแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสม สอดคล้องตามข้อมูลของประเภทและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

ตาราง 17 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดตาก ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- วิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม - จัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารสถานที่ที่น่าสนใจ - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว - ศึกษาความพร้อมของพื้นที่เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ - จัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานของคนในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว - ให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	- กำหนดมาตรการควบคุมการสร้างที่พัก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับพื้นที่ - ให้ชุมชนตระหนักและรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ตรวจสอบติดตามและพัฒนาคุณภาพน้ำใช้ให้ได้มาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภค โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สาธารณสุข	- ภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่นร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - ปรับปรุงสภาพเส้นทางเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่สัญจรระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอด

เมียนมาจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยว ปี ค.ศ. 2013-2020 มีเป้าหมายเพื่ออาศัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวหลักดันให้เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวของเมียนมาพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องตามเป้าหมาย จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ คณะนักวิจัยพบว่า เมียนมาควรมีเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้น ได้แก่ เพื่อสร้างความพร้อมในการรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในด้านคุณภาพแรงงาน มาตรฐานที่พัก สาธารณูปโภค

ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงความสะอาดของสภาพแวดล้อม เป็นต้น ระยะกลาง ได้แก่ การสร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม และระยะยาว ได้แก่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางคณะนักวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของรัฐมอญ และรัฐกะเหรี่ยง ดังแสดงในตาราง 18 และ 19 ตามลำดับ

ตาราง 18 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของรัฐกะเหรี่ยง เมียนมา (เมืองพะอัน)

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- กำหนดให้หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณสุขป๊อค จัดเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว และปริมาณขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยว - ศึกษาธุรกิจที่ฝึกเพื่อพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - พัฒนาโฮมสเตย์ที่มีอยู่ของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือด้านเงินทุนจากภาคเอกชน - ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปลอดภัยจากปัญหาชนกลุ่มน้อย - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านสาธารณสุขป๊อค เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่	- กำหนดนโยบายส่งเสริมธุรกิจที่จ้างงานคนในพื้นที่ - ส่งเสริมการลงทุนการจัดทำระบบการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน - พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรของท้องถิ่น - นักธุรกิจท้องถิ่นจัดทำแนวทางการใช้การค้าเป็นตัวผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อรัฐบาลกลาง - มอบสิทธิพิเศษทางธุรกิจให้แก่ นักธุรกิจที่พานักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และใช้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	- จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ที่สอดคล้องตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลกลาง - คนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดแผนเพื่อรองรับนโยบายที่สอดคล้องตามแผนแม่บทการท่องเที่ยวของเมียนมา ค.ศ. 2013-2020 - กำหนดนโยบายช่วยเหลือธุรกิจท่องเที่ยวที่มีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสีงแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาให้เกิดระบบการจัดการขยะและระบบการจัดการน้ำทิ้งจากอาคาร - กำหนดการฝึกอบรมการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานไว้ในแผนพัฒนาโฮมสเตย์ - กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดำเนินการและให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการ

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดทำระบบการจัดการขยะทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง - กำหนดให้ภาคเอกชนที่มีความต้องการที่จะลงทุนด้านสิ่งปลูกสร้างด้านการท่องเที่ยวต้องมีระบบการจัดการน้ำทิ้ง		- จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - วิจัยและพัฒนาาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 19 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของรัฐมอญ เมียนมา (เมืองเมะล่าย)

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปีโดยใช้วัด สถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมเป็นตัวดึงดูด - จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และเพื่อกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Conference and Exhibition) - จัดประชุมกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนว	- จัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐมอญ - ศึกษาข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อจัดทำข้อเสนอ ต่อภาครัฐในการพิจารณาเพิ่มระยะเวลาสำหรับวีซ่านักท่องเที่ยว - ส่งเสริมการผลิตของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ให้แก่คนในท้องถิ่น - ศึกษาข้อมูลของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับนักธุรกิจต่างชาติในการจัดหาของ	- ให้ความรู้ด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว - นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเจริญทางด้าน การท่องเที่ยว - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและโครงการที่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลกลาง - วิจัยความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ อาทิ สภาพถนน และรถนำเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
ทางการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - จัดระบบการให้บริการของเอกชนด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการเช่ารถ - สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ - จัดฝึกอบรมบุคลากรของท้องถิ่นด้านการบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว - ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	ใช้ที่ไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น - ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและอบรมผู้มีส่วนรับผิดชอบเพื่อจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว - จัดโครงการฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาศิลปะ งานฝีมือ และของที่ระลึก เพื่อพัฒนางานฝีมือของท้องถิ่น	- คนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำแนวทางในการรองรับความเจริญด้านการท่องเที่ยว ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลกลาง

แม้ว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ไทย และเมียนมา จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่เป้าหมายในแต่ละระยะของการดำเนิน ทั้งในระยะสั้นและกลาง มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ ศักยภาพของแหล่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการปกครองและนโยบายของประเทศ ส่งผลให้กลยุทธ์และโครงการของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า สปป. ลาว (แขวงหลวงพระบางและแขวงไชยะบูลี) ที่มีจุดเด่นการท่องเที่ยว ทั้งในเชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และนิเวศวัฒนธรรม รวมถึงมีโบราณสถานที่น่าสนใจ ควรพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของที่พัก ร้านอาหาร สินค้า และสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะอาดของสภาพแวดล้อม รวมถึงมาตรฐานและความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังควรคำนึงถึงการสร้างงานและการกระจายรายได้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของคนในท้องถิ่น และส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งในและนอกประเทศ

ประเทศไทยมีจุดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ สามารถสรุปและอภิปรายถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดได้ ดังนี้ จังหวัดอุดรธานี มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตที่เป็นจุดเด่น เนื่องจากมีอาคาร บ้านเรือน และชุมชนที่ยังดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัสประสบการณ์ แนวทางการพัฒนาจึงเป็นไปในรูปแบบของการจัดอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนที่ต้องการทำธุรกิจภาคบริการ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสากล และพัฒนากิจการรมของท้องถิ่นให้สามารถช่วยส่งเสริมและรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีทิศทางโดยไม่ทำลายอัตลักษณ์ของชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นจุดเด่น เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา และสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบายเกือบตลอดทั้งปี มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเป็นจำนวนทุกปี แนวทางการพัฒนาจึงเป็นไปเพื่อบริหารจัดการและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพธรรมชาติมากที่สุด และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่งสาธารณะ รวมถึงการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ หาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อกระจายรายได้และนักท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ประวัติศาสตร์ และนิเวศ อาทิ พระราชวังจันทน์ ซึ่งสันนิษฐานว่าเคยเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ของไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงอยุธยา วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีความสวยงามมากที่สุดในประเทศไทย และ อ. เนินมะปราง ที่มีภูเขาหินปูนและธรรมชาติที่สวยงาม อย่างไรก็ตาม จังหวัดพิษณุโลกมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน คือ ต้องการเป็นศูนย์กลางการบริการโลจิสติกส์และโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเน้นไปที่การพัฒนาบุคลากรและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก บริษัทนำเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับพื้นที่อื่น ๆ จังหวัดสุโขทัย มีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต โดยมีอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นแหล่งมรดกโลก นอกจากนี้ ยังมีบ้านนาต้นจั่น ซึ่งมีชุมชนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็ง มีการปรับตัวและพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและหลากหลาย ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจึงเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถและมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากร มาตรฐานมัคคุเทศก์ รวมถึงมาตรฐานรายได้และการจ้างงาน และพัฒนาระบบการจัดการขยะในพื้นที่ และจังหวัดตาก มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติ มีทั้งอาคาร บ้านเรือน วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการปรับพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาจึงควรเป็นการส่งเสริมและให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพธรรมชาติ และความปลอดภัย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

เมียนมา (รัฐกระเหรี่ยง และรัฐมอญ) มีจุดเด่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมือง (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม) ควรมีแนวทางการพัฒนาด้านการรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่สังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยควรเน้นพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ความ

ปลอดภัย รวมถึงความสะอาดของสิ่งแวดล้อม คุณภาพและมาตรฐานที่พัก และแรงงานด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังควรประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุน ทั้งนี้ ภาครัฐควรมีส่วนร่วมโดยการออกนโยบายหรือมอบสิทธิพิเศษเพื่อส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงานคนในท้องถิ่น

การพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือระหว่างประเทศ และหากต้องการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน ทุกภาคส่วนควรดำเนินการพัฒนาไปพร้อมกับการรักษาคุณภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วย จึงจะทำให้การดำเนินการนั้น ๆ เกิดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ในสภาพแวดล้อมที่สะอาดและสมบูรณ์ สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาโดยภาพรวม สะท้อนให้เห็นว่า ทุกประเทศต้องการให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานแรงงาน แต่ยังคงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ไม่เพียงเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวไป แต่เพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย

บทคัดย่อ

เส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine Route) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่กำลังได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเส้นทางนี้ถือว่ามีศักยภาพสูงมาก เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก เมื่อศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพิ่มขึ้น อาจส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย อย่างมีทิศทางและสอดคล้องตามหลักความยั่งยืน

โครงการวิจัยนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อระบุถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาอย่างมีทิศทางบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนา 2) ประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือก 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ TOWS Metric และ 4) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแขวงหลวงพระบางและไชยะบูลีใน สปป. ลาว มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และนิเวศวัฒนธรรม ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในแขวงหลวงพระบางและไชยะบูลีมีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านคุณค่า และควรดำเนินการที่สร้างงานและกระจายรายได้ รวมถึงการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในส่วนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีรูปแบบการท่องเที่ยวทั้งในเชิงวิถีชีวิต นิเวศ เมือง ศาสนา และประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย มีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการรองรับนักท่องเที่ยว และควรดำเนินกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ทันที เช่น การประชาสัมพันธ์และจัดฝึกอบรม เพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินการขั้นต่อไป เช่น การจัดทำแผน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและนโยบาย สำหรับรัฐกระเหรี่ยงและมอญของเมียนมา มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม เมือง และวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวในรัฐกระเหรี่ยงและมอญมีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านสภาพแวดล้อม และควรดำเนินการเพื่อสร้างความพร้อมในการรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในด้านแรงงาน ที่พัก สาธารณูปโภค ความปลอดภัยและสุขอนามัย เพื่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยแนวทางดังกล่าวและความร่วมมือของทุกภาคส่วน จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

Abstract

Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route is a strategic route, which is being developed to promote a cooperation among Lao People's Democratic Republic (Lao PDR), Thailand and Republic of the Union of Myanmar (Myanmar). The cooperation is on economic, social and environmental aspects, particularly on tourism development. Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route has a very high potential on tourism development due to its networks and connectivity with various interesting tourist destinations. This study was investigated based on the assumption that a destination with high accessibility would result in a higher number of tourists, leading to changes in economic, society and environment of local and vicinity, with both positive and negative impacts. Thus, an implementation plan to develop tourist destinations on Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route towards sustainability should be developed.

The goal of this study is to develop an implementation plan along with policy's recommendations on sustainable tourism development. Objectives are to investigate and assess potential of destinations, to analyze economic, social and environmental impacts of destinations, to identify tradeoffs from a potential tourism development, and to provide policy's recommendations for tourism development towards sustainability. The methods consisted of 4 steps: 1) To select potential tourist destinations, 2) to assess carrying capacity of the selected destinations, 3) to conduct Strength, Weakness, Opportunity and Threat (SWOT) analysis on economic, social and environmental issues (Three Pillars of sustainability) and to conduct a TOWS metric on the SWOT analysis results, and 4) to provide a policy's recommendations on sustainable tourism development.

Results indicated that Luang Prabang and Xyabouli, Lao PDR, have religious, lifestyle, historical and eco-cultural tourisms. According to the criteria for tourism destination potential assessment, tourism destinations of Luang Prabang and Xyabouli have potential for tourism development based on their value. The implementation plan of these destinations should include job creation and income distribution, and a promotion to conserve local's tradition and culture. Provinces in Lower Northern Region I of Thailand have lifestyle, ecology, township, religious and historical tourisms. Tourism destinations of Provinces in Lower Northern Region I of Thailand have potential for tourism development based on their carrying capacity. These destinations should implement on a quick-win activity such as promoting and training as a foundation for medium-term implementation activities, e.g. planning, standardizing and policy making. Kayin State and Mon State, Myanmar, have eco-tourism, township and lifestyle tourisms. Tourism destinations of Kayin State and Mon State have potential for tourism development

based on their natural environment. The implementation plan should aid in an increasing capacity of the destinations in labors, accommodation, facilities, safety and public health, and should result in job creation and income equality. The recommended implementation plan, in conjunction with a cooperation of every stakeholders, would lead to a sustainable tourism of Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อ	อ
Abstract	ฮ
สารบัญ	ฮ
สารบัญภาพ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย	3
1.5 ขั้นตอนการทำวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	6
2.1.2 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ประเทศไทย และเมียนมา	10
2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.2.1 แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย	17
2.2.2 การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว.....	41
2.3 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	44
2.3.1. การประเมินความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว.....	44
2.3.2. เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	45
2.3.3. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว	46

บทที่ 3	48
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2 ออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก.....	51
3.3 คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษา	51
3.4 ศึกษาและประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว.....	52
3.5 วิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค.....	54
3.6 การจัดทำนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	54
บทที่ 4	55
4.1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษา.....	55
4.2 ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่.....	59
4.2.1 การวิเคราะห์ตามตัวบ่งชี้เพื่อประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว	59
4.2.2 การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ของแต่ละพื้นที่	87
4.2.3 ความสามารถในการรองรับและผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	118
4.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	128
บทที่ 5	141
5.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) ระยะกลาง (5-10 ปี) และระยะยาว (10- 20 ปี).....	141
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	154
บรรณานุกรม	156
ภาคผนวก	158
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	158
หน่วยงานที่เข้าพบ	164
ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับ ตลอดโครงการ	178

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 อุทยานน้ำตกตาดกวางสี แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	18
ภาพ 2 วัดพระมหาธาตุราชวรวิหาร แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว.....	18
ภาพ 3 วัดใหม่สุวรรณภูมิราม แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	19
ภาพ 4 หอพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	19
ภาพ 5 วัดเชียงทองราชวรวิหาร แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว.....	20
ภาพ 6 วัดพระธาตุพูสี แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว.....	20
ภาพ 7 ตักบาตรข้าวเหนียว แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว.....	20
ภาพ 8 ประเพณีปีไหมลาว แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	21
ภาพ 9 วัดศรีสว่างวงศ์ แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว.....	22
ภาพ 10 คุ่มเจ้าหลวงศรีสว่างวงศ์ แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว	22
ภาพ 11 คุกฝรั่งเศส แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว	23
ภาพ 12 มหกรรมบุญช้าง แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว	24
ภาพ 13 เมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์.....	24
ภาพ 14 ประเพณีอัฐมีบูชา จังหวัดอุดรดิตถ์	25
ภาพ 15 ตลาดหัวดง จังหวัดอุดรดิตถ์	25
ภาพ 16 หมู่บ้านประมงท่าเรือ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	26
ภาพ 17 อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก จังหวัดอุดรดิตถ์.....	26
ภาพ 18 วัดท่าถนน จังหวัดอุดรดิตถ์.....	27
ภาพ 19 วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	27
ภาพ 20 เชื้อนสิริกิติ์ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	28
ภาพ 21 อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.....	29
ภาพ 22 ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์.....	30
ภาพ 23 ภูเขาหินปะการัง จังหวัดเพชรบูรณ์.....	31
ภาพ 24 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก	31
ภาพ 25 พระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก	32
ภาพ 26 อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก.....	32
ภาพ 27 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย	33
ภาพ 28 บ้านนาต้นจั่น จังหวัดสุโขทัย.....	34
ภาพ 29 การทำกิจกรรมของโครงการเกษตรอินทรีย์ สนามบินสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย	34
ภาพ 30 ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย	35
ภาพ 31 อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	35

ภาพ 32 ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก	36
ภาพ 33 ตรอกบ้านจีน จังหวัดตาก	36
ภาพ 34 พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก	37
ภาพ 35 อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ จังหวัดตาก	37
ภาพ 36 บ่อน้ำพุร้อนแม่กาษา จังหวัดตาก	38
ภาพ 37 วัดชเวียนเมียว (Shwe Yin Myaw Pagoda) เมียนมา	39
ภาพ 38 วัดเขาตะปู เมียนมา	39
ภาพ 39 โบสถ์โรมันแคทอลิก เซนต์แพทริก เมียนมา	40
ภาพ 40 จุดชมวิวเมืองเมะล่าย เมียนมา	40
ภาพ 41 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของ สปป. ลาว	56
ภาพ 42 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย	57
ภาพ 43 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของเมียนมา	59

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา.....	49
ตาราง 2 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางหลวงพระบาง อินโดจีน เมะล่าย ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	52
ตาราง 3 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของแขวงหลวงพระบาง (เมืองหลวงพระบาง) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	60
ตาราง 4 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของแขวงไชยะบูลี (เมืองปากลาย) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	64
ตาราง 5 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย	70
ตาราง 6 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย.....	74
ตาราง 7 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย.....	77
ตาราง 8 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย.....	79
ตาราง 9 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดตาก ประเทศไทย	81
ตาราง 10 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของเมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา	83
ตาราง 11 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของเมืองเมะล่าย รัฐมอญ เมียนมา	86
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	88
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	90
ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	92
ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	93
ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย	95
ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย	96
ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย	98
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย.....	99
ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย	101
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย	103
ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	105
ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	106
ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดตาก ประเทศไทย	107
ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดตาก ประเทศไทย	108
ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา.....	110
ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	111
ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา.....	113

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	115
ตาราง 30 ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย	119
ตาราง 31 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	129
ตาราง 32 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	130
ตาราง 33 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย	132
ตาราง 34 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย	133
ตาราง 35 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย	135
ตาราง 36 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	136
ตาราง 37 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดตาก ประเทศไทย	137
ตาราง 38 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	138
ตาราง 39 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา.....	139
ตาราง 40 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	142
ตาราง 41 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว	143
ตาราง 42 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย	145
ตาราง 43 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย	146
ตาราง 44 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย	147
ตาราง 45 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	148
ตาราง 46 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดตาก ประเทศไทย	149
ตาราง 47 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของเมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา.....	150
ตาราง 48 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของเมืองเมะล่าย รัฐมอญ เมียนมา.....	151

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine Route) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่กำลังได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยทั้ง 3 ประเทศมีพรมแดนเชื่อมต่อที่มีการทำการค้าการลงทุนร่วมกัน การแบ่งปันทรัพยากร รวมถึงการถ่ายทอดลักษณะความเป็นอยู่และวัฒนธรรมร่วมกันด้วย ตัวอย่างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น การตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Economic Corridor: GMS Economic Corridor) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) นอกจากนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจบริเวณด่านพรมแดนระหว่างประเทศไทย- สปป. ลาว ได้แก่ ด่านภูตู๋ ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย ที่เปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 เชื่อมต่อกับด่านพูตู๋ บ้านผาแก้ว เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป. ลาว ที่เปิดเป็นด่านสากล เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 โดยจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ (ด่านภูตู๋) มีศักยภาพในการส่งเสริมเศรษฐกิจของพื้นที่และจังหวัดในบริเวณพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก ตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์ รวมไปถึงแขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง ของ สปป. ลาว และรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยง ของเมียนมา ในด้านต่าง ๆ เช่น การค้า การลงทุน การศึกษา การขนส่ง และการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวของเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย นี้ ถือว่ามีศักยภาพสูงมาก เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง โดยการเดินทางจาก สปป. ลาว มายังประเทศไทย และต่อเนื่องไปถึงเมียนมา มีเส้นทางให้เลือกถึง 3 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางหลวงหมายเลข 12 มีระยะทางประมาณ 1,092 กิโลเมตร เส้นทางหลวงหมายเลข 11 มีระยะทางประมาณ 875 กิโลเมตร และเส้นทางหลวงหมายเลข 101 มีระยะทางประมาณ 895 กิโลเมตร

ทั้งสามเส้นทาง ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น เมืองหลวงพระบาง อุทยานแห่งชาติเขาค้อ อุทยานแห่งชาติภูทาบเบิก อำเภอลับแล อำเภอมะปราง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย บ้านนาต้นจั่น ตรอกบ้านจัน น้ำพุร้อนแม่กาษา น้ำตกพาเจริญ และวัดชเวียนเมียว และพระธาตุอินทร์แขวน เมื่อศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพิ่มขึ้น อาจจะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2558 จากสถิติสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้เยี่ยมชมของพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก ตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์ โดยกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กลุ่ม

สถิติและเศรษฐกิจการท่องเที่ยว, 2558) พบว่า ค่าเฉลี่ยสถานการณ์พักแรมของทั้ง 5 จังหวัด มีค่ากว่าร้อยละ 50 ของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 112,553 คน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านบวก คือ เกิดรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ประมาณ 276 ล้านบาท หรือประมาณ 2,400 บาทต่อผู้เยี่ยมเยือน อย่างไรก็ตาม มีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบด้านลบขึ้นได้เช่นกัน เช่น การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจนขีดความสามารถของพื้นที่ ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยขาดการวางแผนที่ดี อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบจนไม่สามารถฟื้นฟูหรือเรียกคืนความเป็นอัตลักษณ์และทรัพยากรของท้องถิ่นนั้นกลับมาได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องทำการประเมินศักยภาพและความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ อันจะนำไปสู่แนวทางการดำเนินการและการป้องกันต่อไป

การประเมินศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ สามารถดำเนินการได้ตามหลักความยั่งยืน 3 ประการ (Three pillars of sustainability) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยหลักความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความมั่งคั่งให้กับชุมชน มีการกระจายรายได้ให้กับทุกส่วนของพื้นที่ และความเป็นไปได้ที่ธุรกิจจะประสบความสำเร็จ รวมถึงความสามารถในการทำให้ธุรกิจนั้นคงอยู่ได้ในระยะยาว หลักความยั่งยืนด้านสังคม หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม อาศัยความเท่าเทียมกันในการกระจายประโยชน์ หลีกเลี่ยงการเอารัดเอาเปรียบ มุ่งเน้นการลดปัญหาความยากจน รวมไปถึงการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และหลักความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรสิ้นเปลือง (non-renewable resources) หรือทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถทำได้โดยการลดการปล่อยมลพิษสู่อากาศ พื้นดิน และแหล่งน้ำ รวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ (UNEP and UNWTO, 2005)

การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนด้วยเหตุผลอื่นนอกจากการท่องเที่ยว กับอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ทั้งในและนอกพื้นที่ สภาพแวดล้อมและชุมชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบ ทั้งในแง่บวกและลบเช่นกัน เมื่อนำหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ด้านดังกล่าว มาใช้กับการท่องเที่ยวเกิดเป็น การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างรายได้ทางการเงินให้กับชุมชน โดยหลักการนี้สามารถปรับใช้ได้กับการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือผจญภัยในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและสถานที่ในชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถเป็นได้ทั้งการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดไปตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความมีคุณภาพ หมายถึง คุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม (2) ความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากร และวัฒนธรรม และ (3) ความสมดุล หมายถึง ความสมดุลของความต้องการและความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้ว่า หลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนครอบคลุมกิจกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงถือเป็นหลักการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยนี้

หลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วย การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ตามราชกิจจานุเบกษาด้วย โดยเนื้อหาของยุทธศาสตร์ “ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว” ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังเสนอแนวทางเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชายแดน (Cross border tourism) ตามกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ ASEAN และ GMS อีกด้วย (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559, 2554) สอดคล้องกับโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ที่เลือกศึกษาในแผนงานนี้

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพเชิงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวหลัก และวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งแง่บวกและลบ จากการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ได้แก่

1.2.1 เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

1.2.3 เพื่อระบุถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาอย่างมีทิศทางบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ด้านเนื้อหา และด้านเวลา

โครงการฯ ย่อ 2 เลือกศึกษาแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบ (Theme) การท่องเที่ยวที่โครงการฯ ย่อ 3 ระบุ ว่ามีศักยภาพในการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับ เป็นสถานที่ที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะแวะเยี่ยมชม มีแนวโน้มการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น หรือมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่ โดยเน้นการศึกษาความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ (area-based study) ของแหล่งท่องเที่ยว

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวและการดำเนินการตามแผน โดยมีการจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการประเมินผลการท่องเที่ยว ซึ่งในภาพรวม จะมีเป้าหมายของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมและยาวนานที่สุด

ตามความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และสามารถรักษาหรืออนุรักษ์สภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ได้มากที่สุด

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสังคมและวัฒนธรรมของคนในรุ่นปัจจุบัน ต่อไปจนถึงรุ่นอนาคต ซึ่งสิ่งที่แสดงถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ คุณภาพชีวิตของชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และการคงอยู่ของสังคม เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งสิ่งแวดล้อมที่กำเนิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นแล้วสืบทอดต่อกันมา เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์

ความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ (ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว) คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้น ว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

1.5 ขั้นตอนการทำวิจัย

การศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว และส่วนที่สอง เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินการตามทิศทางการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อระบุสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ที่แตกต่างกัน 3 เส้นทาง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน และศักยภาพการรองรับการพัฒนาของพื้นที่ รวมถึงโอกาส ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบประเมินตัวชี้วัดเบื้องต้น (Initial indicators) เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ภายใต้กรอบการพัฒนายั่งยืน ทั้งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม หรือจากการทบทวนวรรณกรรมและรายงาน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เก็บรวบรวมมาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (qualitative results) ที่แสดงถึงขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือข้อเสนอแนะต่อไป ตัวอย่างเช่น ด้านเศรษฐกิจ วิเคราะห์ว่าจำนวนโรงแรม หรือร้านอาหารที่มีอยู่ มี

ความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร และ/หรือ ประสิทธิภาพที่มีอยู่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรคของพื้นที่ แล้วจึงนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาทำ TOWS Metric เพื่อนำผลที่ได้มาจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 5 เสนอแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยแบ่งออกเป็นแนวทางเพื่อการดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) ระยะกลาง (5-10 ปี) และระยะยาว (10-20 ปี) นอกจากนี้ จะเปรียบเทียบแนวทางและข้อเสนอแนะดังกล่าว ว่าสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อนบ้านหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาความร่วมมือต่อไปในอนาคต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1.6.1 ระดับท้องถิ่น ทราบถึงศักยภาพในการรองรับการพัฒนาและแนวทางในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.6.2 ระดับประเทศ ทราบถึงแนวทางการวางแผนและนโยบาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

1.6.3 ระดับนานาชาติ ทราบถึงแนวทางการร่วมมือ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ประกอบด้วยเนื้อหาเรื่อง แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นโยบายการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ไทย และเมียนมา แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ การศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง การประเมินความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ที่สะท้อนผ่านเป้าหมายและตัวบ่งชี้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการวิเคราะห์ SWOT

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO, 2004) กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ไว้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ไม่ใช่การท่องเที่ยวขนาดเล็กหรือเฉพาะกลุ่ม (Niche tourism segments) เท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงการท่องเที่ยวเพื่อส่วนรวม หรือที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงปริมาณ (Mass tourism) โดยทั่วไป การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงสิ่งแวดล้อม ของคนในรุ่นปัจจุบันไปจนถึงคนรุ่นหลัง ซึ่งสิ่งที่แสดงถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น คุณภาพชีวิตของชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความพึงพอใจของผู้มาเยือน และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและการคงอยู่ของสังคม (Ahn et al., 2002) โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความสอดคล้องของนโยบาย การวางแผนเชิงรุก การยอมรับข้อจำกัดของการเติบโต และการยึดมั่นในวิสัยทัศน์ระยะยาว ตั้งแต่เริ่มต้นวางแผน (Butler, 1991)

2.1.1.1 หลักการและแนวคิดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หลักการและแนวคิดที่สำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามคำจำกัดความของ UNWTO คือ การท่องเที่ยวที่ต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน และการสร้างความเจริญและความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรก่อให้เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (Tourism stakeholder) ก่อให้เกิดการจ้างงานและการ

สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการมีส่วนร่วมช่วยลดความยากจนในท้องถิ่นด้วย โดย UNWTO ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ 12 เป้าหมาย ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนคนในพื้นที่ คุณภาพการจ้างงาน ความเท่าเทียมกันทางสังคม ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน ความเจริญทางวัฒนธรรม คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพทางทรัพยากร และความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (Tourism stakeholder) รวมถึงต้องสามารถรักษาความพึงพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยว การดำเนินการวางแผนอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญ ต้องมีเครื่องมือและตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดประสิทธิภาพและผลของการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปปรับปรุงและแก้ไขให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการรักษาสสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่กำหนดโดย UNWTO (UNWTO, 2004) โดยมุ่งเน้นที่การท่องเที่ยวเชิงปริมาณเชิงพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพื่อศึกษาความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.1.2 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัจจัยที่ควรพิจารณาและคำนึงถึงเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และนักวิชาการ รวมถึงสถาบันการศึกษา โดยแต่ละปัจจัยมีหน้าที่และความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนี้

- ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมา เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์
- นักท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความต้องการ (Demand) ที่ทำให้คนในแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มนักธุรกิจท่องเที่ยวต้องตอบสนอง ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยว และก่อผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจึงจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มนักธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว จนละเลยผลกระทบด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้น หากต้องการให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กลุ่มธุรกิจนี้จะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ และเป็นตัวกลางช่วยกลั่นกรองคุณภาพของนักท่องเที่ยว
- ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้ผลิตทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน และมีบทบาทเป็นผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งที่ผ่านมาชุมชนในแหล่ง

ท่องเที่ยวมักเป็นฝ่ายตั้งรับการท่องเที่ยวที่เข้ามา โดยชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมองเห็นผลประโยชน์ในเชิงรายได้ แต่ไม่ทันตระหนักและคาดการณ์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดตามมาในด้านอื่น เช่น สิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

- นักวิชาการและสถาบันการศึกษา หมายถึง กลุ่มคนหรือหน่วยงานที่มีบทบาทในการเป็นสนับสนุน (Facilitator) ช่วยนำความรู้ในทางวิชาการหรือภูมิปัญญาสาขามาใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อยกระดับและอธิบายองค์ความรู้ท้องถิ่น ที่เรียกว่า ภูมิปัญญา ให้เป็นองค์ความรู้ที่เป็นสากล การศึกษาค้นคว้าด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากขึ้น ส่งผลให้ชุมชน นักท่องเที่ยว และกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้นเช่นกัน นอกจากบทบาทการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าแล้ว นักวิชาการสามารถเข้าไปมีบทบาทในการเป็นวิทยากร ช่วยประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้เกิดการพูดคุยกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1.1.3 หลักในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยหลัก 10 ประการ (อุชาวดี พูลพิพัฒน์, 2545) ดังนี้

- 1) การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Using resource sustainable) หมายถึง การจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่า คำนึงถึงคุณค่าและคุณภาพของต้นทุนทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะการจัดการใช้ทรัพยากรของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2) การลดการบริโภค หมายถึง การลดการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing overconsumption and waste) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกฝ่ายต้องร่วมกันวางแผน จัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทน เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น ลดการใช้ไม้จากธรรมชาติเพื่อการก่อสร้าง โดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้ เป็นการช่วยลดการตัดไม้ลงได้ เป็นต้น
- 3) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining diversity) หมายถึง ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่น่าสนใจ หรือกลับไปเที่ยวซ้ำ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา หรือหมู่บ้านวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวโบราณคดีอาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย
- 4) การรวมการท่องเที่ยวไว้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผน (Integrating tourism into planning) หมายถึง การที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวกับแผนกลยุทธ์การพัฒนาชาติ และแผนพัฒนาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผน

สิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าด้วยกัน เพื่อช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5) การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting local economy) หมายถึง การที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวมากขึ้น เป็นการสร้างรายได้ และกระจายรายได้สู่ประชากรที่ประกอบกิจการในท้องถิ่นนั้น

6) การมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับท้องถิ่น (Involving local communities) หมายถึง การที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรร่วม โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วม เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหา เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว และช่วยประสานระหว่างเครือข่ายองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7) การประชุมหารือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณะ (Consulting stakeholders and the public) หมายถึง การที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวประสานกับประชาชนในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ประชุมหารือเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว ประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น การใช้พื้นที่สาธารณะ การใช้น้ำเพื่อบริโภคจากแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ และการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

8) การพัฒนาบุคลากร (Training staff) หมายถึง การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานไปศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ มีแนวคิด และทราบถึงวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว

9) การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Marketing tourism responsibly) หมายถึง การที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริการการขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่าง ๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ เป็นต้น

10) การศึกษาวิจัย (Undertaking research) หมายถึง การประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง จากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบผลของการบริการ นำผลที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

2.1.2 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ประเทศไทย และเมียนมา

แนวทางหนึ่งในการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย คือ การออกนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยพบว่า สมาชิกอาเซียน (ASEAN) ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Strategic Plan) ปี ค.ศ. 2011-2015 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การดำเนินการตามแผนดังกล่าว ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการและมีรูปแบบ 2) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อ 3) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 5) การพัฒนาการบริการสู่ความเป็นเลิศ และ 6) การพัฒนาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ประทับใจ

การศึกษาและทบทวนนโยบายด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ประเทศไทย และเมียนมา เป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ว่าสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนและหลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือไม่ และเพื่อให้สามารถจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมแก่การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

2.1.2.1 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว

สปป. ลาว มีแนวนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นที่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ โดยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและกระตุ้นการผลิตในระดับท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงาน เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้กับชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น และอนุรักษ์และป้องกันโบราณสถาน สภาพแวดล้อม และอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์ (Lao PDR National Tourism Administration)

สปป. ลาว มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2549-2563 เพื่อใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว แผนยุทธศาสตร์นี้ยังถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ผู้ประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทิศทางที่ยั่งยืนและเชื่อมโยงกับนานาประเทศ โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2549-2563 มียุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 8 ประการ ได้แก่

(1) พัฒนาให้ สปป. ลาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ อย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและลดปัญหาความยากจน

(2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ

- (3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง
- (4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติ และประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์
- (5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้
- (6) สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS
- (7) ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ
- (8) ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน

2.1.2.2 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไว้ในส่วนของ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและทางด้านการแข่งขันอย่างยั่งยืน มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการที่มีศักยภาพ ทั้งฐานบริการเดิมและฐานบริการใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง โดยการพัฒนาศักยภาพของฐานบริการเดิมให้เติบโตอย่างเข้มแข็ง การยกระดับฐานธุรกิจบริการใหม่ที่มีแนวโน้มขยายตัวและมีศักยภาพในการเติบโต และการสร้างกลไกการขับเคลื่อนภาคบริการที่เป็นเอกภาพ และ 2) การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยการส่งเสริมรายได้จากการท่องเที่ยว และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย จัดทำและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องตามหลักสามประการของความยั่งยืน (The Three Pillars of Sustainability) ในหลายประเด็น (อรณัฐ โกศล และโชคชัย สุทธาเวช, 2557) อาทิ การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การส่งเสริมกลยุทธ์และการตลาดรูปแบบใหม่เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายและขยายไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการรายย่อย และบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้สามารถร่วมกันพัฒนาการผลิตและการบริการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสามารถของทรัพยากรในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้ประกาศ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 ภายใต้วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 กล่าวคือ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และพันธกิจ ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) จึงได้แบ่งยุทธศาสตร์การพัฒนออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยการพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุล ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด โดยมีแนวทางในการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่

1) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน

พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงกีฬา และกลุ่ม MICE เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย

2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการอย่างยั่งยืน

สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมนวัตกรรมด้านการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และการให้ความรู้และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

3) สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา ฤดูกาล และรูปแบบการท่องเที่ยว

ส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว โดยการกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว จัดกิจกรรมหรือปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี รวมไปถึงการสร้างแหล่งท่องเที่ยวแนวใหม่ เพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งในด้านการพัฒนาการคมนาคมในทุกระบบและการพัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่

1) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว

พัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองรอง ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงป้ายบอกทางให้ครอบคลุมและถูกต้องตามหลักสากล พัฒนาเส้นทางการคมนาคมทางอากาศภายในประเทศ โดยสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อเปิดเส้นทางการบินใหม่ และพัฒนาท่าเรือและส่งเสริมการลงทุนสร้างท่าเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยว

2) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ลานจอดรถ ป้ายสื่อความหมาย ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร ระบบสารสนเทศและซอฟต์แวร์ สนับสนุนให้เกิด e-commerce ส่งเสริมการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวด้วยระบบออนไลน์ และการให้บริการด้านการท่องเที่ยวทางเว็บไซต์ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ สร้าง พัฒนาและปรับปรุงระบบอำนวยความสะดวกจุดผ่านแดน และสร้างศูนย์การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกแบบ One-stop Service (OSS) ที่สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย และครอบคลุมตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

3) พัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว

สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ผลักดันให้มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการและมาตรฐานความปลอดภัยในสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนช่วยในการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 แนวทาง ได้แก่

1) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นด้านการปฏิบัติงานเฉพาะทาง และวิชาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งหลักสูตรผู้บริหารสำหรับบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

ให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวแก่ประชาชน จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย ดำเนินการตลาดเชิงรุก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้น และมีการใช้จ่ายมากขึ้น โดยมีแนวทางในการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่

1) เสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณภาพ และความปลอดภัยให้กับประเทศไทย

พัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ การส่งเสริมตลาดเป้าหมาย และการสร้างการรับรู้ให้นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย เตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามและภัยพิบัติต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการวิกฤตการณ์ การเตรียมความพร้อมการกู้คืนในภาวะฉุกเฉิน กำหนดมาตรการในการป้องกัน ดูแล รักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

2) ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

ส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุล ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว Honeymoon MICE ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาขีดความสามารถด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานด้านการตลาดออนไลน์ (Online Marketing) และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

3) ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น

ส่งเสริมและเผยแพร่เอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่รู้จักในเวทีโลก สร้างคุณค่าความเป็นไทยบนสินค้าและบริการที่คงเอกลักษณ์ความเป็นไทย การส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ในรูปแบบการเล่าเรื่อง การสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยม

4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา

ประชาสัมพันธ์สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวนอกฤดู เช่น การส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชน รวมถึงการสนับสนุนมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการใช้จ่ายช่วงการท่องเที่ยว

5) การส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการตลาด

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการทำตลาด เช่น การส่งเสริมเทคโนโลยีสนับสนุนการตลาด การสนับสนุน การพัฒนาและต่อยอดแอปพลิเคชันที่ส่งเสริมการทำตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกัน และประสานกับกระทรวงอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในฐานะหน่วยงาน

สนับสนุน เพื่อให้การกำหนดนโยบายและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างพันธมิตร หุ้นส่วน หรือเครือข่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นรูปธรรม กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าตามกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมไปถึงการเสริมการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยมีแนวทางในการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่

- 1) ส่งเสริม กำกับ ดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

กำหนดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายอย่างมีระบบ โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

- 2) ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมาย

แก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

- 3) สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

จัดตั้งศูนย์เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

- 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

สร้างความร่วมมือกับนานาประเทศในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาพรวมของกลุ่มประเทศตามกรอบความร่วมมือ และพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทางน้ำตามกรอบความร่วมมือ ASEAN, IMT-GT, ACMECS, BIMSTEC และ GMS ผลักดันการเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมทางบกและทางอากาศ ตามแนว NSEC (North-South Economic Corridor) และ EWEC (East-West Economic Corridor) รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค ในรูปแบบที่ลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศ

2.1.2.3 นโยบายด้านการท่องเที่ยวของเมียนมา

แผนแม่บทการท่องเที่ยวของเมียนมา ปี ค.ศ. 2013-2020 มีเป้าหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดประโยชน์สูงสุดในการจ้างงาน ก่อให้เกิดรายได้และการกระจายรายได้ และประโยชน์ทางสังคมอย่างเท่าเทียม (Myanmar Tourism Master Plan, 2013-2020) ซึ่งประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 6 แผน ได้แก่

- (1) แผนการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม

จัดตั้งคณะกรรมการที่เรียกว่า Tourism Executive Coordination Board (TECB) เพื่อดูแลภาพรวมแผนและโครงการพัฒนาและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลและภาคส่วนต่าง ๆ

พัฒนารอบการทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานของ TECB สร้างความเข้มแข็งด้านระบบข้อมูลเพื่อตรวจวัดประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านรายได้ของประชาชนและการจ้างงาน เพื่อบริหารจัดการผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบและกระบวนการที่ส่งเสริมด้านความปลอดภัยของผู้มาเยือนและการคุ้มครองผู้บริโภค และสร้างความเข้มแข็งด้านกฎหมายและข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันให้เกิดการลงทุนของธุรกิจโรงแรมหรือร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ใส่ใจและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

(2) แผนเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ

ออกแบบและนำยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลไปใช้ในการสร้างเงื่อนไขโครงการการดำเนินการที่นำยุทธศาสตร์นี้ไปสู่การปฏิบัติ และพัฒนาความร่วมมือและนโยบายสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยว

(3) แผนเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการวางแผนและจัดการสถานที่ท่องเที่ยว

ออกแบบและดำเนินการวางแผนการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยนวัตกรรม การรวมกลุ่ม และการมีส่วนร่วม เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการรักษาความปลอดภัยของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พัฒนาการกำหนดแบ่งพื้นที่ (Zoning) และควบคุมสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยว

(4) แผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ

ออกแบบและนำยุทธศาสตร์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวไปใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยจะต้องเป็นการดำเนินการที่เหมาะสมกับท้องถิ่น พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อปกป้องพื้นที่และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว

(5) พัฒนาการเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ส่งเสริมการขยายธุรกิจการบินและการท่องเที่ยว บรรลุเรื่องการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในสิ่งที่ต้องพิจารณาร่วมกับแผนการขนส่ง ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสมดุลและการเจริญเติบโต และมีการจัดการเชิงรุกเพื่อลดข้อจำกัดในการเดินทางเข้าประเทศของผู้มาเยือนและการเดินทางภายในประเทศ

(6) สร้างภาพลักษณ์และสถานะการท่องเที่ยวของเมียนมา

ประเมินอุปสงค์ อุปทาน และช่องว่างของระบบการท่องเที่ยว สร้างกลยุทธ์การตลาดที่รวมถึงการดำเนินการของตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche market) ส่งเสริมให้คนในชาติเกิดความตระหนักเกี่ยวกับธรรมชาติและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะของการบริการที่มีคุณภาพ และทำให้เมียนมามีภาพลักษณ์ที่ดีและอยู่ในตำแหน่งที่มีประสิทธิภาพในตลาดต่างประเทศ

การดำเนินการของแผนแม่บทฯ นี้ จะดำเนินการโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกันทางเพศ ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือทางการเงินรูปแบบใหม่ เช่น Public-Private Partnerships (PPP) ความร่วมมือในระดับภูมิภาค ส่งเสริมการเข้าถึงของผู้พิการ และการปรึกษาและการมีส่วนร่วม

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

รายการสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการกล่าวถึงในแต่ละพื้นที่ ได้มาจากการทบทวนเอกสาร การศึกษา งานวิจัย และข้อมูลรายการนำเที่ยว โดยทำการรวบรวมข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ในแต่ละประเทศ ได้แก่ สปป. ลาว (แขวงไซยะบูลีและหลวงพระบาง) ประเทศไทย (จังหวัดอุดรธานี เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย และตาก) และเมียนมา (เมืองพะอานและเมะล่าย) ทั้งนี้ แต่ละสถานที่จะมีการใช้ทรัพยากรที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านประเภทและปริมาณ และเกิดผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกันไปตามจำนวนและประเภทนักท่องเที่ยว รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2.1.1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประกอบไปด้วย เมืองหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง และเมืองปากลาย แขวงไซยะบูลี

แขวงหลวงพระบาง เป็นหนึ่งในแขวงที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของ สปป. ลาว โดยตัวเมืองหลวงพระบาง นอกจากจะเป็นเมืองหลวงแล้ว ยังมีความแตกต่างจากเมืองอื่น เนื่องจากมีประเพณีวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวลาว อีกทั้งยังมีสถาปัตยกรรมอันเก่าแก่ที่ได้รับการปกป้องรักษาไว้เป็นอย่างดี เมืองหลวงพระบางได้รับการรับรองโดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นเมืองมรดกโลก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 แหล่งท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางที่น่าสนใจ มีดังนี้

อุทยานน้ำตกตาดกวาวซี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม เป็นน้ำตกหินปูนที่สูงกว่า 80 เมตร น้ำสีเขียวมรกต ล้อมรอบด้วยต้นไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ ภายในบริเวณน้ำตกยังมีศูนย์ช่วยเหลือหมี (Bear Rescue Centre) ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารหมีดำได้ ในเวลา 12.30 น. ดัง ภาพ 1

ภาพ 1 อุทยานน้ำตกตาดกวางซี แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

วัดพระมหาธาตุราชบวรวิหาร ถูกสร้างขึ้นโดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชในปี พ.ศ. 2091 ตัวโบสถ์ (สิม) ยังคงความสมบูรณ์แทบไม่ต่างไปจากอดีต และจิตรกรรมฝาผนังโบสถ์ของวัด มีความเก่าแก่กว่า 400 ปี เป็นการบอกเล่าเรื่องราวนิทานชาดก พระสุธน-มโนราห์ ส่วนด้านหน้ามีพระธาตุองค์ใหญ่บรรจุพระอัฐิเจ้าเพชรราชรัตนวงศา นายกรัฐมนตรีคนแรกและรัฐบุรุษของลาว ดังภาพ 2

ภาพ 2 วัดพระมหาธาตุราชบวรวิหาร แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

วัดใหม่สุวรรณภูมิมาราม เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20-21 ก่อนบูรณะใหม่ในปี พ.ศ. 2337 โดยเจ้าอนุรุธ ต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้านันทราชและเจ้าอนุคำได้บูรณะและสร้างพระธาตุหอขวาง จุดเด่นของวัดอยู่ที่สิมแบบผสม หลังคา 5 ชั้น มองเห็นอุโบสถที่สร้างคล้ายชายคาประกอบรอบตัวโบสถ์ ลวดลายการลงรักปิดทอง ทั้งเสาและผนังสีทอง ตั้งอยู่บนถนนสี่สายหว่างวง ใกล้กับหอพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลวงพระบาง ดังภาพ 3

ภาพ 3 วัดใหม่สุวรรณภูมิาราม แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

หอพระบาง หอแห่งนี้มี “ห่อพระบาง” คือ สิ่งที่ใช้สำหรับหามพระบางจากหอพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลวงพระบางไปทำพิธีทางศาสนา ณ วัดใหม่สุวรรณภูมิารามในช่วงวันขึ้นปีใหม่ขงลาวทุกปี (เดือนเมษายน) หอพระบางตกแต่งด้วยลวดลายดอกดวง ตั้งอยู่บนถนนสี่สะพานวง ใกล้กับหอพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลวงพระบาง ดังภาพ 4

ภาพ 4 หอพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

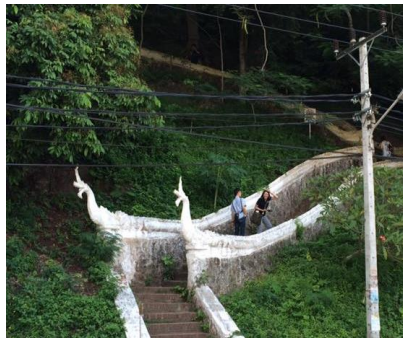
ที่มา : <http://www.nightphoomin.com/luangprabang/>

วัดเชียงทองราชวรวิหาร วัดแห่งนี้มีหลายสิ่งที่น่าสนใจ ทั้งวิหารน้อยที่ผนังทาสีชมพูอ่อน ผนังด้านนอกตกแต่งด้วยกระจกเล็ก ๆ ที่ถูกนำมาจัดวางเพื่อบอกเล่านิทานพื้นบ้าน อุโบสถเป็นแบบหลวงพระบางประดับซ้อฟ้าสีทอง 17 ซ้อ โรงเมี้ยนโกศ และพระม่านอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น ตั้งอยู่บนถนนสุวันนะคำพวง เปิดบริการทุกวัน เวลา 07.00-18.00 น. ดังภาพ 5

ภาพ 5 วัดเชียงทองราชวรวิหาร แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

วัดพระธาตุพูสี พระธาตุพูสีตั้งอยู่บนยอดเขาพูสี เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมขึ้นไปชมความงดงามของวิวทิวทัศน์เมืองหลวงพระบางมากที่สุด สามารถเดินขึ้นไปยังยอดเขาพูสีตามทางบันไดกว่า 328 ขั้น ตั้งอยู่บนยอดเขาพูสี ใจกลางเมืองหลวงพระบาง เปิดบริการทุกวัน เวลา 07.00-18.30 น. ดังภาพ 6

ภาพ 6 วัดพระธาตุพูสี แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

ตักบาตรข้าวเหนียว ณ หลวงพระบาง พระเดินบิณฑบาตช่วงเวลา 05.00-06.00 น. บริเวณถนนสักกะลิน ถนนเจ้าฟ้าร่ม และถนนสี่สะพานวง โดยของใส่บาตรจะเป็นข้าวเหนียวหนึ่ง หยิบเป็นป็น ๆ ใส่บาตรพระทีละรูปและของหวาน ดังภาพ 7

ภาพ 7 ตักบาตรข้าวเหนียว แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

ที่มา : <http://www.chartchy.com/2015/03/Luangprabang.html>

ประเพณีปีใหม่ลาว งานประเพณีปีใหม่ลาว หรือกุดสงกรานต์ (เทศสงกรานต์) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14-16 เมษายน ของทุกปี ในช่วงเวลานี้ ตามเมืองต่าง ๆ ของ สปป. ลาวมีกิจกรรมและงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ เหมาะสำหรับให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมไปเที่ยวชม โดยเฉพาะในตัวเมืองหลวงพระบาง

เริ่มตั้งแต่ก่อนถึงวันปีใหม่ลาว (วันที่ 13 เมษายน) ชาวบ้านจะพากันไปตลาดนัด (ตลาดรอลัด) เพื่อจับจ่ายซื้อของใช้และของทำบุญ เช่น ธง 12 นักษัตร ดอกไม้ นกหรือปลาที่จะนำไปปล่อย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย รวมถึงอุปกรณ์เล่นน้ำสงกรานต์ จากนั้นช่วงบ่าย ในเมืองจะมีการแห่ช้าง 4 เชือก เดินไปยังวัดใหม่สุวรรณะพูมาราม (มีช้างเผือกที่สง่างามเป็นผู้นำขบวน) ชาวบ้านจะนำอาหารออกมาให้ช้าง ด้วยความเชื่อที่ว่าหากช้างกินอาหารจากมือใคร คนนั้นจะมีแต่ความโชคดี

วันสังขารล่อง (วันที่ 14 เมษายน) ในวันนี้ ชาวบ้านช่วยกันทำความสะอาดบ้านเรือนของตนเพื่อปิดเป่าให้สิ่งไม่ดีต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาออกไป จะได้รับสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีเข้ามาแทน จากนั้นจึงออกไปจับจ่ายซื้อของ และเตรียมธูปพระพุทธรูปเจ้าสำหรับนำมาปักลงบนกองทราย ในช่วงเย็นมีการลอยกระทง ส่วนที่วัดอาฮาม มีการทำพิธีบวงสรวงขอขมา ก่อนนำชุดปู่-ย่า-เฒ่า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเตรียมพร้อมสำหรับพิธีแห่

วันเนา (วันที่ 15 เมษายน) ชาวบ้านหลวงพระบางและหมู่บ้านใกล้เคียงจะมารวมตัวกันในช่วงเช้า เพื่อชมขบวนแห่ ซึ่งนำโดยปู่-ย่า-เฒ่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พ่อนวยพรให้ลูกหลาน ผู้เฒ่าผู้แก่ที่คนให้ความเคารพ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ นางสังขารที่อัญเชิญศิระท้าวกบิลพรหมบนสัตว์พาหนะประจำปี พร้อมด้วยขบวนพ่อนรำและชนเผ่าต่าง ๆ ของลาวอีกกว่า 40 ขบวน

วันสังขารขึ้น (วันที่ 16 เมษายน) ช่วงเช้า มีการใส่บาตรข้าวเหนียวบนถนนสี่สะพาน จากนั้นมีการทำบุญ โดยวางข้าวเหนียวหรือขนมตามหัวเสาและชั้นบันไดทางขึ้นพุสีไปจนถึงข้างบน เมื่อไปถึงองค์พระธาตุพุสี ชาวบ้านจะโยนปั้นข้าวเหนียวเล็ก ๆ ลงไปตามป่าเพื่อทำบุญ (เรียกว่า ตักบาตรพุสี) ส่วนในช่วงบ่าย จะมีขบวนแห่นางสังขาร ในตอนค่ำ ที่ลานหน้าหอพระบางจะมีการแสดงมหรสพ อาทิ โขนเรื่องรามเกียรติ์

วันแห่พระบาง (วันที่ 17 เมษายน) เป็นวันแห่พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองหลวงพระบางและ สปป. ลาวหรือองค์พระบาง ซึ่งถูกอัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดใหม่สุวรรณะพูมาราม เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำ เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ดังภาพ 8

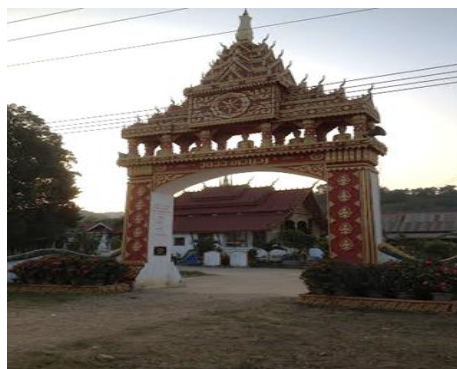
ภาพ 8 ประเพณีปีใหม่ลาว แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

ที่มา : <http://www.manager.co.th/IndoChina/ViewNews.aspx?NewsID=9530000049395>

แขวงไชยะบูลี ตั้งอยู่ฝั่งแม่น้ำโขง สุดเขตทิศตะวันตกของ สปป. ลาว มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน และเป็นแขวงที่มีช้างเอระที่สุด ซึ่งในเดือนกุมภาพันธ์ ของทุก ๆ ปี จะมีการจัดงานมหกรรมบุญช้างขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ช้างที่เป็นสัตว์มิ่งขวัญของชาวลาว ไชยะบูลีมีความหมายว่า เมืองแห่งชัยชนะ ชัยชนะที่ประชาชนแขวงไชยะบูลีได้มาจากการต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาปฏิภูมิแห่งนี้นับในหลายยุคหลายสมัย แขวงนี้จึงได้ชื่อว่า ไชยะบูลี โดยมีคำขวัญว่า “งานธาตุปลวกเมืองคอบ ประเพณีนมพระธาตุมัดคำเมืองเงิน แสนเพิดเพลินพระธาตุเชียงเมืองเชียงฮ่อน ออนซอนบุญบังไฟเมืองปากลาย งามเหลื่อหลายสาวดอกฝ้ายจันเมืองแก่นท้าว หวานน้ำมะพร้าวเมืองบ่อแตน แคนภูเข้างเมืองหงสา-เมืองทุ่งรวงข้าวตรงเมืองเพียง เสียงขับลำลองรุ่งเมือง” แขวงไชยะบูลี มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ดังนี้

เมืองปากลาย เป็นชุมชนริมน้ำที่มีเสน่ห์ของแขวงไชยะบูลี มีอาคารเก่าแก่แบบฝรั่งเศสให้เห็นประปรายสลักกับบ้านเรือนของชาวบ้าน นอกจากนี้ ยังมีการจัดแสดงช้างเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยจัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี แหล่งท่องเที่ยวของเมืองปากลาย มีดังนี้

วัดศรีสว่างวงศ์ ชื่อคล้ายกับวัดศรีสว่างวงในเมืองไชยะบูลี ศิลปะของอุโบสถมีความงดงาม อ่อนช้อยแบบลาวดั้งเดิม ชาวบ้านนิยมเดินทางมาจัดงานบุญอยู่เป็นประจำ ดังภาพ 9

ภาพ 9 วัดศรีสว่างวงศ์ แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว

คุ้มเจ้าหลวงศรีสว่างวงศ์ ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้เป็นที่ทำการท่องเที่ยวของเมืองปากลาย ดังภาพ

10

ภาพ 10 คุ้มเจ้าหลวงศรีสว่างวงศ์ แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว

คุกฝรั่งเศส ยังไม่ได้รับการปรับปรุงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยยังคงสภาพดั้งเดิมไว้ ตั้งแต่ยุคอาณานิคมฝรั่งเศส แต่เป็นสถานที่ที่มีศักยภาพและได้รับความสนใจจากหน่วยงานท้องถิ่นในการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ดังภาพ 11

ภาพ 11 คุกฝรั่งเศส แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว

วัดสิบุญเรือง หรือวัดบ้านใหญ่ตั้งอยู่เขตบ้านใหญ่เมืองไชยะบูลี ซึ่งห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 1 กิโลเมตร วัดนี้เป็นวัดที่เก่าแก่ซึ่งถูกสร้างขึ้นในปีค.ศ. 1456 และเป็นวัดที่มีความศักดิ์สิทธิ์จนกลายมาเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของแขวงไชยะบูลีในปัจจุบันประชาชน ในวันขึ้น 13 ถึง 15 ค่ำ เดือนสามลาวซึ่งตรงกับเดือนกุมภาพันธ์ของทุก ๆ ปีจะมีการจะมีการจัดบุญผะเหวด (แห่ผีตาโขน) ที่วัดสิบุญเรือง ขบวนดังกล่าวจะเริ่มแห่ตั้งแต่วันที่ 10.00-19.00 น.

ศูนย์อนุรักษ์ช้าง เป็นศูนย์ดูแลช่วยเหลือและรักษาช้างที่ได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ ยังเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตของช้าง โดยมีบ้านพักบังกะโลหลังเล็กและร้านอาหารอำนวยความสะดวก อากาศร่มรื่นริมน้ำเตียน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งในแขวงไชยะบูลี

มหรหรมนุญช้าง แขวงไชยะบูลีเคยขึ้นชื่อว่าเป็นแขวงที่มีช้างมากที่สุดใน สปป. ลาว มีการจัดงานมหรหรมนุญช้างขึ้นทุก ๆ ปี ในระหว่างวันที่ 17-19 กุมภาพันธ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ช้าง ที่เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของชาวลาว ในงานบุญดังกล่าวมีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การประกวดนางสาวธิดาช้าง ขบวนแห่ช้าง การแสดงช้างคำรู้ พิธีบายศรีสู่ขวัญช้าง วิธีการฝึกช้างน้อย (เอาช้างเข้าเชือก) สาธิตการใช้แรงงานช้าง การบริการขี่ช้าง การอาบน้ำช้าง และอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการแสดงศิลปะ วรรณคดี และการฉายสารคดีเกี่ยวกับช้าง พร้อมทั้งการแสดงสินค้าต่าง ๆ จากภายในและต่างประเทศ ดังภาพ 12

ภาพ 12 มหกรรมบุญช้าง แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว

ที่มา : <http://transbordernews.in.th/>

บุญกองข้าวใหญ่ จัดขึ้นทุก ๆ ปี ในระหว่างวันขึ้น 13 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ เดือนยี่ลาว ซึ่งตรงกับเดือนมกราคม บุญกองข้าวใหญ่จัดขึ้นที่บ้านสมสวรรค์ เมืองเพียง ห่างจากตัวเมืองไชยะบูลีไปทางทิศใต้ประมาณ 37 กิโลเมตร โดยใช้เวลาเดินทางจากตัวเมืองประมาณ 1 ชั่วโมง งานบุญดังกล่าว มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การประกวดธิดากองข้าวใหญ่ การแห่ข้าวเปลือก-ข้าวสาร การแข่งขันตีกลองหาง-กลองกิ่ง การชิงช้าชมธรรมชาติ การชมกิจกรรมของเผ่าตองเหลือง การแข่งขันกีฬาพื้นเมือง การแข่งขันดอกไม้ไฟ การประกวดอาหารพื้นเมือง ตลาดนัด และกิจกรรมอื่น ๆ

2.2.1.2 ไทย

ประกอบด้วย 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ และจังหวัดอุดรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย และตาก

จังหวัดอุดรดิตถ์

เมืองลับแล เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นเมืองโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ปัจจุบันอำเภอลับแลเป็นแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรม เช่น ผ้าตีนจก ไม้กวาด นอกจากนั้น ยังมีสวนยางสด ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังภาพ 13

ภาพ 13 เมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

ประเพณีอัฐมีบูชา วันอัฐมีบูชา คือ วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (หลังเสด็จดับขันธปรินิพพานได้ 8 วัน) ถือเป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง ตรงกับวันแรม 8 ค่ำ เดือนวิสาขะ (เดือน 6 ของไทย) เป็นวันที่ชาวพุทธสูญเสียพระบรมสรีระแห่งองค์พระบรมศาสดา จึงเป็นวันที่ควรแสดงธรรมสังเวชและระลึกถึงพระพุทธคุณให้สำเร็จเป็นพุทธานุสสติภาวนามัยกุศล ดังภาพ 14

ภาพ 14 ประเพณีอัฐมีบูชา จังหวัดอุดรธานี
ที่มา : www.mthai.com

ตลาดหัวดง ตลาดกลางทุเรียนหลงและหลินลับแล ตั้งอยู่บนถนนทางไปน้ำตกแม่พลู ติดกับเทศบาลตำบลหัวดง ช่วงที่ตลาดมีผลไม้เยอะจะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่ทุเรียน ลองกอง และ ลำไยออกผลผลิต ตลาดผลไม้หัวดงเป็นตลาดผลไม้ใหญ่ที่สุดของอำเภอลับแล มีให้เลือกซื้อได้หลายร้าน ผลไม้ที่มาจำหน่าย เช่น ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง คุณภาพส่งออก โดยเฉพาะทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่มีชื่อเสียง ได้แก่ หลงและหลินลับแล ที่มีเฉพาะที่อำเภอลับแล จังหวัดอุดรธานี หรือผลไม้ตามฤดูกาลอื่น ๆ เช่น ลำไย ลองกอง มังคุด สับปะรด เงาะ และมะไฟ เป็นต้น ดังภาพ 15

ภาพ 15 ตลาดหัวดง จังหวัดอุดรธานี

หมู่บ้านประมงท่าเรือ เป็นหมู่บ้านริมทะเลสาบ ตั้งอยู่หมู่ 9 บ้านท่าเรือ ตำบลท่าปลา อำเภوتاปลา เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กเหนือเขื่อนสิริกิติ์ มีทัศนียภาพเป็นป่าเขาสวยงาม เกษะแก่ง เรือนแพ ประชากรส่วนใหญ่

ประกอบอาชีพประมง มีแพบริการนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมอ่างเก็บน้ำ สามารถค้างคืน หรือไปเช้า-เย็นกลับได้ ดังภาพ 16

ภาพ 16 หมู่บ้านประมงท่าเรือ จังหวัดอุดรดิตถ์

อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก ประดิษฐานอยู่หน้าศาลากลางจังหวัด อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติประวัติของพระยาพิชัยในความองอาจ กล้าหาญ รักชาติ และเสียสละ เมื่อครั้งพระยาพิชัยครองเมืองพิชัยในสมัยธนบุรี อนุสาวรีย์แห่งนี้ออกแบบและหล่อโดยกรมศิลปากร ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ดังภาพ 17

ภาพ 17 อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก จังหวัดอุดรดิตถ์

ที่มา : www.thailovetrip.com

วัดท่าถนน เดิมชื่อวัดวังเตาหม้อ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2474 ตั้งอยู่ที่ถนนสำราญริน ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ตรงข้ามสถานีรถไฟอุดรดิตถ์ ประดิษฐานหลวงพ่อบัณฑิต พระพุทธรูปเชียงแสนสิงห์ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ทั้งองค์ ในบริเวณวัดมีอาคารศิลปะแบบตะวันตก มีลักษณะสถาปัตยกรรมสวยงาม และอุโบสถ ซึ่งมีภาพจิตรกรรมฝาผนังซึ่งได้รับการยกย่องว่าสวยงามที่สุดในจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังภาพ 18

ภาพ 18 วัดท่าถนน จังหวัดอุดรธานี

ที่มา : <https://commons.wikimedia.org>

วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตั้งอยู่บ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีพระแท่นศิลาอาสน์เป็นศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ฐานของพระแท่นโดยรอบประดับด้วยลายกลีบบัว มีตำนานว่า พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเป็นพระโพธิสัตว์ เคยเสด็จมาจำศีลบำเพ็ญพุทธบารมี ณ ที่แห่งนี้ ต่อมาจึงมีการสร้างพระแท่นศิลาอาสน์ขึ้น บานประตูวิหารพระแท่นศิลาอาสน์ที่เป็นไม้สักแกะสลัก เดิมเคยเป็นบานประตูวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก มาก่อน ดังภาพ 19

ภาพ 19 วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรธานี

ที่มา : www.agilenttour.com

เขื่อนสิริกิติ์ เป็นเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ก่อสร้างขึ้นตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำน่าน เดิมชื่อ "เขื่อนผาช่อม" ต่อมาได้รับพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มาใช้ ขนานนามว่า "เขื่อนสิริกิติ์" เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 ก่อสร้างขึ้น ปิดกั้นแม่น้ำน่าน ณ บริเวณเขาผาช่อม ตำบลผาเสียด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรธานี ดังภาพ 20

ภาพ 20 เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

ที่มา : <http://www.m-culture.go.th>

ตลาดด่านภูดู่ เป็นตลาดการค้าชายแดนและจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ มีรถประจำทางผ่านแต่ต้องเดินทางโดยรถส่วนตัวต่อไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร จึงจะถึงจุดตรวจ โดยปกติ ชายแดนจะเปิดทุกวันศุกร์และวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 06.00-18.00 น. ตลาดผ่อนปรนช่องภูดู่ ปัจจุบันได้รับจัดสรรงบประมาณให้สร้างศูนย์ราชการและตลาดการค้าชาย และจะยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรภูดู่

วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ตั้งอยู่หมู่ 3 บ้านทุ่งยั้ง ตำบลทุ่งยั้ง ห่างจากตัวเมืองอุตรดิตถ์ไปตามทางหลวงหมายเลข 102 ประมาณ 3 กิโลเมตร วัดนี้เป็นวัดเก่าแก่ มีตำนานเกี่ยวข้องกับอีก 2 วัดที่อยู่ใกล้เคียงกัน คือ วัดพระยืนพุทธบาทยุคลและวัดพระแท่นศิลาอาสน์ มีพระบรมธาตุทุ่งยั้ง บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเป็นเจดีย์เก่าแก่แบบลังกาทรงกลม ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม 3 ชั้น

บ่อเหล็กน้ำพี้ ตั้งอยู่หมู่ 1 บ้านน้ำพี้ ตำบลน้ำพี้ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 56 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 และเข้าทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1245 เป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นแหล่งเหล็กกล้าที่นำมาทำพระแสงดาบ ภายในบริเวณมีพิพิธภัณฑ์บ่อเหล็กน้ำพี้ รวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติเหล็กน้ำพี้ โดยจัดแสดงและจำลองให้เห็นถึงกระบวนการ ขั้นตอนการตีเหล็กน้ำพี้ ตั้งแต่การขุดแร่เหล็กน้ำพี้จนตีเป็นดาบที่มีความแกร่งและความคมเป็นเลิศ ดาบน้ำพี้จึงเป็นอาวุธคู่กายของขุนศึกและนักรบไทยในสมัยโบราณตลอดมา

จังหวัดเพชรบูรณ์

อุทยานแห่งชาติเขาค้อ เป็นอุทยานแห่งชาติที่ครอบคลุมพื้นที่ป่าอำเภอลำทะเมนชัย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอมะนัง มีเนื้อที่ 301,698 ไร่ เป็นป่าต้นน้ำของลุ่มน้ำสำคัญ 2 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำป่าสัก และลุ่มน้ำยม-น่าน เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพันธุ์พืชและสัตว์ มีแหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทิวทัศน์ที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ เกาะ แก่ง หน้าผา จุดชมทิวทัศน์ เป็นต้น ดังภาพ 21

ภาพ 21 อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : www.truemove-h.com

พระตำหนักเขาค้อ เป็นพระตำหนักที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตั้งอยู่บนเขาย่า ภายในพระตำหนักประกอบด้วยอาคารมีลักษณะโค้ง เชื่อมต่อกันเป็นรูปวงแหวน มี 2 ชั้น ชั้นบนประกอบด้วย 2 ห้องใหญ่ ซึ่งเป็นห้องบรรทม ชั้นล่างประกอบด้วย ห้องพระราชทานเลี้ยง ห้องครัว ห้องเสวย ห้องเข้าเฝ้า และห้องโถงใหญ่ มีเรือนข้าราชการบริพารเป็นส่วนเชื่อมต่อกับพระตำหนัก

อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เป็นแนวเขตกั้นระหว่างภาคอีสานและภาคเหนือ สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นเทือกเขาสูง เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สภาพป่าอุดมสมบูรณ์ มีทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง มีเนื้อที่ประมาณ 603,750 ไร่ หรือ 966 ตารางกิโลเมตร

ภูทับเบิก เป็นยอดเขาและจุดที่สูงที่สุดในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ที่บ้านทับเบิก ตำบลวังบาล ห่างจากอำเภอหล่มเก่า 40 กิโลเมตร ตามเส้นทางจากหล่มเก่าไปภูหินร่องกล้า หรือห่างจากตัวเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ประมาณ 90 กิโลเมตร ภูทับเบิกมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,768 เมตร มีสภาพภูมิประเทศสวยงามด้วยธรรมชาติแบบภูเขา สภาพภูมิอากาศเย็นสบายตลอดปี ดังภาพ 22

ภาพ 22 ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์

อุทยานแห่งชาติตาหมอก ตั้งอยู่บริเวณที่ดินป่าตะเบาะและป่าห้วยใหญ่ ในท้องที่ตำบลห้วยใหญ่ ตำบลบ้านโคก และตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและมีค่า เช่น พันธุ์ไม้ ของป่า และสัตว์ป่านานาชนิด ตลอดจนทิวทัศน์ ป่า ภูเขา และน้ำตกที่สวยงาม มีเนื้อที่ประมาณ 181,250 ไร่ หรือ 290 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศ เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน เป็นผืนป่าเดียวกันกับป่าอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่อำเภอวังทอง อำเภอนครไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอเขาค้อ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีทิวทัศน์และสภาพธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เช่น ถ้ำ น้ำตก ทุ่งหญ้าโล่งใหญ่ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด มีเนื้อที่ประมาณ 789,000 ไร่ หรือ 1,262 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขาสูงสลับต่ำ มีป่าหลายชนิด และสัตว์ป่าชุกชุม เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติเป็นอย่างมาก

ภูเขาหินปะการัง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ 8 บ้านเขาเพิ่มพัฒนา ตำบลชัยพุทธา อำเภอชนแดน ความโดดเด่นอยู่ที่พื้นผิวของภูเขาที่มีลักษณะขรุขระ เต็มไปด้วยหินแหลมคมสีเทาโผล่ขึ้นมาทั่วบริเวณ ลักษณะคล้ายปะการัง หากใช้เหล็กเคาะจะมีเสียงดังก้องกังวานคล้ายเสียงระฆัง มีรูปร่างลักษณะแหลมคมเป็นหน่อเรียวยาวเหมือนทุ่งปะการังใต้ทะเลขนาดใหญ่ มีต้นไม้ขึ้นสลับหลายชนิด โดยเฉพาะต้นจันทน์ผาซึ่งเป็นไม้มงคลหายาก และกล้วยไม้ป่าที่ขึ้นอยู่ท่ามกลางป่าเบญจพรรณ ความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าบนภูเขาแห่งนี้เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าบางชนิด เช่น ไก่ป่า และกิ้ง ปัจจุบันสถานที่แห่งนี้ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีจุดชมวิวยอดเขาที่สวยงาม ดังภาพ 23

ภาพ 23 ภูเขาหินปะการัง จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดพิษณุโลก

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "วัดใหญ่" ตั้งอยู่บนถนนพุทธบูชา ริมฝั่งแม่น้ำน่านด้านทิศตะวันออก ตรงข้ามกับศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราช พระพุทธรูปที่ได้รับการยกย่องว่าสวยงามที่สุดในประเทศไทย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย มีสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และประติมากรรมที่งดงามยิ่ง ถือได้ว่าเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่าของเมืองพิษณุโลก ดังภาพ 24

ภาพ 24 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก

พระราชวังจันทน์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประสูติและเจริญพระชันษาที่เมืองสองแคว (จังหวัดพิษณุโลก) จนถึง 9 พรรษา โดยประทับที่พระราชวังจันทน์ ปัจจุบันยังคงเหลือลักษณะเค้าโครงให้เห็น ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ทรงกอบกู้เอกราชหลังจากการเสียกรุงครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2112) และประกาศอิสรภาพ จึงได้มีการจัดสร้างพระบรมรูปองค์สมเด็จพระนเรศวรประดิษฐานไว้ภายในศาลสมเด็จพระนเรศวร ตั้งอยู่ที่ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กองทัพภาคที่ 3 ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันกรมศิลปากรได้เข้ามาทำการบูรณะและค้นหาแนวเขตพระราชวังจันทน์ ระยะที่ 1 เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังภาพ 25

ภาพ 25 พระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตั้งอยู่บนพื้นที่รอยต่อของ 2 จังหวัด ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าปกคลุมไปด้วยป่า 3 ประเภท ได้แก่ ป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา และป่าสนเขา มีสภาพภูมิอากาศคล้ายภูกระดึงและภูหลวง นอกจากนี้ ยังพบพันธุ์กล้วยไม้ป่า ดอกไม้ป่าหลายชนิดขึ้นอยู่ตามลานหิน ดังภาพ 26

ภาพ 26 อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก

อำเภอนีนะปราง เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ตั้งมาประมาณ 42 ปี ลักษณะภูมิประเทศ ประมาณร้อยละ 45 เป็นภูเขาหินปูนอายุกว่า 300 ล้านปี มีถ้ำอยู่มากมาย ซึ่งตัวอำเภอยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดพิษณุโลกประมาณ 68 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ

เขาวัดถ้ำม่วง ตำบลบ้านม่วง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภูเขาหินปูนสลับซับซ้อน หอดอยารอบ ๆ หมู่บ้าน

ชมฝูงค้างคาว ฝูงค้างคาวบินออกหากินตอนเย็น เป็นสายยาวสวยงามนับล้าน ๆ ตัว ที่ตำบลบ้านม่วง ตั้งแต่เวลาประมาณ 18.00 น. ถึง 19.00 น.

ถ้ำนเรศวร อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาท่าพล ตำบลบ้านม่วง ถ้ำนเรศวรนับเป็นถ้ำที่สวยงามที่สุด เมื่อเทียบกับถ้ำที่มีอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันนี้ เนื่องจากความกว้างและหินงอกหินย้อย ตลอดจนผนังถ้ำที่มีความ

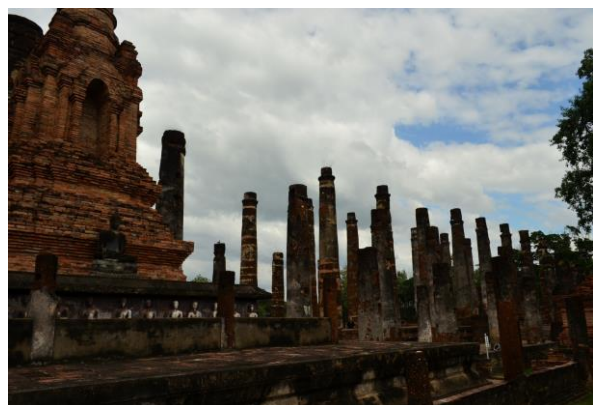
โค้งคล้ายกับพระมาลาเบี่ยงหรือหมวกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่พระองค์ทรงสวมในขณะทำสงครามยุทธหัตถี จึงเป็นที่มาของชื่อ ถ้ำนเรศวร

ถ้ำเดือน-ถ้ำดาว ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ สล. 8 มีลักษณะเป็นถ้ำที่มีน้ำไหลตลอด ภายในยาวประมาณ 1.4 กิโลเมตร มีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม

ถ้ำพระวังแดง เป็นถ้ำที่เชื่อมต่อกันหลายถ้ำ มีความยาวประมาณ 12.5 กิโลเมตร ถือเป็นถ้ำที่ยาวมาก ภายในถ้ำมีห้องโถงขนาดใหญ่ มีหินงอกหินย้อยสวยงาม และมีลำห้วยอยู่ด้านล่าง ในลำห้วยมีปลาพันธุ์ใหม่หายาก คือ ปลาถ้ำพระวังแดงหรือปลาไม่มีตา เนื่องจากอาศัยอยู่ในถ้ำเป็นเวลานานจนมีการปรับตัวให้เหมาะแก่การดำรงชีวิตภายในถ้ำซึ่งไม่มีแสงเพียงพอ

จังหวัดสุโขทัย

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย ห่างจากตัวเมืองสุโขทัยปัจจุบันไปทางทิศตะวันตกประมาณ 12 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (ถนนจรดวิถีถ่อง) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีประตูเมืองอยู่ตรงกลางกำแพงเมืองแต่ละด้าน ภายในยังเหลือร่องรอยพระราชวังและวัดอีก 26 แห่ง วัดที่ใหญ่ที่สุดคือวัดมหาธาตุ อุทยานแห่งนี้ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยกรมศิลปากร ด้วยความช่วยเหลือจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ ทั้งโดยการเดินเท้าและขี่จักรยาน ดังภาพ 27

ภาพ 27 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

บ้านนาต้นจั่น ตั้งอยู่ในตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนในเชิงอนุรักษ์ มีที่พักแบบโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้มาพักร่วมกับเจ้าของบ้าน ทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน บ้านนาต้นจั่น มีประชากร 270 ครัวเรือน ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้ เช่น กล้วย ลำไย ส้ม ทุเรียน ตามฤดูกาล อาชีพเสริม ได้แก่ อาชีพทอผ้า จักสาน ทำหัตถกรรมดอกไม้ ดังภาพ 28

ภาพ 28 บ้านนาต้นจัน จังหวัดสุโขทัย

โครงการเกษตรอินทรีย์ สนามบินสุโขทัย เป็นโครงการที่เปลี่ยนพื้นที่รอบสนามบินสุโขทัยให้กลายเป็นพื้นที่สีเขียว ปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมีบนพื้นที่ขนาด 400 ไร่ ภายในยังมีที่พักแบบโฮมสเตย์ มีฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สวนกล้วยไม้ โรงทอผ้า โรงเครื่องปั้นดินเผา โรงสีข้าว ฯลฯ กิจกรรมที่น่าสนใจ ได้แก่ ห้องเรียนกลางแจ้ง การทดลองใช้ชีวิตแบบเกษตรกร เดินป่าปักดำต้นกล้า จับเห็ดเหี่ยวเหี่ยวข้าว ลงมือปลูกผัก ตัดผักสดจากแปลง ทำปุ๋ย จุลินทรีย์ และอื่น ๆ รวมทั้งมีผักปลอดสารพิษให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน ดังภาพ 29

ภาพ 29 การทำกิจกรรมของโครงการเกษตรอินทรีย์ สนามบินสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : <http://sadoodtasukhothai.com/>

ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ พลุ ตะไล ไฟพะเนียง ดอกไม้ไฟชนิดต่าง ๆ จังหวัดสุโขทัย กรมศิลปากร และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดงานลอยกระทง เผาเทียนเล่นไฟ ในบรรยากาศของกรุงสุโขทัย เมื่อ 700 ปีก่อน โดยเริ่มจัดงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นประจำทุกปี จนถึงปัจจุบัน ดังภาพ 30

ภาพ 30 ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : www.madchima.org

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลก (World Heritage) เช่นเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ตั้งอยู่ในเขตตำบลศรีสัชนาลัย ตำบลสารจิต ตำบลหนองอ้อ และตำบลท่าชัย ตัวเมืองโบราณศรีสัชนาลัยอยู่ในเขตหมู่บ้านพระปรารักษ์ ตำบลศรีสัชนาลัย พื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ทั้งหมดประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์มีโบราณสถานและโบราณวัตถุทั้งสิ้นจำนวน 215 แห่ง สำนวค้นพบแล้วจำนวน 204 แห่ง โบราณสถานเหล่านี้ประกอบไปด้วยวัด สหูป เจดีย์ โบสถ์ วิหาร มณฑป ศาลา ประตูเมือง กำแพงเมือง พระราชวัง ป้อม คูน้ำ คันดิน เตาเผาเครื่องสังคโลก และโบราณสถานที่สำคัญ แบ่งออกเป็น กลุ่มโบราณสถานในเขตกำแพงเมือง และกลุ่มโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมือง ดังภาพ 31

ภาพ 31 อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา: <http://www.unseentravel.com/>

จังหวัดตาก

ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่บนถนนจรดวิถีถ่อง เดิมตั้งอยู่ที่วัดดอยเขาแก้ว ตรงข้ามตัวเมือง ต่อมาใน พ.ศ. 2490 ชาวเมืองเห็นว่าศาลนั้นไม่สมพระเกียรติ จึงช่วยกันสร้างศาลขึ้นใหม่พร้อมกับให้กรมศิลปากรหล่อพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชขนาดใหญ่ ในพระอิริยาบถที่กำลังประทับอยู่บนราชอาสน์ มีพระแสงดาบพาดอยู่ที่พระเพลา ที่ฐานพระบรมรูปมีคำจารึกว่า “พระเจ้าตากสินกรุงธนบุรี ทรงพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2277 สวรรคต พ.ศ. 2325 รวม 48 พรรษา” ศาลนี้เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป ดังภาพ 32

ภาพ 32 ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก

ตรอกบ้านจีน ย่านชุมชนที่มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่ประกอบด้วยบ้านเก่าแก่ แต่ทรงคุณค่าด้วยสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างบ้านทางภาคเหนือและภาคกลางของไทย ประกอบด้วยเรือนไม้ทรงไทยและเรือนแถวเลียบริมแม่น้ำปิง ในอดีต เป็นจุดเชื่อมต่อเส้นทางการค้าขึ้นเหนือ คือ เมืองล่านนาและเมืองเมะล่าย เมียนมา ที่ตั้งอยู่ทางตะวันตก ตรอกแห่งนี้จึงมีเรือนขุนนาง พ่อค้า คหบดี และผู้คนในชุมชนที่ค่อนข้างมีฐานะ ความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งในภาคเศรษฐกิจ ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบชุมชนโบราณ ดังภาพ 33

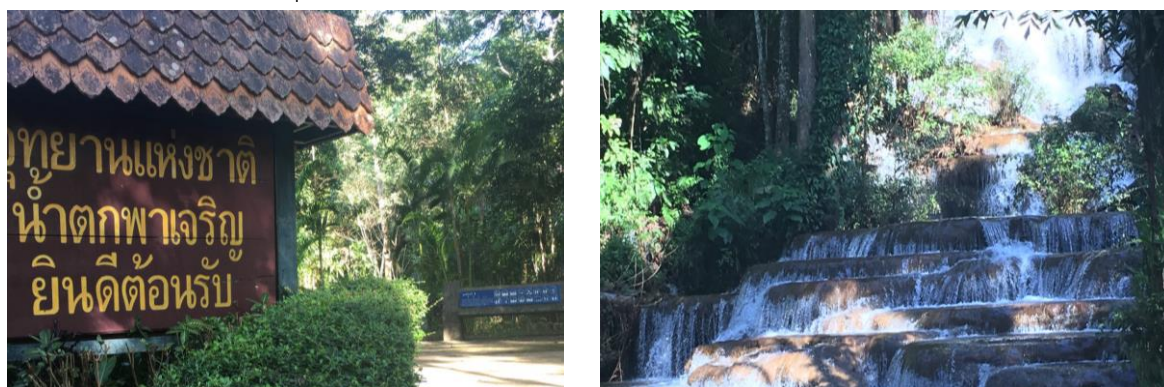
ภาพ 33 ตรอกบ้านจีน จังหวัดตาก

พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ สร้างขึ้นเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยบูรณะจวนผู้ว่าราชการจังหวัดตาก (หลังเก่า) เป็นพิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเป็นอนุสรณ์และความทรงจำของชาวจังหวัดตาก โดยใช้เป็นสถานที่ในการรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมเยียนพสกนิกร และประกอบพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดตาก รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับรวบรวมสิ่งของ โบราณวัตถุ ศิลปะ และตำนาน เช่น ประเพณี ลอยกระทงสายไหลประทีป 1,000 ดวง ซึ่งมีการจัดแสดงสิ่งประดิษฐ์ อาทิ กระถางน้ำ-กระถางตาม และกะลาที่แต่ละชุมชนออกแบบ และจัดประกวดในงานลอยกระทงของทุกปี ดังภาพ 34

ภาพ 34 พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก

น้ำตกพาเจริญ ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ ริมหางหลวง ห่างจากเมืองแม่สอด 32 กิโลเมตร เป็นน้ำตกหินปูนที่สวยงาม ประกอบด้วยชั้นน้ำตกที่ไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยจำนวนมากถึง 97 ชั้น มีน้ำตลอดปี เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมแวะมาท่องเที่ยวและพักผ่อน อยู่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สอด และอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ดังภาพ 35

ภาพ 35 อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ จังหวัดตาก

บ่อน้ำพุร้อนแม่กาษา อยู่ที่ตำบลแม่กาษา แยกไปทางขวาจากเส้นทางสายแม่สอด-แม่ระมาด บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 13-14 ทางเข้าเป็นทางลูกรัง ระยะทาง 8 กิโลเมตร ผ่านเข้าไปในหมู่บ้าน บ่อน้ำร้อนนี้อยู่ใน

หมู่บ้านแม่กาษา ประกอบด้วยบ่อน้ำร้อน 2 บ่อ บ่อหนึ่งมีความกว้างประมาณ 2 เมตร อีกบ่อหนึ่งกว้างประมาณ 1 เมตร เมื่อผ่านเข้าไปในบริเวณหมู่บ้านจะได้กลิ่นกำมะถันอยู่ทั่วไปและมีไอน้ำจางลอยขึ้นเหนือพื้นดินเล็กน้อย เมื่อเข้าไปดูที่ปากบ่อจะเห็นฟองและการเดือดของน้ำชัดเจน อุณหภูมิของน้ำสูงพอสมควร นักท่องเที่ยวสามารถนำไปต้มได้ ดังภาพ 36

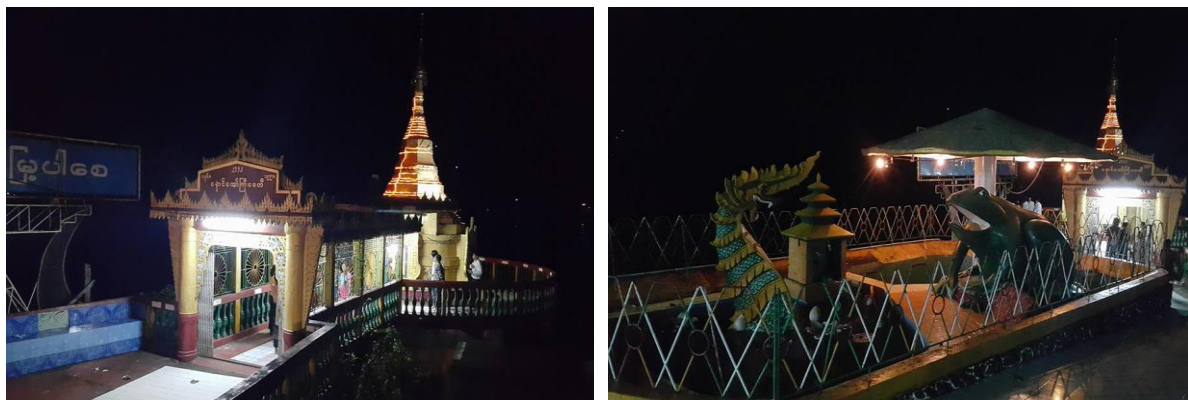
ภาพ 36 บ่อน้ำพุร้อนแม่กาษา จังหวัดตาก

2.2.1.3 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษานี้ เลือกพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ประกอบด้วย เมืองพะอาน รัฐกะเหรี่ยง และเมืองเมะล่าย รัฐมอญ

เมืองพะอาน รัฐกะเหรี่ยง เป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่

วัดเจดีย์ชเวยวินเมียว (Shwe Yin Myaw Pagoda) วัดนี้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสาละวิน ภายในวัดมีเจดีย์สีทองที่ตรงส่วนฐานมีองค์พระมหาโมนิจาลอง (องค์เล็ก) ให้สักการบูชา นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์สีทององค์เล็ก ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เป็นอีกหนึ่งจุดเด่นที่สำคัญ ผู้ที่มาเยือนวัดแห่งนี้นอกจากจะมาไหว้เจดีย์ริมน้ำแล้ว ยังมาชมวิวทิวทัศน์อันงดงามของแม่น้ำสาละวินสายกว้างที่ไหลต้วมเตี้ยมมาเฉียดวัดแห่งนี้ ฝั่งตรงข้ามของวัดคือภูเขายอดปล่อง ในแม่น้ำมีเรือออกหาปลา เรือขนสินค้า เรือข้ามฟาก เรือดูดทราย และเรือเล็กที่จอดอยู่ริมน้ำ พร้อมกับภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านในละแวกนั้น ดังภาพ 37

ภาพ 37 วัดชเวอินเมียว (Shwe Yin Myaw Pagoda) เมียนมา

วัดเขาตะปู เป็นวัดที่สร้างบนภูเขาที่มีลักษณะคล้าย “เขาตะปู” คือ เป็นภูเขาหินที่เป็นแท่ง ตั้งเด่นกลางบึงน้ำขนาดใหญ่ บนเขามีการสร้างวัด สร้างเจดีย์ อยู่ตามแนวชั้นเขาต่าง ๆ โดยส่วนยอดสุดของเขาคือเจดีย์สีทอง มีสะพานปูนสร้างทอดยาวจากฝั่งริมบึงข้ามไปสู่ตัววัด ดังภาพ 38

ภาพ 38 วัดเขาตะปู เมียนมา

เมืองเมะล่าย รัฐมอญ เป็นเมืองหลวงของรัฐมอญ และเคยเป็นเมืองหลวงของเมียนมาเมื่อสมัยที่เมียนมาถูกปกครองโดยสหราชอาณาจักร จากการที่เมืองเมะล่ายตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ จึงได้รับอิทธิพลอารยธรรม

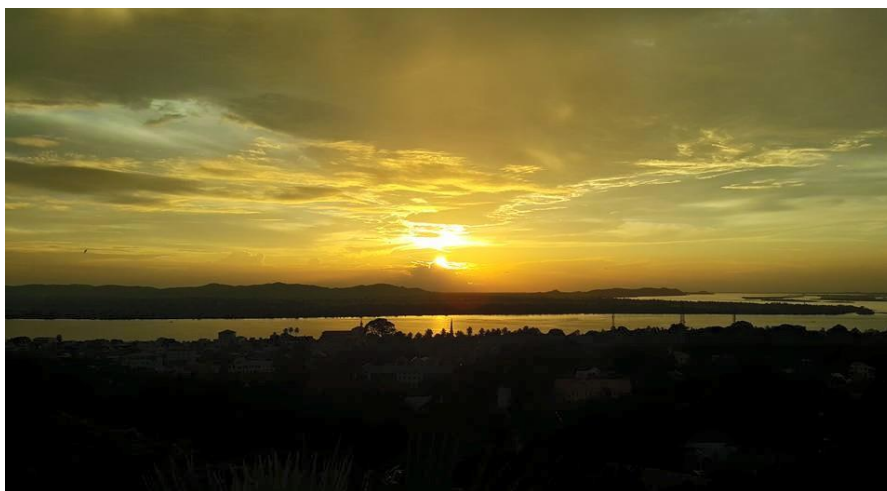
แบบอังกฤษมา ทำให้ทุกวันนี้เมะล่ายเป็นเมืองที่มีเสน่ห์ มีสถาปัตยกรรมสไตล์โคโลเนียลให้ได้พบเห็นตาม บ้านเรือน โบสถ์คริสตศาสนา สถานที่ราชการ และโรงเรียนต่าง ๆ และยังมีวัดและเจดีย์แบบเมียนมาอันสวยงาม ให้ได้ชมทั่วเมือง สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่

โบสถ์โรมันแคทอลิกเซนต์แพทริก เป็นโบสถ์เก่าแก่ที่ทุกวันนี้ยังใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ ด้านหน้าโบสถ์มีรูปปั้นพระเยซูตรึงไม้กางเขน ตัวโบสถ์มีหอนาฬิกาสูงใหญ่ ส่วนด้านข้างโบสถ์เป็นที่ตั้งของ โรงเรียนเซนต์แพทริก เมื่ออดีตเป็นโรงเรียนประจำที่เจ้าน้อยสุขเกษม หรือ ร้อยตรี เจ้าอุตรการโกศล (สุขเกษม ณ เชียงใหม่) ถูกส่งตัวมาเรียนวิชาการป่าไม้ ซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนแห่งนี้ยังคงเปิดสอนอยู่ แต่เป็นโรงเรียนสอน วิชาชีพหรือสารพัดช่างแทน สภาพอาคารแม้จะดูเก่าแก่แต่ยังคงความสวยงาม ดังภาพ 39

ภาพ 39 โบสถ์โรมันแคทอลิก เซนต์แพทริก เมียนมา

จุดชมวิวเมืองเมะล่าย ที่สามารถมองเห็นปากแม่น้ำที่มีขนาดใหญ่ทั้ง 3 สาย มาบรรจบกัน คือ แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำใจ และแม่น้ำอัตราน ผู้คนส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวในช่วงเช้าและเย็นเพื่อชมพระอาทิตย์ขึ้นและลง ดังภาพ 40

ภาพ 40 จุดชมวิวเมืองเมะล่าย เมียนมา

2.2.2 การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และตาก เป็นจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองปากลาย ไชยะบูลี และหลวงพระบาง ของสปป. ลาว และในเมืองผะอัน และเมะล่าย ของเมียนมา นอกจากนี้ กระแสความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สามารถเห็นได้จากแนวโน้มการรับและปรับเอาหลักการจัดการอย่างยั่งยืนไปใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีมากขึ้น และมีทิศทางการปรับเปลี่ยนไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ดังนั้น โครงการฯ นี้ จึงดำเนินการศึกษาและประเมินศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการประเมินศักยภาพการรองรับของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสามารถทำได้โดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ 6 ปัจจัย (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์, 2550) ได้แก่ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ความสะดวกในการเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4) สภาพแวดล้อม 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และ 6) ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ โครงการฯ จะมุ่งเน้นปัจจัยที่ 1, 4 และ 5

บทความปริทัศน์ โดย Zolfani et al. (2015) ได้รวบรวมงานวิจัยด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 ถึง 2013 จำนวนกว่า 130 บทความ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ที่ครอบคลุมหลักความยั่งยืน ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ (การตลาดและเศรษฐกิจ) สังคม (การวางแผนและการจัดการทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และทรัพยากรบุคคล) และสิ่งแวดล้อม (ระบบนิเวศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด) รวมถึงเรื่องกำหนดนโยบาย และโครงสร้างพื้นฐานด้วย

Padin (2012) ศึกษาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่อยู่ในแบบจำลองการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า เป้าหมายของการวางแผนการท่องเที่ยว คือ การทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเท่าเทียมกันทางสังคม และช่วยแก้ปัญหาเรื่องความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชนได้ และทำให้ระบบของสิ่งแวดล้อมดำรงอยู่และสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะคนในชุมชน นอกเหนือจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้เกิดสมดุลและความเชื่อมโยงระหว่างหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ประการ แบบจำลองการจัดการโซ่อุปทานสามารถนำมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดโซ่อุปทานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ โดยครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เทียบได้กับการออกแบบรายการท่องเที่ยว (Tour package) การจัดซื้อจัดจ้างหรือการเลือกใช้ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว การผลิตหรือการดำเนินการและการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยว และการส่งหรือกระจายสินค้าเทียบได้กับการดำเนินการของตัวแทนนำเที่ยวและผลตอบแทนจากลูกค้า นอกจากนี้ การศึกษาของ Budeanu (2002) เรื่องผลกระทบและความรับผิดชอบต่อสังคมของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของธุรกิจจันทนาการ พบว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) เป็นเรื่องยากเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เช่น การท่องเที่ยว

ธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวทางเลือก แต่สามารถทำได้ โดยการให้ความรู้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวในเรื่องนโยบายและแนวทางการปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบ และพบว่า ธุรกิจจันทน์เที่ยว (Tour Operator) เป็นหน่วยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นตัวกลางและมีความสามารถในการนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง (Sigala, 2008)

Begum et al. (2014) ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (คนในชุมชน) กรณีศึกษา รัฐมะละกา (Melaka) ประเทศมาเลเซีย โดยการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เป็นคนในพื้นที่ จากพื้นที่อื่นและชาวต่างชาติ จำนวนทั้งสิ้น 735 คน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่า ภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในพื้นที่มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความยินดีที่จะให้รัฐมะละกามีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และต้องการให้ภาครัฐวางแผนการดำเนินการและร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาโครงการเพื่อความยั่งยืนอื่น ๆ ด้วย ซึ่งโครงการที่ประสบความสำเร็จจะเป็นตัวกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับชุมชนโดยรอบได้เป็นอย่างดี

การจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนกิจกรรมของคนในพื้นที่มาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีวิธีการในการรวบรวมข้อมูลของพื้นที่ที่มีให้อยู่ในรูปแบบของตารางตัวชี้วัดด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Ingelmo (2013) จึงทำการศึกษาวิธีการดังกล่าว โดยเลือกทะเลสาบอินเล สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและทางชีวภาพเป็นอย่างมาก แต่คนพื้นเมืองมีการดำเนินกิจกรรมและการท่องเที่ยวแบบมวลชน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในทางลบ วิธีการกำหนดตัวชี้วัดหลัก ได้แก่ 1) การศึกษาระบบนิเวศและกิจกรรมของคนในชุมชนที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของทะเลสาบ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง 2) การจัดทำและการนำดัชนีความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying capacity index) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของพื้นที่ในการรองรับการท่องเที่ยวโดยไม่เกิดความเสียหาย ประกอบด้วย ความสามารถในการรองรับของพื้นที่ทางกายภาพ ทางชีวภาพ ทางจิตวิทยา และทางสังคม 3) การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อนำไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์ และ 4) การติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ โดยการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ การดำเนินการต่าง ๆ มุ่งเน้นเพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเกิดความเข้าใจ (Decision makers understanding) และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

Njoroge (2014) รวบรวมกรอบการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน (Sustainable adaptation) และได้ให้คำจำกัดความไว้ ว่าหมายถึง การดำเนินการที่ลดความเปราะบางทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว และเพิ่มความสามารถในการฟื้นฟูสภาพได้ใหม่ โดยไม่กระทบเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางสังคม และการดำรงอยู่ของธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังได้ทำการวิเคราะห์กรอบการดำเนินการต่าง ๆ ที่ผ่านมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีข้อผิดพลาดอย่างไร เช่น การปรับตัวทางการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ไม่ได้รวมเอาความต้องการของนักท่องเที่ยวมาพิจารณาไว้ในกรอบการดำเนินการด้วย และได้เสนอการส่งเสริมให้มีกรอบการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนระดับภูมิภาค (Regional Tourism Sustainable Adaptation Framework) โดยแสดงให้เห็นความสำคัญของทุกทางเลือกอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้เกิดการนำความคิดเห็นของผู้

มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมาพิจารณา และเสนอให้เกิดกระบวนการสื่อสารกันระหว่างชุมชน ภายในประเทศ และระหว่างประเทศ การปรับตัวด้านการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การจัดการ พฤติกรรม การศึกษา การเมือง และเทคโนโลยี

Waligo et al. (2013) ได้พัฒนารอบการดำเนินการ ‘Multi-stakeholder involvement management: MSIM’ ขึ้น เนื่องจากพบว่า อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการขาด การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย MSIM ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 3 ระดับ ได้แก่ การดึงดูด การรวมกลุ่ม และการจัดการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสามารถแบ่งออก ได้เป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการคัดเลือก การทราบถึงความสามารถในการเข้าร่วม การจัดการความสัมพันธ์ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การติดตามเป้าหมายที่ประสบผลสำเร็จ การส่งเสริมความสามารถในการดำเนินการ และ การติดตามตรวจสอบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้ตามกรอบและมีการ วางแผนกระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างรัดกุม จะทำให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนด นโยบายการท่องเที่ยวและอาจจะสามารถดำเนินการถึงขั้นการนำเสนอนโยบายได้

นายภุชธร ฤทธิ์เต็ม (2556) ศึกษาสภาพและความพึงพอใจของการท่องเที่ยววัดในจังหวัด เชียงใหม่ และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในวัดในจังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและมี ชื่อเสียง เช่น วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร และวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ดังนั้น การที่นักท่องเที่ยว เดินทางมาเยือนเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหา ด้านการท่องเที่ยว 5 ปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านอุปทานทางการท่องเที่ยว ปัญหาการพัฒนาสถานที่และสินค้า ของการท่องเที่ยว ปัญหาด้านบุคลากรการท่องเที่ยว ปัญหาสภาพแวดล้อม และปัญหาด้านนโยบายการ ท่องเที่ยว จากผลการสำรวจความพึงพอใจการท่องเที่ยววัดในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า สิ่งที่วัดควรปรับปรุง ได้แก่ การจัดหาถังขยะและจัดระเบียบสถานที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ การดูแลรักษาความ สะอาดของห้องน้ำ และควรมีแผนผังแสดงแหล่งท่องเที่ยวในวัด

ปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอก ซึ่งเป็นการบูรณาการแผนพัฒนาทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แนวทางใน การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีมาตรฐานระดับ โลกเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยยึดหลักตามแนวทางเกษตร อินทรีย์ เกษตรยั่งยืน และเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด (2551) ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบโลจิสติกส์ ในเมืองท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ พนมเปญ เสียมเรียบ เชียงใหม่ ย่างกุ้ง เวียงจันทน์ และหลวงพระบาง เป็นการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง พบว่า ทุกเมืองมีปัญหาโลจิสติกส์ เมืองที่พบปัญหาจากรถน้อยที่สุดคือ หลวงพระบาง เมืองที่ขาดแคลนบริการด้านโลจิสติกส์มากที่สุดคือ ย่างกุ้ง เมืองที่มีค่าคะแนนโลจิสติกส์ที่ดีที่สุดคือ เชียงใหม่ ในด้านการไหลของข้อมูล เมืองเชียงใหม่มีจุดเด่นในเรื่องของข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก และร้านอาหาร แต่มีจุดอ่อนที่ข้อมูลการขนส่ง ในพื้นที่อื่น ๆ ในอนุภูมิภาคมีปัญหาด้านข้อมูลในระดับเดียวกัน ทุกเมือง ยกเว้นย่างกุ้ง ที่พบปัญหามากที่สุดในทุกด้านที่พิจารณา โดยภาพรวม ทุกประเทศได้คะแนนระบบโลจิสติกส์ต่ำกว่าคะแนนความพึงพอใจในการท่องเที่ยว

รักษพงศ์ วงศาโรจน์ และคณะ (2552) ศึกษาการประเมินขีดความสามารถการรองรับนักท่องเที่ยว ของแต่ละเขตพื้นที่การท่องเที่ยว พิจารณาหลายประเด็น เช่น ความแออัด ขยะมูลฝอย เสียงรบกวน มลพิษทางอากาศและน้ำ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น สามารถแยกพิจารณาได้ 5 ด้าน ได้แก่ ขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นได้รับผลตอบแทนสูงสุด ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคม คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ขัดขวางความสนุกสนานและความประทับใจของนักท่องเที่ยว และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ขีดความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อม คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้นด้อยลง และขีดความสามารถในการรองรับด้านความรู้สึก คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ความเป็นส่วนตัวและอยากท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหายไปหรือลดลง

2.3 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

2.3.1. การประเมินความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์, 2529) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพหรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต
2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลามาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย
4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว

5. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และจำนวน นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

หลักเกณฑ์การพิจารณาความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (วิภา ศรีระทุ, 2551) มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพื้นที่ พิจารณาถึงความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และลักษณะภูมิทัศน์ รวมไปถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2. ด้านการจัดการ พิจารณาถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการมีส่วนร่วม พิจารณาว่าองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ (ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร, 2542)

2.3.2. เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ ขจัดปัญหาความยากจน เกิดการกระจายรายได้ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมไปถึงผู้ประกอบการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสังคม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและชาญฉลาด มีการบำรุงรักษาและใช้งานที่อยู่ในขอบเขต หากใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจนหมดหรือเสื่อมโทรม อาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการใช้ทรัพยากรต่อไป

2.3.3. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วยในการกำหนดกลยุทธ์สำหรับลักษณะงานต่าง ๆ เช่น งานพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร งานพัฒนาชุมชน และงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และเครื่องมือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strength, Weakness, Opportunity and Threat Analysis: SWOT Analysis) ซึ่งในการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาปัจจัยภายในเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อน และพิจารณาปัจจัยภายนอกเพื่อให้ทราบถึงโอกาสและอุปสรรค และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้ประกอบการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.3.3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ SWOT จะเป็นการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์หรือเป้าหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการแก้ไขหรือลดจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยว และใช้ประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อมให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงการป้องกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้น โดยจะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ขั้นตอนการวิเคราะห์มี ดังนี้

1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถในการที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน อาทิ ระบบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

- จุดแข็ง (Strengths) เป็นปัจจัยเชิงบวกภายใน เป็นการวิเคราะห์จุดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียง การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- จุดอ่อน (Weaknesses) เป็นปัจจัยเชิงลบภายใน เป็นการวิเคราะห์จุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยว คือ สิ่งกีดขวางการพัฒนา อาทิ สถานะทางการเงินของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง อำนาจการตัดสินใจขององค์กรส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการแก้ไข

2) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกแหล่งท่องเที่ยว นั้น เป็นการหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ งบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ สภาพแวดล้อมทางสังคม ลักษณะของชุมชน โดยรอบ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และค่านิยมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

- โอกาส (Opportunities) เป็นปัจจัยเชิงบวกภายนอก กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนกฎหมายการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (การเพิ่มขึ้นของรายได้ส่วนบุคคลและรายได้หลังหักภาษี) สถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น ระบบการขนส่งเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ที่ดีขึ้น และโครงการที่มุ่งหวังให้เกิดการลงทุนจากแหล่งทุนภายนอก ทั้งในด้านสินค้า บริการ และประชาชน เป็นต้น

- อุปสรรค (Threats) เป็นปัจจัยเชิงลบภายนอก คือ สิ่งที่มาขัดขวางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือส่งผลกระทบที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนแปลงแนวทางการท่องเที่ยว แนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ข้างเคียง (อาจจะเป็นปัจจัยทางบวกได้เช่นกัน) ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ความยากในการเดินทางข้ามแดน และเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม การก่อการร้าย และสงคราม

3) ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคแล้ว จะนำข้อมูลที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยภายใน มาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อดูว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นเผชิญสถานการณ์ใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นควรดำเนินการอย่างไร ขั้นตอนนี้เรียกว่า TOWS Matrix เป็นการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีจุดแข็งและโอกาสสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาสที่เอื้ออำนวย

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและอุปสรรคมาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีจุดแข็ง ขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวก็เจอกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคจากภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ แต่สามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันอุปสรรคที่มาจากภายนอกได้

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่ได้

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคมาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและอุปสรรคภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้

จากการวิเคราะห์ SWOT ของภูเขาคินปะการัง ได้ข้อมูลปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ TOWS Matrix

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

บทที่ 3 เป็นการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยของโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวหลักและวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งแง่บวกและลบ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการท่องเที่ยวในสถานที่ที่เลือกศึกษารายการคำถามอยู่ในกรอบของตัวบ่งชี้เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของประเทศที่อยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง อินโดจีน เมะล่าย ประกอบด้วย 3 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย และ สปป. ลาว โดยแหล่งท่องเที่ยวของเมียนมาที่เลือกศึกษาอยู่ในพื้นที่ของ 2 รัฐ ได้แก่ รัฐมอญ (เมืองเมะล่าย) และรัฐกะเหรี่ยง (เมืองผะอัน) แหล่งท่องเที่ยวของไทยที่เลือกศึกษาอยู่ในพื้นที่ของ 5 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย และตาก และแหล่งท่องเที่ยวของสปป. ลาวที่เลือกศึกษาอยู่ในพื้นที่ของ 2 แขวง ได้แก่ แขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน สามารถสะท้อนทั้งมุมมองทางนโยบาย ธุรกิจ และความคิดของคนในชุมชนได้ ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจ เมียนมา) เทศบาลเมือง หอการค้า สภาอุตสาหกรรม สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยวภาคเหนือ กรมอุทยานแห่งชาติ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก และประชาชน ทั้งที่เป็นผู้นำชุมชนและผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน 55 แห่ง แบ่งออกเป็นภาครัฐ 20 แห่ง ภาคเอกชน 25 แห่ง และประชาชน นักท่องเที่ยวอีกกว่า 10 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	ประเทศไทย					สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
		จังหวัดอุดรดิตถ์	จังหวัดเพชรบูรณ์	จังหวัดพิษณุโลก	จังหวัดสุโขทัย	จังหวัดตาก	
หน่วยงานภาคเอกชน	- The Chairman of Chamber of Commerce and Industry แขวงไซยะบูลี สปป. ลาว - The Chairman of Chamber of Commerce and Industry แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว - สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว - ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สปป. ลาว - ผู้ประกอบการธุรกิจเดินรถ สปป. ลาว - เลขาธิการสภาการค้าและสภาอุตสาหกรรมลาว ณ นครเวียงจันทน์ - สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว ณ นครเวียงจันทน์ สปป. ลาว - ประธานหอการค้าและอุตสาหกรรมเมืองปากลาย สปป. ลาว	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดอุดรดิตถ์ - ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ จังหวัดอุดรดิตถ์ - ผู้ค้าผลไม้ จังหวัดอุดรดิตถ์ - หอการค้า จังหวัดอุดรดิตถ์ - ผู้ประกอบการพิพิธภัณฑ์ผ้า ม่อนลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์	- หอการค้า จังหวัดเพชรบูรณ์	- นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย - ผู้ประกอบการสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านนาต้นจัน จังหวัดสุโขทัย	- หอการค้า จังหวัดตาก - สภาอุตสาหกรรม จังหวัดตาก - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ น้ำพุร้อนแม่กาษา จังหวัดตาก - สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดตาก - ผู้ประกอบการไร่ปฐมเพชร จังหวัดตาก	- ประธานหอการค้าและอุตสาหกรรมรัฐกะเหรี่ยง - ประธานหอการค้าและอุตสาหกรรมรัฐมอญ - สภาหอการค้าและอุตสาหกรรม (UMFCCI)
หน่วยงานภาครัฐ	- รองเจ้าแขวงหลวงพระบาง ณ แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว - ตัวแทนสถานศึกษาภาควิชาการท่องเที่ยว สปป. ลาว	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุดรดิตถ์	- องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเพชรบูรณ์	- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก	- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตาก	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Hotels and Tourism) - กระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจเมียนมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	ประเทศไทย					สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
		จังหวัดอุดรธานี	จังหวัดเพชรบูรณ์	จังหวัดพิษณุโลก	จังหวัดสุโขทัย	จังหวัดตาก	
	- ทูตพาณิชย์ไทย ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ - กระทรวงแผนงานและการลงทุน สป. ลาว		- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย	- การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดตาก - เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก	- เอกอัครราชทูตไทย - ทูตพาณิชย์ไทย ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

3.2 ออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ส่วนแรกใช้ประกอบการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว และส่วนที่สองใช้ประเมินศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ส่วนแรกของแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานที่ที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาร่วมกับแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนที่พักที่เพิ่มขึ้น รวมถึงกิจกรรมสำคัญในพื้นที่และกิจกรรมที่สะท้อนถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเลือกศึกษากิจกรรมงานช้างของแขวงไชยบูลี สปป. ลาว ในการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สำคัญของพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวชมในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก เป็นต้น ดังภาคผนวก

ส่วนที่สองของแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามที่สอดคล้องตามกรอบ 12 เป้าหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยแต่ละเป้าหมายมีตัวบ่งชี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

3.3 คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษา

คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อระบุสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-มะละล่าย ที่แตกต่างกัน 3 เส้นทาง ในการศึกษา พิจารณาเส้นทางที่ใช้เดินทางจากหลวงพระบาง สปป. ลาว ผ่านทางอินโดจีน (จังหวัดอุดรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และตาก) ประเทศไทย ไปยังมะละล่าย เมียนมา จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่

- เส้นทางที่ 1 หลวงพระบาง-ไชยบูลี-อุดรดิตถ์ (ด่านภูดู่)-เพชรบูรณ์-พิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก (ด่านศุลกากรแม่สอด หรือด่านแม่สอด)-มะอัน-มะละล่าย
- เส้นทางที่ 2 หลวงพระบาง-ไชยบูลี-อุดรดิตถ์ (ด่านภูดู่)-พิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก (ด่านแม่สอด)-มะอัน-มะละล่าย
- เส้นทางที่ 3 หลวงพระบาง-ไชยบูลี-อุดรดิตถ์ (ด่านภูดู่)-สุโขทัย-ตาก (ด่านแม่สอด)-มะอัน-มะละล่าย

ทั้ง 3 เส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-มะละล่าย ดังกล่าว ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกันจำนวนมาก คณะนักวิจัยคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความนิยม ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสอดคล้องตามรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้น ๆ ที่ได้จากโครงการย่อยที่ 3 เช่น เมืองมะละล่าย เมียนมา ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเมือง รวมถึงพิจารณาจากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ว่าสามารถส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นเมื่อมีการเปิดเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-มะละล่าย หรือไม่

3.4 ศึกษาและประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว

ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดัดแปลงจากตัวชี้วัดของ World Tourism Organization หรือ UNWTO ที่แบ่งตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนคนในพื้นที่ คุณภาพการจ้างงาน ความเท่าเทียมกันทางสังคม ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน ความเจริญทางวัฒนธรรม คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพทางทรัพยากร และความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม โดยเลือกพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการลงพื้นที่ เนื่องจากบางแหล่งท่องเที่ยวไม่มีการเก็บข้อมูลทางสถิติหรือมีอยู่อย่างจำกัด ตัวบ่งชี้ที่เลือกใช้ประเมินความสามารถการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษานี้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางหลวงพระบาง อินโดจีน เมะล่าย ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ตัวบ่งชี้
1. ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนคืนที่นักท่องเที่ยวพักค้างแรม จำนวนนักท่องเที่ยวที่กลับมาเที่ยวซ้ำ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง
2. การสนับสนุนคนในพื้นที่	% ของธุรกิจที่คนในพื้นที่เป็นเจ้าของ มูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคน % ของการจ้างงานคนในพื้นที่ (ประเภทของงาน) การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว การบริการทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่ได้จากการท่องเที่ยว
3. คุณภาพการจ้างงาน	จำนวนการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยว รายได้ต่อชั่วโมงของพนักงานด้านการท่องเที่ยว % ของงานเต็มเวลา ตลอดปี อัตราการว่างงานในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว % ของพนักงานที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว % ของความพึงพอใจของพนักงานตามเงื่อนไขการทำงาน
4. ความเท่าเทียมกันทางสังคม	สัดส่วนการจ้างงานของสตรี เยาวชน คนท้องถิ่น และคนยากจน
5. ความพึงพอใจของผู้มาเยือน	จำนวนเหตุการณ์อุบัตเหตุที่เกิดขึ้นในแต่ละปี

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ตัวบ่งชี้
	จำนวนมาตรฐานด้านความปลอดภัยของพื้นที่ จำนวนสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอารยะสถาปัตย์
6. การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่	กระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่
7. ความเป็นอยู่ของชุมชน	อัตราส่วนนักท่องเที่ยวต่อคนในพื้นที่ ความตึงเครียดของการจราจร จำนวนนักท่องเที่ยวต่อหน่วยพื้นที่
8. ความเจริญทางวัฒนธรรม	% ของอาคารและสถานที่ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ทางสถาปัตยกรรมของพื้นที่ การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว จำนวนร้านค้าที่ขายผลิตภัณฑ์/ สินค้าท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่จากอาชีพเดิม ของท้องถิ่นมาสู่ภาคการท่องเที่ยว
9. คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่	ปริมาณขยะในพื้นที่สาธารณะ จำนวนอาคาร ป้ายโฆษณา สิ่งก่อสร้างที่สามารถ มองเห็นได้จากสถานที่ท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่
10. ความหลากหลายทางชีวภาพ	จำนวนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว อาทิ เก็บของป่า จับสัตว์สงวน ทิ้งขยะ ระยะทางของทางเดินตามแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง การให้ข้อมูลตลอดเส้นทาง
11. ศักยภาพทางทรัพยากร	ปริมาณการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว จำนวนหน่วยงานที่มีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ การเข้าถึงน้ำดื่มที่มีคุณภาพ การใช้ที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย พื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
12. ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นที่แหล่งท่องเที่ยว การจัดการน้ำเสีย ระบบรถขนส่งสาธารณะ คุณภาพของแหล่งน้ำเพื่อนันทนาการ

3.5 วิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ภายใต้กรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม หรือจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ทั้งนี้คณะนักวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (qualitative) ที่แสดงถึงขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือ ข้อเสนอแนะต่อไป ตัวอย่างเช่น ด้านเศรษฐกิจ วิเคราะห์ว่าจำนวนโรงแรม หรือร้านอาหารที่มีอยู่ มีความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร และ/หรือประเภทธุรกิจที่มีอยู่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรคของพื้นที่ แล้วจึงนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาจัดทำข้อเสนอว่าควรเพิ่มหรือลดธุรกิจประเภทใดเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

3.6 การจัดทำนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

เสนอแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค นำข้อมูลที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยภายใน มาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อดูว่าแหล่งท่องเที่ยว นั้นเผชิญสถานการณ์ใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นควรดำเนินการอย่างไร โดยการนำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ โดย Gap Analysis (ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องตามหลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 10 ประการ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เพื่อดูความสอดคล้องของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้กับนโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ได้แก่ สปป. ลาว ไทย และเมียนมา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความร่วมมือต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

ผลการวิจัย

บทที่ 4 เป็นการกล่าวถึงผลการศึกษา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา โดยพิจารณาคัดเลือกจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ โดยพิจารณาตามตัวบ่งชี้ที่ดัดแปลงมาจากตัวบ่งชี้ของ UN World Tourism Organization หรือ UNWTO ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และผลกระทบ ทั้งข้อดีและข้อจำกัด ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมไปถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ที่สอดคล้องตามนโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ

4.1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แหล่งท่องเที่ยวของ สปป. ลาวที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยและตั้งอยู่ตามเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย อยู่ในเขตพื้นที่ของแขวงไชยะบูลีและแขวงพระบาง โดยแขวงหลวงพระบางได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองมรดกโลกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การยูเนสโก ในขณะที่แขวงไชยะบูลีมีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่ดีและน่าสนใจ แต่ยังคงขาดการพัฒนาในเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การรองรับนักท่องเที่ยว แต่ละแขวงประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ดังนี้

- แขวงหลวงพระบาง (เมืองหลวงพระบาง)

การท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควรส่งเสริม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยแขวงหลวงพระบางเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงพระบาง ที่ได้รับการยกย่องและขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลก ประกอบไปด้วยแหล่งงานหัตถกรรมและงานศิลปะจากวิถีชุมชน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เลือกศึกษาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ในแขวงหลวงพระบาง ได้แก่ วัดพระธาตุพูสี หอพระบาง วัดเชียงทองราชวรวิหาร และน้ำตกตาดกวาสี ดังภาพ 41

- แขวงไชยะบูลี (เมืองปากลาย)

การท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควรส่งเสริม ได้แก่ เชิงนิเวศวัฒนธรรม และชาติพันธุ์ เนื่องจากมีปางช้าง ศูนย์พัฒนาช้าง และประเพณีวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้าง แหล่งที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่เลือกศึกษาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ในแขวงไชยะบูลี ได้แก่ วัดศรีสว่างวงศ์ คัมภีร์หลวงศรีสว่างวงศ์ และคุกฝรั่งเศส ในเมืองปากลาย และงานมหรหรรรมบุญช้าง ในเมืองไชยะบูลี ดังภาพ 41

จันทน์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดนางพญา วัดจุฬามณี วัดราชบูรณะ เป็นต้น บ้านรักไทยและแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเนินมะปราง เช่น ภูเขาหินปูน ถ้าที่มีค้างคาวอาศัยอยู่จำนวนมาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้ง 2 อำเภอมีสถานที่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พิษณุโลก และสมาคมท่องเที่ยว เสนอให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ดังภาพ 42

- จังหวัดสุโขทัย (อำเภอเมืองและอำเภอศรีสัชนาลัย)

ลักษณะการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควรส่งเสริม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เลือกศึกษาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อำเภอเมือง และบ้านนาต้นจั่น อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ดังภาพ 42

- จังหวัดตาก (อำเภอเมือง อำเภอพบพระ และอำเภอแม่สอด)

ลักษณะการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควรส่งเสริม ได้แก่ การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism)เชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เลือกศึกษาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ประกอบด้วย อำเภอเมืองตาก ได้แก่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรอกบ้านจีน พิพิธภัณฑ์เมืองตาก อำเภอพบพระ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ และอำเภอแม่สอด ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนแม่กาษา ดังภาพ 42

ภาพ 42 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประเทศไทย 1

- สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

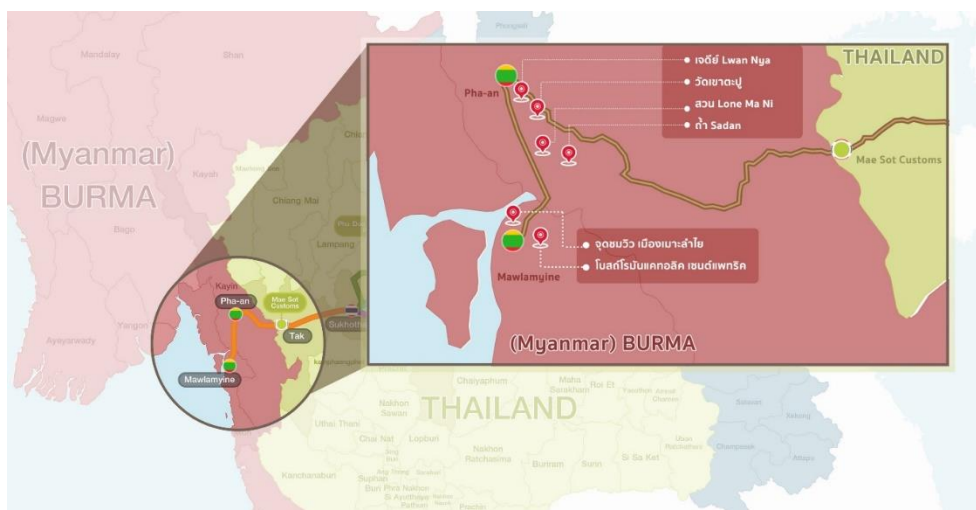
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเมียนมา มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 3 รองจาก อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมบริการสื่อสารโทรคมนาคม รัฐบาลเมียนมาหันมาให้ความสนใจ กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อย่างรวดเร็ว เมียนมามีทรัพยากรด้าน การท่องเที่ยวที่ยังคงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ และเมียนมาเพิ่งเปิดประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก สนใจเดินทางไปเที่ยว รัฐของเมียนมาที่ตั้งอยู่บนเส้นทาง หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ได้แก่ รัฐกะเหรี่ยง (Kayin State) และรัฐมอญ (Mon State) ประกอบด้วย 2 เมืองหลัก ได้แก่ เมืองผะอัน (Hpa An) ในรัฐ กะเหรี่ยง และเมืองเมะล่าย (Mawlamyine) ในรัฐมอญ

- เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง

เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง เป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของ ประเทศเมียนมา อยู่ห่างจากด่านแม่สอด จังหวัดตาก ประเทศไทย ประมาณ 140 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาเดินทาง ทางถนนประมาณ 3 ชั่วโมง 30 นาที ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีทิวทัศน์และถ้ำหินปูนที่สวยงาม ลักษณะการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควรส่งเสริมของพื้นที่เมืองผะอัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม (Eco-cultural tourism) ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างระบบนิเวศและวัฒนธรรม ของพื้นที่ เนื่องจากเมืองผะอันมีทั้งความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและวิถีชาวบ้านที่น่าสนใจ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ น่าสนใจ ได้แก่ เขาสเวกาบิน (Mount Zwegabin) เจดีย์ Lwan Nya และทะเลสาบสีฟ้า เจดีย์ Shwe Yin Myaw ริมแม่น้ำสาละวิน สวน Lone Ma Ni ที่มีรูปปั้นพระพุทธรูปกว่าพันองค์ เจดีย์ Kyauk Ka Lat หรือที่คนไทยรู้จัก กันในนาม วัดเขาตะปู และถ้ำ Sadan ดังภาพ 43

- เมืองเมะล่าย รัฐมอญ

เมืองเมะล่าย เป็นเมืองหลวงของรัฐมอญ เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ของ เมียนมา และเป็นเมืองท่าที่มีความทันสมัยและศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา ตั้งอยู่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำสาละวิน (Salween River Delta) สามารถเชื่อมต่อออกไปยังทะเลอันดามันทางอ่าว เมะตะมะ (Gulf of Martaban) ตั้งอยู่ห่างจากด่านแม่สอด จังหวัดตาก ประเทศไทย ประมาณ 180 กิโลเมตร โดยใช้ระยะเวลาเดินทางทางถนนประมาณ 4 ชั่วโมง 20 นาที และตั้งอยู่ห่างจากเมืองผะอัน รัฐมอญ เป็น ระยะทางประมาณ 58 กิโลเมตร โดยใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง เป็นเมืองศูนย์กลางที่สามารถเชื่อม ต่อไปยังเมืองอื่นของเมียนมา ได้แก่ เมืองย่างกุ้ง ทวาย และมะริด ลักษณะการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและควร ส่งเสริมของพื้นที่เมืองเมะล่าย ได้แก่ การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิง ศาสนาและมรดกวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ วิถีชีวิตริมแม่น้ำอิรวดี จุดชมวิวเมืองเมะล่าย และโบสถ์โรมันคาทอลิกเซนต์แพทริก เป็นต้น ดังภาพ 43

ภาพ 43 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกพิจารณาในการศึกษาของเมียนมา

4.2 ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่

การขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวและการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวจนเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ คณะวิจัยได้ทำการประเมินความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่กำหนดโดย UNWTO โดยเลือกพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการลงพื้นที่ เนื่องจากบางแหล่งท่องเที่ยวไม่มีการเก็บข้อมูลทางสถิติหรือมีอยู่อย่างจำกัด ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ตามตัวบ่งชี้เพื่อประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แขวงหลวงพระบาง

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ เป็นการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การเจริญเติบโตของสายการบินต่าง ๆ ภายใน สปบ. ลาวมายังเมืองหลวงพระบาง หรือจากไทยมายังหลวงพระบางมีความสะดวกสบาย การเข้าถึงเมืองไซยะบูลี เมืองปากลายต้องอาศัยทางรถยนต์ ซึ่งทุกวันนี้มีการตัดถนนเข้าถึงและเชื่อมโยงสู่เมืองหลวงพระบาง ทำให้ทั้ง 3 เมืองสามารถเชื่อมโยงกันได้ภายในวันเดียว ดังนั้น จึงมีโอกาสนในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยง กรมพัฒนาการท่องเที่ยวมีข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่แขวงหลวงพระบาง ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของแขวงหลวงพระบาง (เมืองหลวงพระบาง) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แขวงหลวงพระบาง (เมืองหลวงพระบาง)
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	500,000 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2-3 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	6,000 คน/วัน
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	228 แหล่ง
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	327 แห่ง (โรงแรมและเกสต์เฮาส์)
1.6 ราคาห้องพัก	500 – 800 บาท
1.7 อัตราการเข้าพัก	N/A
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	N/A
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	N/A
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	163 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว, 2558

การสนับสนุนคนในพื้นที่ เนื่องจากสภาพของสปป. ลาว เป็นสังคมคอมมิวนิสต์ รูปแบบหรือการจัดการบริการหรือโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1) ระบบสัมปทาน โดยให้เอกชนและนักลงทุนต่างประเทศสามารถสัมปทานในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือยังไม่เจริญ รัฐบาลสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาลงทุนได้ 100% เช่น ให้สัมปทานน้ำตกตกตาดแล้ว 100 ปี หรือให้สัมปทานบ้านพักในเขตเมืองแก่เอกชนเข้ามาบริหารจัดการ โดยแบ่งการสัมปทานเป็น 3 เขต โดยเขต 1 จะยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 10 ปี เขต 2 ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 6 ปี และเขต 3 ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการลงทุนดำเนินงานในกิจการขนาดใหญ่ เช่น การสัมปทานน้ำตก และแหล่งท่องเที่ยวแบบครบวงจร มีทั้งปางช้าง การเดินป่า ปีนเขา รีสอร์ท ล่องแก่ง เรือน้ำเที่ยว ภัตตาคาร สวนสัตว์เปิด ศูนย์แสดงสินค้า เป็นต้น โดยเข้าพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวเมือง 30-50 กิโลเมตร โดยจ้างกลุ่มชาติพันธุ์และคนลาวเป็นแรงงานระดับล่างประชาชนเป็นเพียงแรงงานรับจ้างในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชนที่บริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและชาติพันธุ์ การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำผลิตภัณฑ์เข้ามาจากประเทศผู้ลงทุน อาทิ เนย นม และอาหารบางประเภท เนื่องจากเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเฉพาะประเทศนั้น ๆ เช่น ชาวตะวันตก จีน เกาหลี ประกอบกับการนำเข้าสินค้าต่าง ๆ ได้รับการยกเว้นภาษีเนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่สัมปทาน การทำสัมปทานอีกแบบหนึ่งคือการลงทุนที่มีมูลค่าต่ำกว่า 5 ล้านดอลลาร์ โดยอาศัยการเช่าที่ดินของคนลาวหรืออาคารของคนลาวเพื่อเปิดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

รองเจ้าแขวงหลวงพระบาง พบว่า การเข้าสัมปทานดังกล่าว เจ้าของที่ดินที่เป็นคนลาวจะก่อสร้างอาคารทิ้งไว้แล้วติดประกาศขายหรือให้เช่าอาคาร นักธุรกิจหรือผู้ที่สนใจพบเห็นก็จะชักชวนให้มาติดต่อเจ้าของอาคารคนลาว ตกลงระยะเวลาการเช่าและระยะสัญญา โดยมีแผนการท่องเที่ยวเป็นผู้ดูแลมาตรฐานของโรงแรม เรือนพัก ร้านอาหาร ตลอดจนคอยแนะนำถึงมาตรฐานที่เพียงพอจะได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การลงทุนในรูปแบบสัมปทานนี้ ทำให้เมืองที่อยู่ห่างไกลได้รับโอกาสในการพัฒนาเส้นทางถนนเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว

2) การลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว กฎหมายการลงทุนของสปป. ลาวช่วยดึงดูดให้เกิดการลงทุนภายในประเทศจากนักลงทุนต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพราะให้สิทธิในการลงทุนแก่ชาวต่างชาติที่เท่าเทียมกับชาวลาว ได้รับการยกเว้นเรื่องภาษีและขั้นตอนการขออนุญาต ส่งผลให้การร่วมทุนระหว่างชาวต่างประเทศและชาวลาวในภาคบริการมีน้อยเมื่อเทียบกับการลงทุนในภาคสัมปทาน ซึ่งนักลงทุนได้รับผลตอบแทนสูงกว่า อย่างไรก็ตาม มีนักลงทุนที่เข้าร่วมหุ้นกับชาวลาวในการทำสถานบันเทิงและธุรกิจนำเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นเสนอโปรแกรมนำเที่ยวระหว่างแขวงต่าง ๆ ของสปป. ลาวมากกว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนหรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คล้ายกับบริษัทนำเที่ยวในประเทศ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริษัทหุ้นส่วนส่วนใหญ่จะเข้ามาเที่ยวตามโปรแกรมท่องเที่ยวภายใต้บริษัทท่องเที่ยวและเครือข่ายบริษัทที่ร่วมหุ้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับร้านอาหาร โรงแรม และแหล่งขายของที่ระลึกไม่มาก นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ตัวแทนบริษัทในเมืองหลวงพระบางพบว่า บริษัทนำเที่ยวของจีนมาเปิดรับลูกค้าชาวจีนเอง ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม ผู้ร่วมหุ้นชาวลาวได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ธุรกิจการท่องเที่ยวจากผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ และการจ้างงาน ในขณะที่สังคมลาวได้ประโยชน์จากทั้งภาษีและรายได้จากภาคธุรกิจ และยังคงได้สิทธิถือครองทรัพย์สินในฐานะประชาชนชาวลาว

3) เอกชน พลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร เรือนพัก โรงแรม และบริษัทนำเที่ยว ที่มีอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น ให้บริการแก่คนทั่วไปโดยไม่ได้มุ่งเน้นการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ 1 หรือ 2 ดาว ราคาห้องละ ประมาณ 500-800 บาท เป็นที่พักของประชาชนชาวลาวโดยทั่วไปและผู้เดินทางในระหว่างแขวง รัฐบาลจะสร้างโครงสร้างพื้นฐานบางอย่างให้เพื่อเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจในภาพรวม นอกจากนี้ การลงทุนในรูปแบบนี้ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพและสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

4) การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการให้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาหมู่บ้านชาติพันธุ์ขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีขั้นตอนตั้งแต่การสำรวจจากท้องถิ่น หมู่บ้าน เมือง และรัฐ จนผ่านการพิจารณาจากรัฐบาลกลางจึงจะจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ โดยรัฐบาลพยายามที่จะเสนอข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ หรือองค์การพัฒนาเอกชนในต่างประเทศในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการอบรมด้านการจัดการที่พักและอาหาร จัดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว ตลอดจนการรื้อฟื้นและจัดการแสดงของเยาวชนและผู้สูงอายุในหมู่บ้านชุมชน โดย

ต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลกลางเวียงจันทร์ก่อน จึงจะเป็นเจ้าของและจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการท่องเที่ยวของชุมชนในทุกขั้นตอน มิได้เป็นเพียงสินค้าทางวัฒนธรรมในเรื่องความแตกต่างทางชาติพันธุ์เช่นเดิม แต่เป็นการให้คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

คุณภาพการจ้างงาน การจ้างแรงงานท้องถิ่น มี 4 รูปแบบตามระบบการลงทุน

1) การจ้างงานในระบบสัมปทาน มีการจ้างงานและคุณภาพของแรงงานระดับสากลในทุกขั้นตอนของอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยว แต่มีการใช้จ้างงานท้องถิ่นสำหรับงานในระดับแรงงาน เช่น พนักงานทำความสะอาด งานก่อสร้าง และงานที่จำเป็นต้องใช้แรงงาน หรืองานที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นความสามารถของคนลาว เช่น เลี้ยงช้าง ทอผ้า และแกะสลัก ขณะที่แรงงานในภาคบริการท่องเที่ยว ตั้งแต่งานส่วนหน้า งานห้องอาหาร งานนำเที่ยว และระบบการตลาดอยู่ภายใต้การดูแลของชาวต่างประเทศ เป็นการลงทุนที่คาดหวังผลกำไรที่ชัดเจนในช่วงระยะเวลาสัมปทาน ดังนั้น การดำเนินการนโยบายทางการตลาดจึงเชื่อมโยงการค้าในภาคบริการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ตามจุดคุ้มทุน โดยใช้ระบบเครือข่ายนายหน้าในลักษณะร่วมหัวรั้ว และหัวฟุ้ง เป็นการสร้างโปรแกรมตั้งแต่ประเทศต้นทางจนถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลดีคือก่อให้เกิดทักษะในการทำงานและการจ้างงานตลอดทั้งปี ทำให้กลุ่มลูกจ้างไม่กลับไปทำงานในภาคเกษตรกรรม การลงทุนจากบริษัทระดับสากลทำให้นำเอาระบบจากประเทศผู้ลงทุนมาใช้และมีการจัดฝึกอบรมล่วงหน้าเพื่อให้แรงงานท้องถิ่นสามารถเข้าสู่ระบบการทำงานขององค์กรต่างประเทศได้ เช่น จัดอบรมผู้ช่วยกัก โดยให้แรงงานท้องถิ่นมีทักษะเฉพาะบางประการ เช่น การเตรียม การอบอาหารหรือขนม เท่านั้น

2) การจ้างงานในระบบการลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว การดำเนินการธุรกิจร่วมหุ้นในภาคบริการส่วนใหญ่เป็นบริษัทนำเที่ยว การจ้างงานส่วนใหญ่เป็นการจ้างงานชาวลาว ยกเว้นภาคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวที่เป็นชาวจีน หรือมีการจ้างชาวจีนให้อยู่ที่เครือข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานขาย เท่านั้น ตามฤดูกาลการท่องเที่ยว ผู้ร่วมหุ้นลาวได้เรียนรู้ธุรกิจการท่องเที่ยวจากผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ การจ้างงานและผลประโยชน์เกิดขึ้นในสังคมลาว ทั้งในด้านอาชีพและธุรกิจ และยังคงได้สิทธิถือครองทรัพย์สินในฐานะประชาชนชาวลาว อย่างไรก็ตาม การจ้างงานในระบบนี้ไม่มีการฝึกอบรม เนื่องจากต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ หรือใช้ระบบร่วมกับบริษัทเครือข่ายและใช้พนักงานภายในท้องถิ่นดำเนินงาน ลูกจ้างจะมีเฉพาะในกลุ่มธุรกิจของชาติตนเอง เช่น จีน เกาหลี และญี่ปุ่น

3) การจ้างงานในระบบเอกชนพลเมืองลาว เนื่องจากเป็นกิจการขนาดเล็ก จึงมีการจ้างงานคนในระบบเครือข่ายหรือคนในชุมชน โดยไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพทางด้านการบริการท่องเที่ยว แต่อาศัยการทำงานและประสบการณ์จากการทำงานเป็นการฝึกทักษะ การจ้างงานมีตลอดทั้งปี เพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นลูกค้าชาวลาว

4) การจ้างงานในระบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการจ้างงานในชุมชน แต่ผลตอบแทนอาจจะไม่ต่อเนื่องแบบรายได้ประจำ เป็นเพียงเงินปันผลจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ตามฤดูกาลการท่องเที่ยว พนักงานจะได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ภายใต้การดำเนินงานของภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ

ความเท่าเทียมกันทางสังคม โอกาสการจ้างงานและธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับสตรี เยาวชน คนท้องถิ่นที่ตั้งเดิม และคนยากจนมี 4 แบบ 1. ระบบสัมปทาน มีปัญหาเรื่องชนชั้น การเหยียดสีผิว หรืออคติ ที่ว่าแรงงานจากต่างประเทศมีฝีมือ และแรงงานภายในประเทศไร้ฝีมือ 2. การลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว มุ่งเน้น ด้านความสามารถด้านภาษา ด้านการลงทุน มากกว่ามุ่งเน้นเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา และเป็นการแบ่งผลประโยชน์ ร่วมกัน คนท้องถิ่นสามารถเข้ามาแทนที่ผู้ร่วมทุนได้ ถ้าพัฒนาศักยภาพด้านการตลาด 3. เอกชนพลเมืองลาว สามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก เป็นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และได้เปิดโอกาสให้เด็ก และสตรีเข้ามาสู่กระบวนการการจ้างงานได้ เนื่องจากเป็นแรงงานภายในครอบครัว 4. การท่องเที่ยวโดยชุมชน สร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชน สตรี ในการเข้ามามีส่วนในการท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น การแสดงของเด็ก การ จัดเตรียมอาหาร ที่พักของสตรี และการนำเที่ยวของคนพื้นถิ่นดั้งเดิม

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาต่างประเทศ สำหรับนักท่องเที่ยวมี 4 แบบ 1. ระบบสัมปทาน มีระบบการสื่อสาร การตลาด และจ้างพนักงานสื่อสารเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ในระบบเว็บไซต์ การติดต่อประสานงาน และวิถีทัศนนำชมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็น ระบบ ตลอดจนมีกระบวนการรับส่งตั้งแต่สนามบิน จนถึงเขตพื้นที่สัมปทาน พร้อมทั้งมีบริการพิเศษต่าง ๆ ใน ลักษณะ one stop service โดยมีร้านอาหาร ที่พัก ที่ขายสินค้าท้องถิ่นและปลอดภาษีจำหน่าย ตลอดจนการ สร้างระบบสมาชิก VIP เพื่อสร้างแรงจูงใจการเข้าถึงการท่องเที่ยว 2. การลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว มีระบบการ สื่อสาร การตลาด และจ้างพนักงานสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ในระบบเว็บไซต์ การติดต่อประสา รงาน และวิถีทัศนนำชมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีกระบวนการรับส่งตั้งแต่สนามบิน โดยใช้ เครือข่ายร้านค้า ร้านของที่ระลึก ร้านอาหารของคนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าประจำกัน จนบางครั้งมีการนำเข้าพนักงาน ขาย และพนักงานบริการไว้ที่ร้านที่เป็นเครือข่าย หรือผู้นำเที่ยวเองกลายเป็นผู้ขายของตนเอง เพื่อรับเปอร์เซ็นต์ จากการขายสินค้า 3. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก มีน้อย เพราะเป็นการ เน้นคนพื้นถิ่น 4. การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีน้อยจนแทบไม่มี เพราะเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งต้อง แปลจากชาติพันธุ์เป็นภาษาลาว และเป็นภาษาสากลอีกทอดหนึ่ง ทำให้ประสบปัญหาการสื่อสารอย่างมาก และ เกิดจำกัดทางด้านประเพณี วัฒนธรรมอย่างมาก

กฎระเบียบท้องถิ่นเพื่อควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่นในการ วางแผน กระบวนการตัดสินใจของคนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ดั้งเดิม ชุมชนเดิม 1. ระบบสัมปทาน คนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่สัมปทาน 2. การ ลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละท้องถิ่น 3. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วย ตนเองในกิจการขนาดเล็ก เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละท้องถิ่น 4. การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นไปตาม กฎหมายของแต่ละท้องถิ่น และบรรทัดฐานในแต่ละชาติพันธุ์

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ มี 4 แบบ 1. ระบบสัมปทาน ชุมชนท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อยมาก เนื่องจากเป็นเข้าไปสัมปทานในระยะสั้น การให้ประโยชน์ของชุมชนจึงมีน้อย อาจมีการจ้างงานบ้างในแล้วแต่กรณี ขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นอาจดำเนินกิจการไม่ได้รับรายได้เท่าที่ควร อาจนำไปสู่การละทิ้งกิจการและว่างเปล่า จนกว่าจะมีนักลงทุนหน้าใหม่มาลงทุน 2. การลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว

ชุมชนมีความเท่าเทียมกันเพราะเป็นลักษณะการร่วมหุ้น การตัดสินใจในการทำธุรกิจ 3. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก ชุมชนมีบทบาทมากในการตัดสินใจ 4. การท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนมีบทบาทมากในการตัดสินใจ เนื่องจากเกิดการสร้างงาน การเห็นคุณค่าของกลุ่มชาติพันธุ์

แขวงไชยะบูลี

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ จะมาเที่ยวตามเทศกาล ซึ่งจะเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ตามท้องถิ่นหรือบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งประชาชนทั่วไป และนักลงทุนท้องถิ่น เนื่องจากเมืองไชยะบูลีมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียว คือ เรื่องธรรมชาติได้แก่อ่างเก็บน้ำ ปางช้าง และเป็นการท่องเที่ยวภายในประเทศ การเข้าถึงต้องนั่งเรือและในพื้นที่ไม่มีที่พักเป็นการชมและทำกิจกรรมกับปางช้าง เช่นให้อาหารและขี่ช้าง ชมการอาบน้ำ การรักษาช้าง ยังขาดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงทำให้เกิดความน่าสนใจ โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่แขวงไชยะบูลีและแขวงหลวงพระบางในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ จากกรมพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของแขวงไชยะบูลี (เมืองปากลาย) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แขวงไชยะบูลี (เมืองปากลาย)
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	N/A
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	N/A
1.6 ราคาห้องพัก	500-800 บาท
1.7 อัตราการเข้าพัก	N/A
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	N/A
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	N/A
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	N/A

ที่มา: The Chairman of Chamber of Commerce and Industry แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว, 2558

การเข้าถึงและการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC ในเส้นทางของเมืองปากลาย เมืองไชยะบูลี ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มากขึ้น และสามารถที่จะนำนักท่องเที่ยวจากเมืองหลวงพระบางเข้ามาสู่ประเทศไทยในเส้นทางนี้ได้ หรือประเทศไทยเข้าสู่หลวงพระบาง โดยมีการแวะพักผ่อนระหว่างทางที่เมืองปากลายและเมืองไชยะบูลี เนื่องจากการเดินทางไกล จึงสมควรที่จะมีการพักระหว่างทางเพื่อพัก

รับประทานอาหาร (และในลักษณะของ City Tour ก็สามารที่จะน่านักท่องเที่ยวเที่ยวรอบ ๆ เมืองปากลาย หรือไชยะบูลีก่อนไปเมืองหลวงพระบางได้)

การเดินทางท่องเที่ยวในเมืองไชยะบูลี จะมีความโดดเด่นในช่วงวันหยุดสำคัญและงานเทศกาลต่าง ๆ หากมีเทศกาลสำคัญในเมืองหลวงพระบาง เช่น วันสงกรานต์ แข่งเรือ โอกาสที่จะระบายนักท่องเที่ยวออกจากเมืองหลวงพระบางก็มีมากขึ้น โดยระบายออกไปที่เมืองไชยะบูลี ซึ่งมีกิจกรรมที่น่าสนใจตั้งแต่บุญช้างและประเพณีสงกรานต์ต่าง ๆ และการแข่งเรือ และเดินทางเข้าต่อที่เมืองหลวงพระบาง

ความเป็นไปได้และการแข่งขันของธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยว จากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC ในเส้นทางของเมืองปากลาย เมืองไชยะบูลี ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มากขึ้น และสามารถที่จะนำนักท่องเที่ยวจากเมืองหลวงพระบางเข้ามาสู่ประเทศไทยในเส้นทางนี้ได้ หรือประเทศไทยเข้าสู่หลวงพระบางนั้น จะสามารถก่อให้เกิดโอกาสและช่องทางในการแข่งขัน การเชื่อมโยงและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยสิ่งสำคัญคือ เรื่องของการเข้าถึงและการส่งเสริมศักยภาพภายใต้การพัฒนาของเอกชน

ทิศทางการส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวเมืองไชยะบูลี พบว่าเมืองไชยะบูลีมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและนิเวศ คือ

1. การเดินป่า และเที่ยวชมธรรมชาติ แขวงไชยะบูลี เป็นเมืองแห่งป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และธรรมชาติอันสวยงาม ตั้งอยู่บนภูเขาและที่ราบสูง มีเขตแดนติดกับไทยยาว 645 กิโลเมตร ชาวพื้นเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกไทดำ ไทลื้อ ขมุ ขฉิ่น กรี อาข่า และมลาบรี ทางตะวันออกติดกับฝั่งแม่น้ำโขง จะเห็นยอดเขาที่มองไกล ๆ จะเหมือนช้างกำลังเดิน จึงได้ชื่อว่า ผาช้าง ส่วนทางทิศตะวันตกของตัวเมืองเป็นที่ตั้งของป่าสงวนแห่งชาติน้ำพูน ถัดมาทางตอนใต้ริมชายแดนมีน้ำตกให้เที่ยวชม ได้แก่ น้ำตกบ้านคำ น้ำตกตาดเหือง แต่ยังไม่มียอดเขาถึงส่วนน้ำตกที่มีถนนเข้าถึงได้แก่ น้ำตกตาดแจว เป็นน้ำตกที่นิยมในแขวงไชยะบูลี อยู่ห่างจากตัวเมืองไชยะบูลี ประมาณ 30 กม. ทางไปหลวงพระบาง จากการให้สัมภาษณ์ของนายสายสมร แพงดวง รองหัวหน้าแขวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลี กล่าวว่าน้ำตกตาดแจว (ออกเสียงแบบภาษาลาว) นักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยมีมาก เพราะทางรัฐบาลลาวยังไม่ได้มีการโฆษณา และการคมนาคมยังไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวภายใน จะเป็นคนลาวไปเที่ยวในวันหยุดมากกว่าชาวต่างประเทศ นายสายสมรยังได้กล่าวต่ออีกว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามา ส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วม จะเป็นแบบเดินดูเฉย ๆ และสถานที่ท่องเที่ยวยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มาก เพราะทางรัฐบาลยังไม่ได้เข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวที่แขวงไชยะบูลีอย่างจริงจัง เพราะแขวงไชยะบูลีเป็นเสมือนจุดพักของนักท่องเที่ยวที่จะเดินต่อไปยังเมืองหลวงพระบาง หรือเวียงจันทน์ สรุปก็คือว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวที่เมืองไชยะบูลีส่วนใหญ่จะมาจากหลวงพระบาง-ไชยะบูลี-เวียงจันทน์ หรือ หลวงพระบาง-เวียงจันทน์-ไชยะบูลี และออกไปทางน่านเข้าสู่ประเทศไทย

2. วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม กิจกรรมหลัก ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเมืองไชยะบูลีได้มี 2 กิจกรรม คือ บุญช้าง และประเพณีแข่งเรือ

- งานบุญช้าง (Elephant Festival Xailabouli) เป็นงานวัฒนธรรมแสดงถึงสายสัมพันธ์คนกับช้างเอเชียที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ในงานมีช้างเข้าร่วมราว 50-60 เชือก เชื่อว่าจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวลาวและชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย การมางานช้างหากนำรถมาให้เข้าด้านภู่หรือด้าน

ชายแดนอำเภอท่าลี่ก็ได้ นักท่องเที่ยวจะได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องการผ่านแดนอย่างดีในช่วงเวลานั้น หากมาทางกรุงเทพฯ จะมาทางด่านท่าลี่ จังหวัดเลยส่วนใหญ่ จากการให้สัมภาษณ์ของนาย สายสมร แพงดวง รองหัวหน้าแขวงท่องเที่ยวแขวงไซยะบูลี กล่าวว่าจุดเด่นของไซยะบูลีในการท่องเที่ยวขึ้น ทางรัฐบาลและกระทรวงการท่องเที่ยวของแขวงไซยะบูลีอยากจะสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยววิถีชีวิตของชาวบ้านในรูปแบบ Unseen อีกด้วย แต่ตอนนี้ยังอยู่ในช่วงพิจารณา เนื่องจากกว่าเมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแขวงไซยะบูลี ณ ปัจจุบันนี้ต่อไกด์ หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวถือว่ายังคงมีความสมดุลกันอยู่ในแง่ปริมาณไกด์ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ส่วนที่פקก็ยังคงเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว แต่ถ้าหากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวรัฐบาลอนุมัติและนำมาใช้จริง ไกด์ หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีจำนวนไม่มากพอ และยังขาดความรู้และมาตรฐานต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยวอีกมากมาย

- ประเพณีแข่งเรือ การแข่งเรือของแขวงไซยะบูลีจะมีการจัดขึ้นทุก ๆ ปี และในแต่ละปีจะจัดขึ้น 2 ครั้ง คือวันออกพรรษา และวันลอยกระทง (ซึ่งเรือที่แขวงไซยะบูลีนี้จะเป็นเรือที่ขุดด้วยต้นไม้เพียงต้นเดียว) ในวันงานออกพรรษานั้นจะมีการแข่งเรือยาว โดยจะมีการเปิดรับสมัครทั่วประเทศลาวและที่สำคัญจะมีเรือจากประเทศเพื่อนบ้านหนึ่งนั้นก็คือประเทศไทยมาแข่งเป็นการกระชับมิตร เรือที่ใช้แข่งขันที่อยู่ในประเทศลาวจะต้องขึ้นสังกัด โดยแต่ละสังกัดจะซื้อวัดนำหน้าเพราะต้องใช้วัดเป็นสถานที่เก็บเรือแข่ง เนื่องจากมีขนาดใหญ่และยาว แต่บางหมู่บ้านก็จะมีที่เก็บเรือกลางหมู่บ้านที่แยกออกจากวัด ก็จะใช้ชื่อหมู่บ้านนำหน้า เป็นชื่อในการส่งเข้าแข่งขัน ปีหนึ่งจะมีเรือเข้ามารวมแข่งประมาณ 30 สังกัด ในส่วนของวันลอยกระทงนั้น นอกจากจะมีการลอยกระทงแล้วยังมีการแข่งเรือในวันเดียวกัน แต่ที่พิเศษก็คือจะมีผู้หญิงร่วมเข้าร่วมในการแข่งเรือพายด้วย พร้อมทั้งมีประกวดธิดาเรือช่วง ตีกลองหางยาวแข่งกัน โดยกลางวันเป็นการแข่งเรือ ส่วนกลางคืนเป็นการลอยกระทง และไหลเรือไฟ

นโยบายการท่องเที่ยวของเมืองไซยะบูลีจากการสัมภาษณ์ของอดีตหัวหน้าสำนักงานการท่องเที่ยว และปัจจุบันเป็นประธานธุรกิจการท่องเที่ยวเมืองไซยะบูลี เล่าว่า การวางแผนนโยบายการตลาดจะมุ่งเน้นการท่องเที่ยวจากคนภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ เนื่องจากว่าสภาพการท่องเที่ยวของแขวงไซยะบูลีในเวลานี้ยังถูกจำกัดในเรื่องของเวลา เช่น ผ่านด่านต่าง ๆ ของแขวงไซยะบูลีที่ติดกับประเทศไทยจะปิดทำการในแต่ละวันที่เวลา 18.00 น. และตอนกลางคืนการคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากว่าถนนบางช่วงของเส้นทางจากด่านไปตัวเมืองแขวงไซยะบูลีหรือจากไซยะบูลีไปเมืองหลวงพระบาง และนครเวียงจันทน์ไม่ค่อยจะดี บางช่วงมีหลุมบ่อถนนค่อนข้างมาก หรือบางช่วงอยู่ในระหว่างการก่อสร้างเส้นทาง และที่สำคัญที่สุดคือ ไฟรายทางยังไม่มี ซึ่งประเด็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐานที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงระหว่างประเทศค่อนข้างไม่มีความสะดวกมากเท่าไร

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว จะเน้นการท่องเที่ยวแบบเรียบง่าย เชิงสุขภาพเพื่อการพักผ่อนของคนในท้องถิ่น จากการให้สัมภาษณ์คุณ สังเวียน ประธานหอการค้าแขวงไซยะบูลี ได้กล่าวว่า ทางแขวงไซยะบูลีมีความต้องการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบเชิงสุขภาพ ที่ไม่ได้เน้นเรื่องของการเที่ยว และกิน แต่เป็นการเน้นเรื่องของสุขภาพทางจิตใจมากกว่า โดยมีความพยายามผลักดันให้สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแขวงไซยะบูลีที่มีจุดเด่นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และรวมถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนในวันหยุด

สุดสัปดาห์ของคนลาวที่มีลักษณะการท่องเที่ยวภายในวันเดียวแบบไปเช้าเย็นกลับ โดยนโยบายการท่องเที่ยวนี้ จะเป็นการท่องเที่ยวภายในแขวงไชยะบูลีก่อน แล้วจึงค่อยขยายออกไปยังแขวงอื่น ๆ และเป็นการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศภายในอนาคต

นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวปางช้าง อ่างเก็บน้ำ และกิจกรรม สงกรานต์และบุญช้างของเมืองไชยะบูลี ส่วนใหญ่เป็นคนลาวในแขวงไชยะบูลีและแขวงอื่นที่ใกล้เคียง เพราะทาง รัฐบาลลาวและกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลีในปัจจุบันนี้ พยายามผลักดันการท่องเที่ยวของแขวงไชยะบูลีให้ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวภายในแขวงอย่างจริงจัง ก่อนที่จะขยายออกเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแขวง และเชื่อมโยงระหว่างประเทศภายในอนาคต

การลงทุน จากการให้สัมภาษณ์ของนาย สายสมร พงศ์ดวง รองหัวหน้าแขวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลีในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวที่ลาวนั้น คนลาวมีเงินทุนที่จะลงทุน แต่ยังขาดความรู้ในการจัดการ จึงทำให้ ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวมากกว่าคนลาว โดยเฉพาะในด้านการโรงแรม ส่วนธุรกิจที่คนไชยะบูลีนิยมทำกัน เป็นพวก ก่อสร้าง อุปกรณ์ก่อสร้าง ปั่นน้ำมัน เป็นต้น และเนื่องจากว่าทางรัฐบาล สปป. ลาว ได้จัดเขตการลงทุนของแขวงไชยะบูลีเป็นเขตที่ 1 คือ เขตที่มีพื้นฐานโครงสร้างเศรษฐกิจ-สังคม ที่ยังไม่อำนวยความสะดวกแก่การลงทุน และภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขา ห้างไกลทุรกันดาร เขตดังกล่าวจะได้รับการ ส่งเสริมการลงทุนสูงสุด ดังนั้นถ้าหากภาคเอกชนทั้งที่เป็นชาวลาว และชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในเขต แขวงไชยะบูลีนี้ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้านใดก็ตามทางรัฐบาล สปป. ลาว จะสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเต็มที่

การสนับสนุนคนในท้องถิ่น เนื่องจากสภาพของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็น สังคมคอมมิวนิสต์ รูปแบบหรือการจัดการบริการ หรือโครงสร้างพื้นฐาน เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศ อาจ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ระบบสัมปทาน โดยให้เอกชนและนักลงทุนต่างประเทศสามารถสัมปทานในพื้นที่ที่ ห่างไกล หรือยังไม่เจริญ รัฐบาลก็จะสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาลงทุนได้แบบ 100% ให้สัมปทาน 100 ปี หรือ บ้านพักในเขตเมืองให้สัมปทานแก่เอกชนเข้ามาบริหารจัดการ โดยแบ่งการสัมปทานเป็น 3 ระดับ คือ เขต 1, 2, 3 โดยเขต 1 จะเว้นภาษีระยะเวลา 10 ปี เขต 2 เว้นระยะเวลา 6 ปี และเขต 3 เว้นระยะเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการ ลงทุนขนาดใหญ่ และอีกแบบหนึ่งคือการลงทุนที่มีคุณค่าต่ำกว่า 5 ล้านดอลลาร์ โดยอาศัยการเช่าที่ดินของคน ลาวหรืออาคารของคนลาวเพื่อเปิดเป็นธุรกิจขนาดเล็ก

2. การลงทุนหุ้นส่วนกับคนลาว กฎหมายการลงทุนของลาวช่วยดึงดูดให้เกิดการลงทุน ภายในประเทศจากนักลงทุนต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพราะให้สิทธิในการลงเช่าที่ดินกับชาวลาว ยกเว้น เรื่องภาษีและขั้นตอนการขออนุญาต ส่งผลให้การร่วมทุนระหว่างเจ้าต่างประเทศและชาวลาวในภาคบริการมี น้อย เมื่อเทียบกับการลงทุนในภาคสัมปทานซึ่งนักลงทุนได้รับผลตอบแทนสูงกว่า แต่อย่างไรก็ตามมีนักลงทุนที่ เข้ามาร่วมหุ้นกับชาวลาวในการทำ สถานบันเทิง และนำเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นเสนอโปรแกรมนำ เที่ยวระหว่างแขวงต่าง ๆ ของลาวมากกว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน หรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คล้ายกับบริษัท เอเจนซีในประเทศซึ่งเน้นภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาเกาหลีเป็นหลัก กลุ่มท่องเที่ยวดังกล่าวจะเข้ามา

เที่ยวตามโปรแกรมทัวร์ภายใต้บริษัทท่องเที่ยวและเครือข่ายบริษัทที่ร่วมหุ้นมากกว่า ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับร้านอาหาร โรงแรม และแหล่งขายของที่ระลึกไม่มาก

3. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก รัฐบาลจะสร้างโครงสร้างพื้นฐานบางอย่างให้ เพื่อเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจในภาพรวม โดยให้เอกชนสามารถ เปิดธุรกิจขนาดเล็กที่เป็นของเอกชนรายย่อยด้วย เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม โดยรูปแบบการเข้ามลงทุนดังกล่าว เป็นการลงทุนส่วนไปที่มีคุณค่าการลงทุน

4. การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยรัฐบาลพยายามที่จะเสนอข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนในต่างประเทศ ในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยชุมชนเป็นเจ้าของและจัดการเรื่องการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลกลางเวียงจันทน์ก่อน

จากนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลลาว 4 แบบหลักดังกล่าว การจัดการท่องเที่ยวเมืองไซยะบูลี มี 2 แบบคือ 1. ระบบสัมปทาน เป็นการให้สัมปทานดำเนินงานในกิจการขนาดใหญ่ เช่น การสัมปทานน้ำตกและจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ครบวงจร มีทั้งปางช้าง การเดินป่า ปีนเขา รีสอร์ท ล่องแก่ง เรือนำเที่ยว ภัตตาคาร สวนสัตว์เปิด ศูนย์แสดงสินค้า โดยเช่าพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวเมือง 30-50 กิโลเมตร เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยให้กลุ่มชาติพันธุ์และคนลาวเป็นเพียงแรงงานระดับล่าง และให้ผู้จัดการ คนทำการตลาด ผู้จำหน่าย คนจัดการระบบสารสนเทศ และควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยว การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศผู้ลงทุน เนื่องจากเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเฉพาะประเทศนั้น ๆ เช่น ชาวตะวันตก จีน เกาหลี โดยมีการนำเข้า เนย นม อาหาร มาจากประเทศกลุ่มผู้ลงทุน ประกอบกับการเข้ามาต่าง ๆ ได้ยกเว้นภาษี เพราะอยู่ในเขตพื้นที่สัมปทาน เช่น ปางช้าง เป็นต้น 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ประกอบกิจการร้านค้า ร้านอาหาร เรือนพัก และบริษัทนำเที่ยว มีอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น โดยไม่ได้มุ่งเน้นการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในระดับ 2 หรือ 1 ดาว ราคาห้องพักไม่เกินห้องละ 500-800 บาท/ห้อง เป็นที่พักของประชาชนชาวลาวโดยทั่วไป และผู้เดินทางในระหว่างแขวง นอกจากนั้นยังมีร้านอาหารและบริษัทนำเที่ยวขายให้บุคคลทั่วไป โดยไม่มุ่งเน้นกลุ่มลูกค้าประเภทนักท่องเที่ยว

ระยะเวลาการอยู่อาศัยและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว มี 2 แบบ 1. ระบบสัมปทาน เป็นระบบการเหมาจ่ายของนักท่องเที่ยวตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการเดินทาง เป็นลักษณะการซื้อแพคเกจ เช่น ตัวเครื่องบินบวกกับที่พักเป็นเวลา 2-3 วัน และมีบริการเสริมการท่องเที่ยวในเขตเมืองในลักษณะ City tour เป็นเวลา 1 วัน ซึ่ง โดยนักท่องเที่ยวจะซื้อโปรแกรมเพิ่ม หรือเที่ยวด้วยตนเองได้ 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก ไม่เป็นไปตามวงจรการท่องเที่ยว เนื่องจากกลุ่มลูกค้าเป็นประชาชนชาวลาว ซึ่งจะผูกพันกับประเพณีท้องถิ่น ฮีตสิบสองคองสิบสี่ เช่น วันสงกรานต์ วันไหลเรือ และวันแห่ช้าง

ผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ มี 2 แบบ 1. ระบบสัมปทาน เมืองที่อยู่ไกลสามารถที่จะโอกาสได้รับการพัฒนาโดยการสร้างถนน เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนเป็นเพียงแรงงานรับจ้างในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชนที่รับการจัดทำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและชาติพันธุ์ 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก เกิดการพัฒนาอาชีพและสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

คุณภาพการจ้างงาน มี 2 แบบ 1. ระบบสัมปทาน การใช้แรงงานท้องถิ่นอยู่ในระดับล่าง เช่น พนักงานทำความสะอาด งานก่อสร้าง และงานที่จำเป็นต้องใช้แรงงาน หรืองานที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นความสามารถของคนลาว เช่น คนเลี้ยงช้าง ทอผ้า และแกะสลัก ขณะที่แรงงานในภาคบริการท่องเที่ยว ตั้งแต่งานส่วนหน้า งานห้องอาหาร งานนำเที่ยว และระบบการตลาดอยู่ภายใต้การดูแลของชาวต่างประเทศ จำนวนและคุณภาพการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยว การสัมปทานเป็นการแยกการบริการระหว่างแรงงานภายในประเทศและแรงงานจากต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามเป็นโอกาสอันดีในพัฒนาคุณภาพในการจ้างงาน เนื่องจาก กลุ่มลูกจ้างอาจได้รับการฝึกหัดให้มีทักษะการทำงานในระดับสากล เช่น กรณีในงานห้องครัว ซึ่งคนท้องถิ่นเป็นคนล้างจาน คนหั่นผัก หรือผู้ช่วยก๊วก ก็อาจได้รับการฝึกและพัฒนาได้ถ้ามีการจัดอบรมภายในหน่วยงาน หรือมีการพัฒนาลูกจ้างไร้ฝีมือไปสู่แรงงานมีฝีมือ การจ้างงานตลอดทั้งปีเป็นการลงทุนที่มีการหวังผลกำไรที่ชัดเจนในช่วงระยะเวลาสัมปทาน ดังนั้นการดำเนินการนโยบายทางการตลาดจึงเชื่อมโยงการค้าในภาคบริการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้จุดคุ้มทุน โดยใช้ระบบเครือข่ายนายหน้าในลักษณะร่วมทัวร์ และทัวร์พ่วง เป็นการสร้างโปรแกรมตั้งแต่ประเทศต้นทางจนถึงแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการจ้างงานตลอดทั้งปี ซึ่งส่งผลดีให้เกิดทักษะในการทำงาน และการจ้างงานตลอดทั้งปี ทำให้กลุ่มลูกจ้างเหล่านี้ไม่กลับเข้าไปในกลุ่มเกษตรกรอีก 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก คุณภาพการจ้างงานการจ้างงานใช้แรงงานในครัวเรือน และแรงงานในท้องถิ่น อาจจะขาดทักษะในภาคบริการที่เป็นระดับสากล การทำให้ยังเป็นลักษณะทดลอง ใช้ประสบการณ์ ทำให้ขาดมาตรฐาน เป็นการดำเนินการภายในครอบครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ หรือทำเป็นอาชีพเสริมเกิดการจ้างงานทั้งปี เพราะกลุ่มท่องเที่ยวเป็นลูกค้าชาวลา

การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น มี 2 แบบ 1. ระบบสัมปทาน การสัมปทานมีการจ้างงานและคุณภาพของแรงงานระดับสากลในทุกขั้นตอนของอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยว และเป็นการลงทุนจากบริษัทระดับสากลทำให้ได้นำเอาระบบจากประเทศผู้ลงทุนมาใช้ และจัดการอบรมล่วงหน้า เพื่อให้แรงงานท้องถิ่นสามารถเข้าสู่ระบบการทำงานขององค์กรต่างประเทศได้ เช่น จัดอบรมผู้ช่วยก๊วก โดยให้แรงงานท้องถิ่นมีทักษะเฉพาะบางประการเท่านั้น เช่น เป็นพนักงานหั่น พนักงานอบอาหารหรือขนมเท่านั้น 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก อาศัยการทำงานและประสบการณ์จากการทำงานเป็นการฝึกทักษะ

ความเท่าเทียมกันทางสังคม บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยว มี 2 แบบ 1. ระบบสัมปทาน ชุมชนท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อยมาก เนื่องจากเป็นเข้าไปสัมปทานในระยะสั้น การให้ประโยชน์ของชุมชนจึงมีน้อย อาจมีการจ้างงานบ้างในแล้วแต่กรณี ขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นอาจดำเนินการไม่ได้รับรายได้เท่าที่ควร อาจนำไปสู่การละทิ้งกิจการและว่างเปล่า จนกว่าจะมีนักลงทุนหน้าใหม่มาลงทุนและ ระบบสัมปทาน มีปัญหาความเท่าเทียมกันทางสังคม เรื่องชนชั้น การเหยียดสีผิว หรืออคติที่ว่าแรงงานจากต่างประเทศมีฝีมือ และแรงงานภายในประเทศไร้ฝีมือ 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็ก ชุมชนมีบทบาทมากในการตัดสินใจ เป็นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และได้เปิดโอกาสให้เด็กและสตรีเข้ามาสู่กระบวนการจ้างงานได้ เนื่องจากเป็นแรงงานภายในครอบครัว

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน มีปัญหาเรื่องข้อมูลทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาต่างประเทศสำหรับนักท่องเที่ยวมีน้อย เพราะเป็นการเน้นคนพื้นถิ่น และความสะดวกสบายตลอดจนความปลอดภัย เพราะว่าเป็นคอมมิวนิสต์และประชาชนบางส่วนยังพูดภาษาท้องถิ่นไม่ใช่ภาษาลาว ทำให้การแปลภาษาต้องแปลเป็น 3 ช่วงจากภาษาท้องถิ่นสู่ภาษาลาวและสู่ภาษาต่างประเทศ

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ประชาชนการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่นในการวางแผนกระบวนการตัดสินใจของคนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ดั้งเดิม ชุมชนเดิม เป็นไปตามสภาพของพื้นที่ เช่น หรือการจัดการของชุมชน 1. ระบบสัมปทาน คนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่สัมปทาน 2. เอกชนพลเมืองลาวสามารถลงทุนได้ด้วยตนเองในกิจการขนาดเล็กเป็นไปตามกฎหมายของแต่ละท้องถิ่น

ประเทศไทย

จังหวัดอุดรธานี

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ โดยข้อมูลของนักท่องเที่ยวจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยปี 2558 จำนวนนักท่องเที่ยว 1,704,882 คน หรือเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับจากเดิม 1,568,428 คน ในปี 2557 โดยมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวไทยและชาวต่างชาติ โดยรายได้จากการเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีก็มีจำนวนเพิ่มด้วยเช่นกัน โดยในปี 2558 มีรายได้ทั้งสิ้น 1,552 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.15 เมื่อเทียบกับปี 2557 ที่มีรายได้ 1,348 ล้านบาท และจากตัวเลขคาดการณ์ว่าจำนวนห้องพัก อัตราการจ้างงาน จำนวนผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นการขยายตัวและการสร้างศักยภาพในการรองรับของพื้นที่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	1,704,882 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	1.83 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	1,762 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	ร้อยละ 50.07

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	431,286 คน
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,051.83 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	1,552 ล้านบาท

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558

ความสนับสนุนคนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยวอุดรดิตถ์ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีอำเภอลับแลที่เป็นตัวอย่างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้ตอบรับแนวทางในเรื่องของความยั่งยืน โดยเมืองลับแลมีโครงการ เปิดโลกเมืองลับแล เน้น เป็นแหล่งสำหรับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ สำหรับผู้สูงอายุ ผู้หญิงวัยทำงาน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นตัวหลักในการชุมชน ซึ่งเป็นใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน นอกจากนี้มีกิจกรรมการประกวด หมู่บ้านของจังหวัด หรือหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการจัดการเรื่องขยะ สิ่งแวดล้อม และชุมชน โดยแต่ละอำเภอจะมีการคัดเลือกหมู่บ้านที่เข้าตามหลักเกณฑ์ ซึ่งผู้นำหมู่บ้านจะต้องช่วยกันคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อเป็น ต้นแบบหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นให้ความร่วมมือและตอบสนองนโยบายรัฐของคนในชุมชน

คุณภาพการจ้างงาน พนักงานในภาคบริการยังไม่เพียงพอกับความต้องการและการขยายตัว ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งจะต้องพัฒนากำลังแรงงานด้านบริการให้เพียงพอกับตลาด การจ้าง ของของคนในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบระยะสั้น และมีค่าจ้างค่อนข้างสูง เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่และ รายได้ของคนในพื้นที่ค่อนข้างดี ทำให้แรงงานที่จะมาใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงพอไม่เพียงพอส่วน แรงงานต่างด้าวในพื้นที่ เป็นแรงงานที่มาจากประเทศลาวโดยส่วนใหญ่ ซึ่งแรงงานต่างด้าวจะทำงานตามโรงงาน ต่าง ๆ เช่น โรงน้ำแข็ง โรงงานขนาดเล็กต่าง ๆ แต่แรงงานจะอยู่ไม่นานก็จะกลับประเทศตนเองซึ่งส่วนหนึ่งจะ เกี่ยวข้องกับฤดูกาลทำการเกษตร ดังนั้นทั้งนี้จะเห็นว่า แรงงานที่จะใช้ในภาคต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ถือว่าค่อนข้างง่าย การ เดินทางสามารถเดินทางมาได้ง่ายโดยรถยนต์ส่วนตัวทั้งจากเส้นทางหมายเลข 12 หรือ จากเส้นทางหมายเลข 101 จากจังหวัดสุโขทัยมายังอำเภอสรีสัชนาลัยและเข้ามาในตัวจังหวัดอุดรดิตถ์เดินทางมาระยะทางไม่ไกล มาก โดยใช้ระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตรจากอำเภอสรีสัชนาลัย อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว เมืองมรดกโลก คือ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และหมู่บ้านโฮมสเตย์นาต้นจั่น ในอำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย เป็นโฮมสเตย์ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และประกอบกับนักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมการเดินทาง ไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูฎ ไปได้หลายเส้นทาง และผ่านแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบนเส้นทาง LIMEC ด่านภูฎูถือ เป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย-ลาวแห่งที่ 3 ของประเทศไทยที่เชื่อมต่อกับเมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป. ลาว เชื่อมโยงกับเมืองมรดกโลกของ สปป. ลาว คือ หลวงพระบาง ส่วนการเดินทางของนักท่องเที่ยวเดินทางด้วยรถ ประจำทางหรือรถไฟมายังอุดรดิตถ์จะต้องหารถต่อไปยังตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะไม่สะดวกสำหรับ นักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะของตนเอง และหากเดินทางด้วยเครื่องบินจะต้องไปลงที่สนามบินที่ใกล้เคียง

ได้แก่ สนามบินพิษณุโลก สนามบินสุโขทัย หรือสนามบินแพร่ ซึ่งอาจจะไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายในการเดินทางหากเดินทางมาด้วยตนเองไม่ผ่านบริษัททัวร์ในเรื่องความปลอดภัย อำเภอลับแล เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม รวมถึงมีการจัดการความยั่งยืน ทำให้มีการดูแลเรื่องความปลอดภัยสูง จอctrไม่มีการสูญหาย อีกทั้งมีสโลแกน เขตห้ามพูดโกหก ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอารยะสถาปัตยกรรมสำหรับคนพิการ มีบางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ คนอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดค่อนข้างดี เรื่องของการรักษาความสะอาด การให้ความร่วมมือ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ที่ช่วยกันในการดูแลและให้การอำนวยความสะดวกในเรื่องของข้อมูลการบริการนักท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยคนอุตรดิตถ์ที่เดินทางไปทำงานที่อื่นแล้วกลับมาบ้านมีโครงการ พาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน โดยเป็นแนวทางจัดการของ 4 อำเภอ อำเภอบ้านโคก อำเภอปากท่า อำเภอน้ำปาด และอำเภอท่าปลา

ความเจริญทางวัฒนธรรม ในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เช่น เมืองลับแล ยังคงรูปแบบวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และยังคงรักษารูปแบบอาคารและสถานที่ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของพื้นที่ เช่น บ้านไม้โบราณที่ได้รับแบบหลากหลายวัฒนธรรม หรืออาคารหน่วยราชการราชการยังคงรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ สำหรับเรื่องการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง ยังคงเป็นรูปแบบการรีวิวสถานที่ท่องเที่ยวด้วยกันเอง ซึ่งบางที่หากได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือนักท่องเที่ยวพบการบริการที่ไม่ดี หรือได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้อง ก็อาจจะทำให้เกิดการวิพากษ์ในทางโซเชียล อาจจะส่งผลเสียต่อจังหวัด และกระทบต่อการท่องเที่ยว จากการสำรวจที่พักและจุดที่สัมผัสภูมิทัศน์มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีการบริการให้กับนักท่องเที่ยวในข้อมูลทางเว็บไซต์ หรือเอกสารแผ่นพับ มีเอกสารแจกฟรีดั่งนั้น หน่วยงานต่าง ๆ หรือทางสมาคมท่องเที่ยวสามารถให้ข้อมูลการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวที่สนใจท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ ส่วนจำนวนร้านค้าที่ขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมีอยู่โดยทั่วไปตามแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก สำหรับสินค้าท้องถิ่น เป็นผลไม้เป็นหลัก เช่น ทุเรียน ลองกอง ลำไย ลำสาดี อาหารท้องถิ่น เช่น ข้าวแคบ ข้าวพันผัก ลอดช่องเค็ม ที่อำเภอลับแล ตลาดผลไม้หัวดงในอำเภอลับแลเป็นตลาดขายส่งผลไม้ จากการลงพื้นที่สัมผัสกับชาวสวนราคาผลไม้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับปีที่แล้วโดยเฉพาะลองกองลำไยตลาด ทำให้ราคาตกต่ำ และจากการสังเกตการบริหารจัดการตลาดขายส่งผลไม้ยังขาดการจัดการ การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่จากอาชีพเดิมของท้องถิ่นมาสู่ภาคการท่องเที่ยว คนอุตรดิตถ์ยังดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายและยังคงยึดวิถีชีวิตแบบง่าย ยอมรับการเปลี่ยนแปลงแต่เปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ การท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประกอบกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาเรื่อย ๆ ทำให้ธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ชาวบ้านบางส่วนสนใจในเรื่องการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เพิ่มเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแต่ยังขาดความเข้าใจในบริบทของการท่องเที่ยว

คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ เนื่องจากจังหวัดอุตรดิตถ์ได้รับอิทธิพลจากหลากหลายวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมสร้างโดยทั่วไปยังคงเป็นแบบผสมผสาน เช่น ล้านนา ล้านช้าง หลวงพระบาง เช่น อำเภอลับแล เป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและเชิงธรรมชาติ พื้นที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีแหล่งท่องเที่ยว

ธรรมชาติเป็นจำนวนมาก จึงเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ส่วนปัญหาที่พบ คือ การขาดระเบียบวินัยในเรื่องจราจร ปัญหาขยะโดยทางเทศบาลมีการกำจัดขยะในพื้นที่ จำนวนป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวยังไม่ค่อยครบถ้วน มีเป็นบางจุด ซึ่งบางครั้งนักท่องเที่ยวต้องสอบถามคนในพื้นที่ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะทำการสืบค้นข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก มาก่อนทำให้ไม่ค่อยมีปัญหา อีกทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะชื่นชอบโบราณสถาน วัดวาอารามต่าง ๆ วัฒนธรรมของในพื้นที่ จึงถือว่าอุตรดิตถ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

ศักยภาพทางด้านทรัพยากร การเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรยังไม่มี จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าไม้ แร่ธาตุ มีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำน่าน มีเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ คือ เขื่อนสิริกิติ์ เป็นเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย สามารถเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการชลประทาน ถือได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ และด้วยพื้นที่และมีดินที่เหมาะสม สามารถปลูกผลไม้ได้เป็นอย่างดีและมีผลไม้มียี่ห้อเสียงในระดับประเทศ สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาน้ำดื่มทุกที่จากร้านค้าหรือร้านสะดวกซื้อ ส่วนด้านอื่น ๆ ปัญหาความเป็นเจ้าของในเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอบ้านโคกและอำเภอน้ำปาดยังมีปัญหาพื้นที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งใช้อยู่เพื่อทำมาหากินเท่านั้น ทำให้การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มความกำลังของพื้นที่

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม การจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม มีตัวอย่างโครงการที่มีการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น เมืองลับแล จัดทำโครงการเมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) ของหน่วยงาน อพท. มีการรณรงค์ให้ข้าราชการ ชาวบ้านชี้จกยานกันทั่วเมือง เพื่อเป็นลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน โดยมีงบประมาณ 2 ล้านบาทในการซื้อจักรยาน มีการสร้างความแตกต่าง โดยการใส่บ้านเลขที่และชื่อหมู่บ้านไว้บนป้ายทะเบียนจักรยาน สำหรับงบประมาณสนับสนุนมาจากกลุ่มวัฒนธรรมจังหวัด

จังหวัดเพชรบูรณ์

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ โดยข้อมูลของนักท่องเที่ยวจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยปี 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 3,831,572 คน หรือเพิ่มขึ้น เทียบจากปี 2557 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 3,691,642 คน โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวไทยชาวต่างชาติ โดยรายได้จากการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนเพิ่มด้วยเช่นกัน โดยในปี 2558 มีรายได้ทั้งสิ้น 5,792 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเทียบกับปี 2557 ที่มีรายได้ 5,433 ล้านบาท และจำนวนห้องพัก อัตราการจ้างงาน จำนวนผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากในปัจจุบันการท่องเที่ยวของเพชรบูรณ์ขยายตัวเร็วมากโดยเฉพาะ ภูทับเบิก และเขาค้อ ซึ่งการขยายตัวอาจจะมีผลกระทบตามมาหลาย ๆ ด้าน จึงต้องมีการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เนื่องจากศักยภาพในการรองรับเกินความต้องการ ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	3,831,572 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2.49 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	5,101 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	ร้อยละ 51.76
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	1,576,994 คน
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,154.66 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	5,792 ล้านบาท

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558

ความสนับสนุนคนในพื้นที่ หน่วยงานเทศบาลเพชรบูรณ์จะมีกรอบแผนงาน 5 แผน มีการเชิญเอกชนเข้าไปร่วมรับนโยบายและแผน และเสนอมุมมองทางด้านเศรษฐกิจ มุมมองที่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ จะสนับสนุนชุมชนอย่างไร หน่วยงานอื่น ๆ เช่น พัฒนาสังคมให้ช่วยเหลือด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์มะขาม โดยดู Supply Chain ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และการวิจัยเข้าไปช่วยในการทำตลาดผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน Research to Market ในอนาคตจะมีการทำ Car Park จุดรับส่งบริการให้กับนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในท้องถิ่นนั้นมีทั้งจากคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ โดยเฉพาะธุรกิจที่พัก จึงต้องมีการสร้างความเข้าใจในเรื่องการทำที่พักให้กับผู้ประกอบการในทางที่ถูกต้อง

คุณภาพการจ้างงาน การจ้างงานในพื้นที่โดยใช้คนในพื้นที่ 90% และเป็นแรงงานจากจังหวัดใกล้เคียงอีก 10% โดยมีการให้สนับสนุนและพัฒนาฝีมือแรงงานจากหน่วยงานของรัฐ เช่น จากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัด ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน อบรบให้กับพนักงานภาคบริการ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องแจ้งความประสงค์มาว่าต้องการการพัฒนาความรู้หรือทักษะด้านใด จากการสัมภาษณ์รองปลัดเทศบาล สิ่งที่สำคัญแรงงานในด้านบริการยังขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ยังต้องมีการฝึกอบรมค่อนข้างมาก เนื่องจากที่พักและอุตสาหกรรมภาคบริการในจังหวัดเพชรบูรณ์มีมาก อีกทั้งขาดแรงงานในภาคบริการมีไม่เพียงพอในอุตสาหกรรมบริการ

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การเดินทางมาจังหวัดเพชรบูรณ์นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ง่าย พฤติกรรมนักท่องเที่ยวมาแบบส่วนตัว คือขับรถมาคนเดียว เส้นทางมีความสะดวกและปลอดภัย ซึ่งมีการ

ขยายเส้นทางให้กว้างกว่าเดิมในเส้นทางสายหลัก ถนนหมายเลข 12 เช่น เส้นทางจากตัวอำเภอหล่มสัก ไปยัง อำเภอหล่มเก่า และจากอำเภอหล่มสักไปยังตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ ระยะทางยาวไปถึงรอยต่อทางแยกไป จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเลย ซึ่งตลอดระยะทางมีทัศนียภาพที่สวยงามท่ามกลางขุนเขา และโดยเส้นทางเขาค้อ ได้ชื่อว่าเป็นสวิตเซอร์แลนด์เมืองไทยมีจุดถ่ายรูป และจุดชมวิว หลายจุด ปัญหาพบการจราจรติดขัด มักเกิดในช่วงเทศกาล โดยเฉพาะในช่วง high season ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากทั้ง เขาค้อ ภูทับเบิก ซึ่งถนนค่อนข้างแคบและมีความชัน ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จึงต้องระวังสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ชำนาญเส้นทาง มีป้ายจราจรและป้ายเตือนในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีอารยะสถาปัตยกรรมสำหรับคนพิการ มีบางสถานที่ยังไม่ครอบคลุม

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ทางหน่วยงานราชการรณรงค์ให้ชาวบ้าน สร้างจิตสำนึก ปลูกฝังให้รักบ้านเกิด ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งหน่วยงานภาคเอกชนจะเป็นกระบอกเสียงอีกทาง ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี รณรงค์ให้ในเรื่องการรักษาความสะอาดและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

ความเจริญทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดในแหล่งท่องเที่ยวที่เพชรบูรณ์ คือ ภูทับเบิก มีเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยให้เป็นที่พักนักท่องเที่ยว ต่อเติมหรือขยายไม่ถูกตามหลักการก่อสร้าง และการขออนุญาต รวมถึงเอกสารสิทธิไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ทางธรรมชาติ ขาดการจัดการที่ยั่งยืน วิถีชีวิตของชาวม้งเปลี่ยนไป เปลี่ยนแปลงมาทำที่พักและพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลิดัน้อยลงไป ภูทับเบิกเป็นแหล่งท่องเที่ยวควรพัฒนาหรือการสร้างศักยภาพให้ถูกทิศทาง สำหรับการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีการบริการให้กับนักท่องเที่ยวในข้อมูลทางเว็บไซต์การท่องเที่ยวต่าง เอกสารแจกของหน่วยงานต่าง ๆ หรือเอกสารแผ่นพับ ข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ท่องเที่ยววิถีไทยเก้เก๋ 3 พ ชะลอวัย 12 เมืองต้องห้ามพลาด สำหรับร้านจำหน่ายสินค้าของท้องถิ่น มีบางส่วนที่ทำในท้องถิ่น แต่บางส่วนนำมาจากภาคเหนือของประเทศไทยหรือนำเข้าจากต่างประเทศ ทางหน่วยงานของภาครัฐ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว และททท. มีแผนงานการท่องเที่ยวเชื่อมโยง 4 มรดกโลก ได้ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเลย และหลวงพระบาง และตัวจังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนวัดประมาณ 800 แห่ง มีแผนที่จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยสร้างเรื่องราวที่มีอยู่ในตัวเอง แต่ต้องทำความเข้าใจกับชาวบ้าน ท้องถิ่นและรวมถึงทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาต่อไป

คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจุดหมายที่นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ อากาศที่ดี การเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้การจัดสรรพื้นที่การดูแลไม่ทั่วถึง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมามากมาย ดังที่เห็นได้ชัด ภูทับเบิก มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่รวดเร็วกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งสภาพพื้นที่ สภาพอากาศ การจราจร พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย ทำให้ชาวบ้านหรือผู้ประกอบการลงทุนปรับเปลี่ยนพื้นที่ และปรับปรุงสภาพที่พักไม่สอดคล้องกับพื้นที่ ขาดการจัดโซนนิ่งพื้นที่ เป็นสาเหตุทำให้ต้องมีการควบคุม สภาพสิ่งก่อสร้างโดยทั่วไปเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ส่วนปัญหาที่พบคือการขาดระเบียบวินัยในเรื่องจราจร และการจราจรติดขัดในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในช่วงเทศกาลไม่ว่าจะเป็นเขาค้อ ภูทับเบิก วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว สำหรับปัญหาขยะ ที่เขาค้อ

ปัญหาขยะที่ได้รับการจัดการเทศบาลเขาค้อมีการลงทุนในการกำจัดขยะในพื้นที่โดยใช้เตาเผา ภูทับเบิกยังเป็นปัญหาคือหาที่กลบฝังและให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบ ป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวมีเป็นบางจุด และใช้การสอบถามคนในพื้นที่ หน่วยงานของ อบจ.จะเป็นผู้ขึ้นป้ายโปรโมทการท่องเที่ยวให้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในจังหวัด

ศักยภาพทางด้านทรัพยากร จากการสัมภาษณ์รองปลัดเทศบาลจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนน้ำในบางปี จึงต้องมีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้น้ำให้เป็นเวลา หากถึงฤดูแล้งต้องมีการแจ้งชาวบ้านให้ประหยัดน้ำ ถึงแม้จะมีแม่น้ำป่าสักที่เป็นแม่น้ำสายหลัก ในบางปีหากมีปริมาณฝนตกมากอาจเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ราบด้านล่าง เช่น บ้านน้ำก้อ ในเขตอำเภอหล่มเก่า ประกอบกับเพชรบูรณ์ไม่มีเขื่อนในการเก็บกักน้ำ ซึ่งจะส่งผลต่อการชลประทาน สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาน้ำดื่มทุกที่จากร้านค้าหรือร้านสะดวกซื้อ ส่วนปัญหาอื่น เช่น เรื่องเอกสารสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดิน ในพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอเขาค้อและภูทับเบิก ซึ่งยังมีปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้าดำเนินการตามหลักกฎหมาย

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่สำคัญ ซึ่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ ขยะ โดยเฉพาะภูทับเบิก ซึ่งเกิดขยะล้น ทำให้ไม่มีแหล่งกำจัดขยะที่ถูกต้อง มีการรณรงค์ให้นำขยะลงมาจากภูทับเบิก ซึ่งต้องรณรงค์ให้ผู้ประกอบการตระหนักและใส่ใจสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ มลภาวะทางอากาศ การใช้สารเคมีในไร่ปลูกกะหล่ำปลิบนภูทับเบิก ซึ่งต้องแนะนำให้ชาวเขาที่ปลูกกะหล่ำปลีงดการใช้สารเคมี ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย รวมถึงสภาพอากาศบริเวณนั้น ๆ ส่วนในตัวเมืองเพชรบูรณ์พบปัญหาขยะเช่นกัน และมลภาวะทางเสียง เนื่องจากการจราจร

จังหวัดพิษณุโลก

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ข้อมูลของนักท่องเที่ยวจาก ททท.พิษณุโลก จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยปี 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 5,936,728 คน เทียบจากเดิมในปี 2557 มีจำนวน 5,623,218 คน โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้จากการเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยในปี 2558 มีรายได้ทั้งสิ้น 7,098 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.44 เมื่อเทียบกับปี 2557 ที่มีรายได้ 6,426.95 ล้านบาท และจำนวนสถานประกอบการที่พักในเมือง 99 แห่ง นอกเมือง 32 แห่ง และจำนวนห้องพักของสถานประกอบการในเมือง 5,727 ห้อง นอกเมือง 656 ห้อง และแนวโน้มจำนวนผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี จึงต้องมีการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เนื่องจากศักยภาพในการรองรับเกินความต้องการ ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	5,936,728 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2.08 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	6,383 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	ร้อยละ 50.22
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	1,693,889 คน
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,333.71 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	7,098 ล้านบาท

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558

ความสนับสนุนคนในพื้นที่ จังหวัดพิษณุโลกมีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมาย ทั้งทรัพยากรที่ใช้ไม่หมด อากาศ แสง ทรัพยากรที่ใช้แล้วทดแทนได้ เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน น้ำ ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ธาตุ สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ได้ เช่น ที่ภูหินร่องกล้า มีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้ประโยชน์ทรัพยากร น้ำ จากเขื่อนเก็บกักน้ำ เช่น เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ซึ่งสามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เนื่องในช่วงฤดูแล้งน้ำจะเย็นไม่ร้อน เหมาะแก่การท่องเที่ยว และเกิดอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ในช่วงเทศกาลมีนักท่องเที่ยวประมาณ 20,000 คนต่อวัน สามารถสร้างรายได้ การขายอาหาร ทำแพ ซึ่งดูแลโดยอุทยานทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการสนับสนุนคนในท้องถิ่นให้บริหารจัดการกันเองเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยว โดยชุมชนได้ขายอาหาร อบรมจัดการพื้นที่ เพื่อให้การจัดการที่ดีและเกิดความยั่งยืน และแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังน่าจับตามอง คือ นครชุม ในอำเภอนครไทย ซึ่งมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีการนำนวัตกรรมไปใช้กับพื้นที่ร่วมกับชาวบ้าน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังถูกพัฒนา มีการทำโฮมสเตย์ กิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้

คุณภาพการจ้างงาน ส่วนใหญ่เกี่ยวกับคุณภาพงาน โดยเฉพาะพนักงานในภาคบริการ เช่น ตำแหน่งพนักงานต้อนรับของโรงแรม ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ภาษาต่างประเทศ เนื่องจากไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาจึงมีการจัดอบรมให้แต่ไม่ประสบความสำเร็จ และมีหน่วยงานอื่น เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาลัราชภัฏ และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจัดอบรมทักษะการทำงานแผนกต่าง ๆ ซึ่งในระดับอาชีพจะต้องมีใบประกาศนียบัตรในการรับรองการทำงาน และที่สำคัญกำลังมีแรงงานจากประเทศ

ฟิลิปปินส์เริ่มเข้ามาทำงานในภาคบริการแล้ว ซึ่งสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ทำให้ผู้ว่าจ้างอาจจะหันไปว่าจ้างชาวต่างชาติ ผู้ประกอบการสามารถทำเรื่องติดต่อมาเพื่อจัดอบรมให้พนักงานได้

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก การเดินทางสามารถเดินทางมาได้ง่ายโดยรถยนต์ส่วนตัว มีสนามบินรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีทั้งรถไฟ รถประจำทาง รถสองแถว รถแท็กซี่ ให้บริการในจังหวัดพิษณุโลก ถือว่าสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว เส้นทางหลัก ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 117 และ ทางหลวงหมายเลข 11 และหมายเลข 12 เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเขาค้อ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งถือว่าพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดที่อยู่บนเส้นทาง LIMEC ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ส่วนใหญ่จะเป็นวัด มีบางสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีอารยสถาปัตย์ จึงต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป พิษณุโลกเป็นเมืองเชื่อมโยงหลาย ๆ จังหวัด ไม่ว่าจะเป็นเพื่อเดินทางไปยังภาคเหนือหรือเดินทางสู่ภาคกลาง สามารถเชื่อมต่อภาคอีสานได้ จำนวนรถในเมืองพิษณุโลกมีปริมาณมากเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่มีการเก็บสถิติข้อมูลปัญหาอุบัติเหตุ

ความเป็นอยู่ของชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร มีการจำกัดจำนวนรถ เนื่องจากบริเวณวัดค่อนข้างแคบ มีพื้นที่จอดรถอยู่อย่างจำกัด โดยพื้นที่จอดรถสามารถรองรับรถยนต์ได้ประมาณ 1,000 คัน อนาคตอาจจะนำร้านค้าไปอยู่บริเวณอาคารที่กำลังสร้างเพื่อลดความแออัดและปัญหาการจราจร การปรับภูมิทัศน์เชื่อมโยงไปยังพระราชวังจันทน์ วัดราชบูรณะ สำหรับคนในชุมชนประกอบเกษตรกรรมทำอาชีพหลัก ทำไร่ ทำนา และมีการแปรรูปผลไม้ การปลูกผลไม้ ที่อำเภอเนินมะปรางมีการปลูกมะม่วงและข้าวหอมมะลิพันธุ์ท้องถิ่น อำเภอบางกระทุ่มมีการปลูกกล้วย ผลิตภัณฑ์จากกล้วย

ความเจริญทางวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่ได้รับวัฒนธรรมจากหลากหลายเชื้อชาติ และมีความเป็นมาตั้งแต่ในอดีต ความเจริญย่อมเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การค้าขายเข้ามาแทนที่ เช่น อำเภอเนินมะปราง มีการท่องเที่ยวเข้ามา ก็มีอาสาสมัครนำเที่ยวเกิดขึ้น หรือยูมัคคฤเทศก์ โดยมีเยาวชนในพื้นที่เป็นอาสาสมัครมีการอบรมให้เยาวชน ส่วนการท่องเที่ยวในเมืองพิษณุโลก มีโครงการวัดเก่าเล่าเรื่อง ยลน่าน เคียงวังนั่งแคร่ ต้องการให้นักท่องเที่ยวค้างคืน ไม่ใช่เพียงจุดผ่านหรือแวะพัก โดยมีตลาดย้อนยุค การแสดงนักเรียนบริเวณวัดราชบูรณะ ซึ่งจะทำให้พิษณุโลกเป็นจุด MICE ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอ มีแนวทางการให้ข้อมูล (Thailand Scan Me) ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ QR Code แหล่งท่องเที่ยวที่มีการปิดกั้น บางแหล่งท่องเที่ยวยังมีปิดกั้นสถานที่ท่องเที่ยวไม่ถูกต้อง ส่วนการเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่ มีแนวโน้มที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจเช่ารถ รถมอเตอร์ไซด์ สวนผลไม้ การทำ Guest house มากกว่าโรงแรม การแปรรูปผลิตภัณฑ์

คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ ในแหล่งท่องเที่ยวสภาพสิ่งก่อสร้างบริเวณตัวเมืองพิษณุโลก โดยทั่วไปยังเต็มไปด้วยอาคารและสิ่งก่อสร้างตามสมัย มีการปิดป้ายโฆษณาตามจุดต่าง ๆ มีแหล่งท่องเที่ยวบางจุดไม่เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวยังขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทางไม่ชัดเจน ระยะทางไม่ตรงกับข้อมูล ส่วนเรื่องอื่น ๆ ในอนาคตมีแผนพัฒนาอำเภอบางกระทุ่มซึ่งเป็นแหล่งปลูกกล้วยและแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วย โดยจะทำเป็นศูนย์เรียนรู้วิธีการปลูก การแปรรูป

รูป เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอนครไทย มีศูนย์พฤกษศาสตร์ อากาศเย็นสบายทั้งปี ก็สามารถปลูกพืชเมืองหนาว โดยเฉพาะสตรอเบอร์รี่ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เช่นกัน

ศักยภาพทางด้านทรัพยากร ยังไม่มีการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้าจากการท่องเที่ยว ในฤดูแล้ง มีปัญหาเรื่องการเกษตรและการชลประทาน นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อน้ำดื่มที่มีคุณภาพได้ตามร้านค้าทั่วไป ในด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดิน อำเภอเนินมะปราง มีการพัฒนาการทำโฮมสเตย์ (Homestay) แต่ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจบริบทของการทำโฮมสเตย์ ขาดการบริหารจัดการ และพื้นที่เอกสารการถือครองสิทธิ์ของผู้ประกอบการในอำเภอเนินมะปราง ส่วนใหญ่เป็น สปก. ทำให้การดำเนินการโฮมสเตย์ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ เพื่อให้ถูกต้อง สำหรับพื้นที่ในเมืองพิษณุโลก บริเวณริมแม่น้ำน่าน มีการย้ายเรือนแพไปไว้แถววัดจันทร์ตะวันออกด้านทิศใต้ เนื่องด้วยกฎหมายกรมเจ้าท่า

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม มีโครงการพายเรือเก็บขยะ ในลำน้ำเข็กหลังฤดูกาลท่องเที่ยวให้ต้นน้ำรักษาสิ่งแวดล้อมจนถึงปลายน้ำเพราะลำน้ำเข็กชาวบ้านสามารถใช้การทำการชลประทาน ส่วนการกำจัดขยะ เป็นไปตามแผนของจังหวัด ชุมชน ยังไม่มีข้อมูลปริมาณขยะ ซึ่งต้องขอจากเทศบาล และตัวเมืองพิษณุโลก ยังไม่มีเตาเผาขยะ ซึ่งมีแหล่งที่กำจัดขยะ คือนำไปฝัง บริเวณบ้านพลายชุมพล ในตัวเมืองพิษณุโลกและมีการส่งไปกำจัดที่จังหวัดกำแพงเพชรบางส่วน

จังหวัดสุโขทัย

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ข้อมูลจากสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดสุโขทัย โดยมีข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2557 เท่ากับ 2,354,214 ในปี พ.ศ. 2558 มีนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 2,493,934 คน จะสังเกตได้ว่าปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จำนวนคืนที่นักท่องเที่ยวเข้าพักค้างแรมเฉลี่ย 2 วัน 1 คืน จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงประมาณ 12 แห่ง เช่น เกษตรอินทรีย์ ณ สนามบินสุโขทัย พิพิธภัณฑ์สังคโลก น้ำตกตาดดาว อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เป็นต้น จำนวนที่พักเพิ่มขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2557 อยู่ที่ 2,222 เพิ่มเป็น 2,507 ห้อง ในปีถัดไปข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดัง ตาราง 8

ตาราง 8 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	2,493,934 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2.17 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	2,507 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	ร้อยละ 57.93
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	746,666 คน
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,226.42 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	3,032 ล้านบาท

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558

การสนับสนุนคนในพื้นที่ มีการส่งเสริมด้านการผลิตสินค้าหัตถกรรม เช่น ผ้าทอ เครื่องทองสังคโลก เป็นต้น การสนับสนุนของคนในพื้นที่ในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ กิจกรรมทอผ้า การทำที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ของบ้านนาต้นจั่น ถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่ง และเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน มูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคนเฉลี่ยอยู่ที่ 1,226.42 บาทต่อวันต่อคน

คุณภาพการจ้างงาน ทางภาครัฐ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก) ได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพแรงงานให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรที่มีคุณภาพหรือมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่จะไม่ทำงานในพื้นที่เนื่องจากค่าตอบแทนหรือรายได้ค่อนข้างน้อย

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน จำนวนสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นอารยสถาปัตย์ มี 2 แห่งที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก คือ วัดพระมหาธาตุ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และวัดช้างล้อม อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

ความเจริญทางวัฒนธรรม ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวทั้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเองและการให้การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา และตำรวจท่องเที่ยวในการดูแลและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่มากนักและได้รับการจัดการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านและนักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาความสะอาด

จังหวัดตาก

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 3,514,374 คน ปี

2558 มีจำนวน 3,809,502 คน จะสังเกตได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจำนวนวันที่นักท่องเที่ยวเข้าพักในจังหวัดอยู่ที่ 3 วัน 2 คืน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยอยู่ที่ 90% และอีก 10% เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ในอำเภอเมืองตากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ที่ 9 แห่ง และในอำเภอแม่สอดอยู่ที่ 11 แห่ง ปริมาณที่พักสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว โรงแรม/รีสอร์ท จำนวน 175 แห่ง จำนวนห้อง 6,186 ห้อง (ไม่รวมบ้านพักอุทยาน ที่พักหน่วยราชการ และแพที่พัก) บ้านพักอุทยาน/ที่พักหน่วยราชการจำนวน 8 แห่ง จำนวนห้องพัก 105 ห้อง แพที่พัก จำนวน 20 แห่ง รองรับจำนวนได้ 1,000 คน ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มในการสร้างที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดตาก ประเทศไทย

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จังหวัดตาก ประเทศไทย
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	3,809,502 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	2.11 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	6186 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	ร้อยละ 53.40
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	1,466,212 คน
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,442.89 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	5,832 ล้านบาท

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558

ความสนับสนุนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ในด้านการจ้างงานแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวเนื่องจากพื้นที่ติดกับชายแดนเมียนมา ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคนในพื้นที่เองให้ความสนใจในด้านนี้โดยมีส่วนร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและได้รับการส่งเสริมจากการจัดกิจกรรม เช่น มหกรรมปั่นจักรยานมิตรภาพไทย-เมียนมา เป็นต้น

คุณภาพการจ้างงาน พนักงานส่วนใหญ่เป็นชิ้นแรงงานในธุรกิจท่องเที่ยว พนักงานที่มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศมีน้อย ทางภาครัฐ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก) ได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการ

เพิ่มศักยภาพแรงงานให้มีประสิทธิภาพ และการบริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี การจ้างงานส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะจ้างในรูปแบบรายวัน เนื่องจากเป็นการลดค่าใช้จ่ายในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจ การมีส่วนร่วมจะมีในรูปแบบของการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน เส้นทางท่องเที่ยวจากอำเภอเมืองมายังอำเภอแม่สวดเป็นทางขึ้นเขาและเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ปัจจุบันมีโครงการขยายถนนเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เดินทางมากยิ่งขึ้น มาตรฐานความปลอดภัยในพื้นที่เองมีตำรวจท่องเที่ยวคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และในช่วงเวลากลางวันจะมีตำรวจสายตรวจดูแลในด้านความปลอดภัยให้กับประชาชนอีกด้วย

ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน คนในชุมชนประกอบอาชีพหลักทำไร่และสวนผลไม้เป็นส่วนใหญ่หลังจากหมดช่วงฤดูทำนาคนในชุมชนจะประกอบอาชีพเสริม โดยการรวมกลุ่มผลิตสินค้าหัตถกรรมตะกร้าสาน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เป็นต้น เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาวางจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชนและเป็นการส่งเสริมรายได้อีกทางหนึ่ง ด้านการจราจรปัญหาด้านการติดขัดค่อนข้างน้อย ยกเว้นช่วงการเดินทางในเส้นทางอำเภอเมืองตากมายังอำเภอแม่สวดซึ่งอยู่ในช่วงการก่อสร้างถนน

ความเจริญทางวัฒนธรรม อาคารสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาก่อสร้างในรูปแบบใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมาก ในส่วนที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของพื้นที่ อยู่ที่ 20% ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งในบางแห่งถูกกำหนดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ตรอกบ้านจีน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์และได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวนี้จะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวถ่ายภาพ นักเรียนนักศึกษา และกิจกรรมถ่ายภาพฟรีเวดดิ้ง เป็นต้น สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้จึงควรได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ศักยภาพทางด้านทรัพยากร ไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้า จากการท่องเที่ยว แต่บางพื้นที่ให้บริการน้ำใช้แก่นักท่องเที่ยวยังไม่สะอาดพอ การเข้าถึงน้ำดื่มที่มีคุณภาพคือนักท่องเที่ยวสามารถซื้อได้จากร้านสะดวกซื้อ ในด้านการใช้ที่ดินในบางพื้นที่ยังมีการใช้พื้นที่ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว แต่จากการประเมินโดยคณะนักวิจัย พบว่าหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำขยะบริการจัดเก็บขยะในพื้นที่ ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวเองก็มีการจัดการขยะโดยการตั้งจุดทิ้งขยะให้กับนักท่องเที่ยว แต่ในบางพื้นที่ที่มีการจัดการขยะที่น้อยและไม่เป็นระบบ

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Republic of the Union of Myanmar) หรือเมียนมา

เมืองพะอาน รัฐกระเหรี่ยง

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ โดยภาพรวมของประเทศ ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและการโรงแรมและการท่องเที่ยว ประเทศเมียนมา แสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาทางด่านทาง

ตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา มีจำนวน 389,323 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้น 34% เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2554 โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2559 ในปี พ.ศ. 2558 การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย ในปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ประมาณ 2.8 ล้านล้านจ๊าด หรือประมาณ 80,700 ล้านบาท หรือประมาณ 6,000 บาท/คน/วัน โดยจะอยู่ท่องเที่ยวประมาณ 9 วัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเมืองพะอันส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ เช่น สหรัฐอเมริกา ไทย และฝรั่งเศส และชาวเมียนมาที่เดินทางมาจากนอกพื้นที่ อยู่ในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป เนื่องจากนิยมเดินทางมาชมวัด ในเมืองพะอัน มีโรงแรมที่พัก 14 แห่ง ประกอบด้วยห้องพักจำนวน 414 ห้อง ปัจจุบันใช้ที่พักและร้านอาหารที่มีอยู่ ประมาณ 50-60% ของที่มีอยู่ ทั้งในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว และหากการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ภาคเอกชนของพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะลงทุนเพื่อสร้างที่พักเพิ่ม ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของเมืองพะอัน รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	รัฐกะเหรี่ยง (เมืองพะอัน)
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	389,323 คน/ปี (ด้านทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา)
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	9 วัน
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	414 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	N/A
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	N/A
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	6,000 บาท/คน/วัน
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	2.8 ล้านล้านจ๊าด (ประมาณ 80,700 ล้านบาท)

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศเมียนมา, 2558

ความสนับสนุนคนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์หน่วยงาน Kayin State Chamber of Commerce and Industry พบว่า เมืองพะอันยังไม่มีจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขาดแผนเพื่อรองรับนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หน่วยงานภาคเอกชนขาดความเข้าใจ แต่เล็งเห็นถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community-based tourism) อย่างไรก็ตาม รัฐกะเหรี่ยงมีนโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การมอบสิทธิการสร้างโรงแรมให้กับ

ชาวต่างชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวจากเมืองผะอันไปยัง Kyaiktiyo ที่รัฐมอญ และการเจรจาเพื่อปรองดองกับชนกลุ่มน้อย และมีโครงการส่งเสริมการลงทุนทางธุรกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ ซึ่งแม้ว่าจะไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง แต่เป็นผลมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองผะอัน

คุณภาพการจ้างงาน พนักงานไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านการบริการเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากขาดโรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีความรู้ที่จะเข้ามาฝึกอบรมให้ จึงมีความประสงค์ที่จะขอความร่วมมือจากประเทศไทยให้เข้ามาให้ความรู้ ขณะนี้เริ่มมีหน่วยงานจากต่างชาติเข้ามาช่วยฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ประชาชนหรือผู้ประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนมีความหมายว่าอะไร และควรจะต้องดำเนินการจัดการอย่างไร

ความพึงพอใจของผู้มาเยือน หนึ่งในข้อกังวลของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนมา คือ ปัญหาความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อย ที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการเจรจากับชนกลุ่มน้อยเพื่อคลี่คลายปัญหาดังกล่าวในบางส่วน ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองผะอันมากขึ้น แม้ว่าจะเที่ยวได้เฉพาะบางสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยภาครัฐมีการวางแผนที่จะจ้างให้นักท่องเที่ยวทราบสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางไปได้ และจะเร่งดำเนินการเปิดแหล่งท่องเที่ยวที่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปได้ ส่วนภาคเอกชนคาดการณ์ว่าจะเกิดธุรกิจต่าง ๆ ตามมามากขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ไม่เพียงเฉพาะในพื้นที่ แต่จะเกิดขึ้นตลอดเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจนี้

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เนื่องจากเมียนมามีระบบการปกครองแบบบงลาล่าง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ จึงต้องรับและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลกลาง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มมีแนวโน้มที่ดีขึ้นภายหลังการเปลี่ยนการปกครอง ตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 นอกจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่แล้ว ยังควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการเชิญให้นักธุรกิจต่างชาติเดินทางมาเยือนมาและให้ช่วยเสนอแนะว่าควรมีการดำเนินการหรือจัดการอย่างไร

ความเจริญทางวัฒนธรรม คนในพื้นที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมา คือ ค้าขาย ในปัจจุบัน คนในพื้นที่ยังคงประกอบอาชีพตามเดิม แต่การค้าขายสามารถพานักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้มากขึ้น และประชาชนเริ่มให้ความสนใจอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จึงเริ่มมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศกันมากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ปัจจุบันมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ประมาณ 200 คน

คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ สภาพสิ่งก่อสร้างโดยทั่วไปยังคงเป็นแบบชาวบ้าน ซึ่งยังคงผสมผสานกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่พบ คือ การขาดการจัดการขยะที่ดี แม้ว่าทางหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมมือกันวางแผนการจัดเก็บขยะ โดยเทศบาลมีการวางถังขยะในพื้นที่ แต่คนในพื้นที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ทำให้พบเห็นเศษขยะและกองขยะได้ทั่วไป และขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทาง

ศักยภาพทางด้านทรัพยากร ยังไม่มีการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้า จากการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อน้ำดื่มที่มีคุณภาพได้ตามร้านค้าทั่วไปในเมือง ในด้านการใช้ที่ดิน มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาโฮมสเตย์ (Homestay) โดยการจัดให้มีสำนักงานติดต่อ พร้อมด้วยพนักงานต้อนรับ 1 คน เครื่องคอมพิวเตอร์ และไฟฟ้า ในหมู่บ้าน และจะมีเจ้าหน้าที่จากสมาคมคอมพิวเตอร์ไปสอนการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับคนในหมู่บ้าน โดยเริ่มต้นที่ 4-5 หลังคาเรือน มีการบริการอาหารท้องถิ่นในลักษณะของบุฟเฟต์ คิดค่าใช้จ่ายขั้นต่ำที่ราคา 10 ดอลลาร์สหรัฐ และแบ่งรายได้เข้ากองทุนหมู่บ้าน 50% และเจ้าของบ้าน 50%

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว แต่จากการประเมินโดยคณะนักวิจัย พบขยะได้ทั่วไปในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และตลอดเส้นทางเดินทาง มีการทิ้งน้ำเสียจากร้านค้าสูงแหล่งน้ำธรรมชาติ และยังไม่มียุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

เมืองเมะล่าย รัฐมอญ

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศเมียนมา แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเมืองเมะล่ายและเมืองมะริดไว้ด้วยกัน โดยมีข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2556 และ 2557 เท่ากับ 1,024 และ 271 คน ตามลำดับ โดยไม่ทราบสาเหตุของการลดจำนวนลงของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของรัฐบาลเมียนมา ทำให้ทราบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังรัฐมอญ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 128,080 คน เพิ่มขึ้น 12% เมื่อเทียบกับสถิติของปี พ.ศ. 2558 โดย 58% ของจำนวนดังกล่าวเป็นนักท่องเที่ยวไทย รัฐมอญมีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องส่งให้รัฐบาลกลาง และมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 18% เมื่อเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวของปี พ.ศ. 2558 การพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐมอญทำให้ภาคเอกชนมีรายได้จากที่พักและร้านอาหาร ในขณะที่ภาครัฐมีรายได้จากการที่ภาคเอกชนมาขึ้นทะเบียนที่ธุรกิจรายปี เมืองเมะล่ายมีที่พักจำนวนทั้งสิ้น 24 แห่ง ประกอบด้วยห้องพักจำนวน 730 ห้อง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ที่ประสบปัญหาเรื่องที่พักและร้านอาหารไม่เพียงพอทุกปี แต่ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวในฤดูฝน อุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้การค้างแรมของนักท่องเที่ยวถูกจำกัด คือ จำนวนวันที่อนุญาตให้อยู่ในเมียนมาตามวีซ่า การท่องเที่ยวของเมืองเมะล่ายอยู่ในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม เนื่องจากมีวัดอยู่หลายแห่ง รวมถึงอาคารเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาไหว้พระ นั่งวิปัสสนา จำนวนถึง 1,500 คนต่อวัน แบ่งเป็นคนท้องถิ่น 1,200 คน และชาวต่างชาติ 300 คน โดยเฉพาะชาวไต้หวันที่ไม่ต้องขอวีซ่าเพื่อเดินทางเข้ามายังเมียนมา นักท่องเที่ยวจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุและมีกำลังซื้อ นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวที่เกิดจากการประชุมเพื่อหาคู่ค้าทางธุรกิจ (Business matching) โดยที่ผ่านมา จะเป็นนักธุรกิจจากประเทศไทย จีน และเกาหลี ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจแสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 ข้อมูลความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ของเมืองเมะล่าย รัฐมอญ เมียนมา

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	รัฐมอญ (เมืองเมะล่าย)
1.ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	ปี 2558
1.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	114,357 คน/ปี
1.2 ระยะเวลาพักเฉลี่ย	N/A
1.3 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	N/A
1.4 จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	N/A
1.5 สถานประกอบการที่พักแรม	730 ห้อง
1.6 ราคาห้องพัก	N/A
1.7 อัตราการเข้าพัก	N/A
1.8 จำนวนผู้เข้าพักแรม	N/A
1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	N/A
1.10 รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี	114,357 คน/ปี

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศเมียนมา, 2558

การสนับสนุนคนในท้องถิ่น ขาดการฝึกอบรมด้านการจัดการการท่องเที่ยว การจัดการข้อมูล การพัฒนางานฝีมือของชุมชน หน่วยงานภาครัฐมีโครงการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ประเภทงานศิลปะ งานฝีมือ โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก Asian Development Bank (ADB) ของที่ระลึกที่วางขายไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ของใช้ต่าง ๆ ตามโรงแรมที่พัก เช่น สบู่ ผ้าเช็ดตัว และหวี เป็นสินค้านำเข้าทั้งสิ้น ในส่วนของวัตถุดิบตามร้านอาหาร เช่น เนื้อสัตว์ หรือผัก 80% เป็นของท้องถิ่น และอีก 20% เป็นสินค้านำเข้า เช่น ไข่ไก่ หรือซอสปรุงรส เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีการฝึกอบรมการเป็นพ่อครัว (Chef) นอกจากนี้ ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ การจัดการสวนท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะต้องติดต่อบริษัทนำเที่ยวท้องถิ่น (Local tour operator) เท่านั้น บริษัทนำเที่ยวจะเป็นตัวกลางในการขออนุญาตการเดินทางให้นักท่องเที่ยวจากรัฐบาล และมัคคุเทศก์จะต้องเป็นสื่อกลางที่ดีที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และเดินทางกลับมาอีกครั้ง หรือแนะนำให้ผู้อื่นมาเที่ยว โดยภาพรวมภาคเอกชนมองว่าท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว เพราะกิจการร้านอาหาร และโรงแรมที่เปิดเป็นของคนในท้องถิ่น

คุณภาพการจ้างงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของรัฐมอญ มีโครงการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยการจัดฝึกอบรมด้านการบริการ และการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 รับสมัครจำนวน 70 คนต่อชั้นเรียน โดยผู้ที่เข้าร่วมฝึกอบรมในชั้นแรกยังไม่สามารถสอบผ่านการเป็นมัคคุเทศก์ได้ทั้งหมดหรือได้งานทำ เนื่องจากมัคคุเทศก์นอกพื้นที่จากมัณฑะเลย์และย่างกุ้งเข้ามาทำงาน ส่งผลให้จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการในปีต่อ ๆ มาลดลง นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานจากประเทศ Luxembourg เข้ามาให้

ความช่วยเหลือฝึกอบรมด้านการจัดการโรงแรม การจัดการการท่องเที่ยว และการเป็นผู้ดูแลสถานที่พัก (Supervisor) โดยจัดให้สามารถเข้าร่วมได้ 20 คนต่อชั้นเรียน

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเมืองเมะล่ายต้องการความช่วยเหลือ สามารถติดต่อผ่านกระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของรัฐมอญเพื่อให้ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ การท่องเที่ยวชมเมืองที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ การนั่งรถสามล้อเที่ยว โดยกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะของรถ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ คนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัด เนื่องจากนโยบายทุกอย่างมาจากรัฐบาลกลาง และทุกโครงการที่หน่วยงานเสนอหรือจัดทำต้องสอดคล้องกับนโยบายกลางนั้น แต่เนื่องจากรัฐบาลปัจจุบันไม่ใช่รัฐบาลทหาร หน่วยงานเอกชนสามารถลงนามความร่วมมือ (Memorandum of Understanding: MOU) ได้อย่างอิสระมากขึ้น ภาคเอกชนมีความประสงค์ที่จะเสนอให้รัฐบาลแต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Board) ที่ประกอบด้วยนักวิชาการที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อป้องกันความล่าช้าที่จะเกิดขึ้นในการพัฒนา และเสนอให้รัฐบาลตั้งบริษัทรัฐวิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวและขายหุ้นให้ประชาชนเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม จะมีการปรับปรุงกฎหมายการท่องเที่ยวใหม่ ในปี พ.ศ. 2560 แผนการร่วมทุนระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนจึงต้องค่อย ๆ ผลักดัน และไม่ต้องเป็นแผนระยะยาวเกินไปเนื่องจากมีความไม่แน่นอนด้านต่าง ๆ สูง นอกจากนี้ ประชาชนไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพราะทำให้ธุรกิจการค้าดีขึ้น ไม่มีปัญหาต่อการเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และชาวบ้านมีความไว้วางใจนักท่องเที่ยวมาก ดังจะเห็นได้จากระบบการเช่ารถโดยไม่ต้องมีการวางมัดจำ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาต่อชาวบ้านเอง หากไม่มีการเตรียมระบบรองรับในอนาคตเมื่อการท่องเที่ยวเจริญมากกว่านี้

ความเจริญทางวัฒนธรรม ยังขาดเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดทำโดยภาครัฐ เนื่องจากรัฐบาลก่อนหน้าไม่ต้องการเผยแพร่ข้อมูล ทำให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ไม่เผยแพร่ ขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลจะต้องการส่งเสริม สนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวใดจึงจะเผยแพร่ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวนั้น

คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ กระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของรัฐมอญ เสนอว่า ควรมีการปรับปรุงสภาพถนนบริเวณที่มักเกิดอุบัติเหตุ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและรักษาภาพพจน์ด้านความปลอดภัยของประเทศ

ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐมอญ คือ ปัญหาการทิ้งขยะของคนท้องถิ่น ปัจจุบัน ภาครัฐ โดยเทศบาล กำลังจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ โดยจัดตั้งงบประมาณในการซื้อรถเก็บขยะ จำนวน 20 คัน จ้างคนเก็บขยะ และจัดให้มีระบบการจัดเก็บขยะ และรัฐบาลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเรื่องการเก็บขยะ ปลุกจิตสำนึก โครงการดังกล่าวเกิดจากความร่วมมือของทั้งเทศบาลและเอกชน โดยเอกชนจะเป็นผู้รณรงค์เรื่องการทิ้งขยะ ส่วนเทศบาลจะได้รับเงินค่าดำเนินการจากชาวบ้าน

4.2.2 การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ของแต่ละพื้นที่

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม หรือจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย

ทั้งนี้คณะนักวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์หรือเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแต่ละพื้นที่ ดังตาราง 12 – 29

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

S จุดแข็ง 1. รัฐบาลสร้างโครงสร้างพื้นฐานบางอย่างให้ เพื่อให้เอกชนสามารถเปิดธุรกิจขนาดเล็ก เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร และโรงแรม 2. การท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน 3. การท่องเที่ยวแบบเอกชน มีการจ้างงานตลอดทั้งปี 4. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานและโดยชุมชนมีการอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานอย่างมีระบบตามมาตรฐานสากล 5. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานและหุ้นส่วนมีระบบการสื่อสารให้ข้อมูลเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบมีการรับ-ส่งจากสนามบิน 6. การท่องเที่ยวในระบบเอกชนและโดยชุมชน ชุมชนมีบทบาทอย่างมากในการร่วมตัดสินใจ การเกิดการสร้างงาน และเห็นคุณค่าของกลุ่มชาติพันธุ์	W จุดอ่อน 1. การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศผู้ลงทุน (ได้รับการยกเว้นภาษี) 2. ที่พักมีอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น แต่มีได้มุ่งเน้นเพื่อการท่องเที่ยว โดยอยู่ในระดับ 1-2 ดาว ราคาไม่เกิน 500-800 บาท 3. การท่องเที่ยวในรูปแบบสัมปทาน ประชาชนเป็นเพียงแรงงานรับจ้างในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว 4. การท่องเที่ยวในรูปแบบสัมปทาน แรงงานท้องถิ่นอยู่ในระดับล่าง เช่น พนักงานทำความสะอาด ก่อสร้าง หรืองานที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น เลี้ยงช้าง ทอผ้า และแกะสลัก 5. การท่องเที่ยวแบบเอกชนลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก เป็นการจ้างงานระบบเครือข่ายหรือคนในชุมชน จึงไม่มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และศักยภาพทางการบริการ 6. การท่องเที่ยวแบบหุ้นส่วนและเอกชน ไม่มีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแรงงาน 7. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานมีปัญหาด้านชนชั้นและอคติด้านฝีมือแรงงาน 8. การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบปัญหาด้านการสื่อสารเป็นอย่างมาก และมีข้อจำกัดทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม 9. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานทำให้คนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ และชุมชนท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อยมาก เมื่อเกิดปัญหาอาจนำไปสู่การละทิ้งกิจการ
O โอกาส 1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ 2. การคมนาคมขนส่งทางอากาศสะดวก มีการเติบโตของการบินต่าง ๆ 3. มีถนนเข้าสู่เมืองหลวงพระบางอย่างสะดวก 4. มีถนนเชื่อม 3 เมือง ได้แก่ หลวงพระบาง ไชยบุรี และปากลาย สร้างโอกาสเชื่อมโยงการท่องเที่ยว 5. มีการเก็บข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว เช่น จำนวนที่พัก แหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร สถานที่บันเทิง	T อุปสรรค 1. การลงทุนในรูปแบบหุ้นส่วนระหว่างนักลงทุนชาวลาวและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการจัดการนำเที่ยวระหว่างแขวงโดยไม่เน้นการท่องเที่ยวชุมชนหรือเชิงนิเวศ 2. การท่องเที่ยวในรูปแบบสัมปทาน งานระดับบริหารอยู่ภายใต้การดูแลของชาวต่างประเทศ 3. การท่องเที่ยวโดยชุมชน การจ้างงานเป็นไปตามฤดูกาลท่องเที่ยว

และบริษัทท่องเที่ยว โดยกรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวง แถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว 6. มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบสัมปทาน สัมปทานที่ดินท่องเที่ยว เช่น น้ำตกตาดแล้ (พื้นที่ส่วนระหว่างนักลงทุนชาวลาวและชาวต่างประเทศ) ยกเว้นภาษีและขั้นตอนการขออนุญาต 7. รัฐบาลหรือองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศให้ความรู้ในเรื่อง การท่องเที่ยวที่มีการจัดการโดยชุมชน 8. มีการให้สัมปทานดำเนินงานในกิจการขนาดใหญ่ เช่น สัมปทานน้ำตก และจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ครบวงจร 9. มีการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดอบรม เพื่อพัฒนาหมู่บ้านชาติพันธุ์เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่การ สำรวจท้องถิ่น การพิจารณาจากรัฐบาลกลาง การอบรมเรื่อง ที่พักและอาหาร การจัดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ เหมาะสม และการจัดแสดงของเยาวชนและผู้สูงอายุใน หมู่บ้าน 10. เมืองที่อยู่ไกลได้รับโอกาสในการพัฒนาสร้างถนนเข้าไปยัง แหล่งท่องเที่ยว 11. ผู้ร่วมทุนลาวได้เรียนรู้การทำธุรกิจการท่องเที่ยวจากผู้ร่วม ทุนชาวต่างประเทศ 12. ลาวได้รับผลประโยชน์จากการจ้างงานและภาษี 13. การท่องเที่ยวในระบบเอกชนและโดยชุมชนเปิดโอกาสให้ เยาวชนและสตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการด้านการ ท่องเที่ยว 14. การท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างโอกาสให้เยาวชนและสตรีเข้า มามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเพื่อเยาวชน และที่พักเพื่อสตรี	
--	--

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. รัฐบาลสร้างโครงสร้างพื้นฐานบางอย่างเพื่อให้เอกชนสามารถเปิดธุรกิจขนาดเล็ก เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร และโรงแรม 2. การท่องเที่ยวในระบบเอกชนและโดยชุมชนชุมชนมีบทบาทอย่างมากในการร่วมตัดสินใจเกิดการสร้างงาน และเห็นคุณค่าของกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน 3. การท่องเที่ยวแบบเอกชน มีการจ้างงานตลอดทั้งปี 4. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานและหุ้นส่วนมีระบบการสื่อสารให้ข้อมูลเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบมีการรับ-ส่งจากสนามบิน	1. การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศผู้ลงทุน (ได้รับการยกเว้นภาษี) 2. ที่พักมีอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น แต่มีได้มุ่งเน้นเพื่อการท่องเที่ยว โดยอยู่ในระดับ 1 หรือ 2 ดาว (ราคาไม่เกินห้องละ 500-800 บาท) 3. การท่องเที่ยวในรูปแบบสัมปทาน ประชาชนเป็นเพียงแรงงานรับจ้างในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว แรงงานท้องถิ่นอยู่ในระดับล่าง เช่น พนักงานทำความสะอาด ก่อสร้าง หรืองานที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น เลี้ยงช้าง ทอผ้า และแกะสลัก มีปัญหาด้านขนส่งและอคติด้านฝีมือแรงงาน (แรงงานต่างประเทศมีฝีมือ แรงงานภายในประเทศไร้ฝีมือ) 4. การท่องเที่ยวแบบเอกชนลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก เป็นการจ้างงานระบบเครือข่ายหรือคนในชุมชน จึงไม่มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพทางด้านการบริการ การท่องเที่ยวแบบหุ้นส่วนและเอกชน ไม่มีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานเช่นกัน 5. การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบปัญหาด้านการสื่อสารเป็นอย่างมาก และมีข้อจำกัดทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม 6. การท่องเที่ยวระบบสัมปทานทำให้คนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ และชุมชนท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อยมาก เมื่อเกิดปัญหาอาจนำไปสู่การละทิ้งกิจการ
O โอกาส 1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ 2. การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศมีความสะดวก โดยมีถนนเข้าสู่เมืองหลวงหลวงพระบางอย่างสะดวกและมีถนนเชื่อม 3 เมือง ได้แก่ เมืองหลวงพระบาง ซายะบูลี และปากลาย สร้างโอกาสเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เมืองที่อยู่ใกล้ได้รับโอกาสในการพัฒนาสร้างถนนเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการเติบโตของสายการบินต่าง ๆ 3. มีการเก็บข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว เช่น จำนวนที่พัก แหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร สถานบันเทิง และบริษัทท่องเที่ยว โดยกรมพัฒนาการท่องเที่ยว	SO เชิงรุก S1O1,4,5,6 ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและครบวงจรให้แก่ นักท่องเที่ยว รวมไปถึงนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว S2O8 เจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสตรีและเยาวชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน S3O5 จัดโครงการส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวแบบเอกชน ที่มีการจ้างงานตลอดทั้งปี และมีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ S4O2 อาศัยระบบการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวระบบสัมปทานและหุ้นส่วน ในการเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวในระบบอื่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้	WO เชิงแก้ไข W1O4,5,8 สนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยเรียนรู้และร่วมมือกับผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศ W2O3,5 ให้ความรู้ในเรื่องการปรับปรุงที่พักให้ได้มาตรฐานสอดคล้องตามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยว W3O5 จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน ยกระดับมาตรฐานแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว W4O5 ภาครัฐและภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพในการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวระบบหุ้นส่วนและเอกชน

กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว 4. มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบสัมปทาน (สัมปทานที่ดินท่องเที่ยว เช่น น้ำตกตาดแล้) หุ่นส่วนระหว่างนักลงทุนชาวลาวและชาวต่างประเทศ (ยกเว้นภาษีและขั้นตอนการขออนุญาต) 5. มีการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาหมู่บ้านชาติพันธุ์เป็นแหล่งท่องเที่ยว (ตั้งแต่การสำรวจท้องถิ่น การพิจารณาจากรัฐบาลกลาง การอบรมเรื่องที่พักและอาหาร การจัดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และการจัดแสดงของเยาวชนและผู้สูงอายุในหมู่บ้าน ให้ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวที่มีการจัดการโดยชุมชน และมีการอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานอย่างมีระบบตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ ผู้ร่วมหุ้นแล้วยังได้เรียนรู้การทำธุรกิจการท่องเที่ยวจากผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ 6. มีการให้สัมปทานดำเนินงานในกิจการขนาดใหญ่ เช่น สัมปทานน้ำตก และจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ครบวงจร 7. สปป. ลาวได้รับผลประโยชน์จากการจ้างงานและภาษี 8. การท่องเที่ยวในระบบเอกชนและโดยชุมชนเปิดโอกาสให้เยาวชนและสตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการและการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเพื่อเยาวชน และที่พักเพื่อสตรี	S2O3 เผยแพร่ข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว โดยกรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน S2O4,7 พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์	W5O5 จัดตั้งหน่วยงานเพื่อฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสาร และสามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี W6O4 ภาครัฐควรกำหนดเงื่อนไขภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวระบบสัมปทาน เพื่อป้องกันการละทิ้งกิจการและเน้นการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน
T อุปสรรค 1. การลงทุนในรูปแบบหุ้นส่วนระหว่างนักลงทุนชาวลาวและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการจัดการนำเที่ยวระหว่างแขวง (เน้นภาษาอังกฤษ จีน และเกาหลี) โดยไม่เน้นการท่องเที่ยวชุมชนหรือเชิงนิเวศ 2. การท่องเที่ยวในรูปแบบสัมปทาน งานระดับบริหารอยู่ภายใต้การดูแลของชาวต่างประเทศ 3. การท่องเที่ยวโดยชุมชน การจ้างงานเป็นไปตามฤดูกาลท่องเที่ยว	ST เชิงป้องกัน S2T1 จัดประชุมระหว่างภาครัฐและกลุ่มผู้ลงทุนการท่องเที่ยวในรูปแบบหุ้นส่วนเพื่อขอความร่วมมือในการเพิ่มการจัดการนำเที่ยวเชิงนิเวศหรือวิถีชีวิต โดยปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวในระบบเอกชนมาใช้ S2T2 ตั้งคณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยคนท้องถิ่นเพื่อป้องกันปัญหาด้านภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น S2T3 ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมมือกับการท่องเที่ยวระบบเอกชน โดยเสนอให้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวของระบบเอกชน เพื่อให้เกิดการจ้างงานสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนตลอดทั้งปี	WT เชิงรับ W1T3 ส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวให้แก่แรงงานในภาคการท่องเที่ยวโดยชุมชน (เพื่อให้แรงงานมีรายได้นอกเหนือฤดูกาลท่องเที่ยวและมีการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมากขึ้น) W3T2 ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพทางด้านการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นและเปิดโอกาสในการถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรม เพื่อเกิดความร่วมมือในการกำหนดทิศทางทางการท่องเที่ยว W5T1 ส่งเสริมการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวให้แก่การท่องเที่ยวโดยชุมชนก่อนสร้างความร่วมมือกับการลงทุนในรูปแบบหุ้นส่วนในการจัดการนำเที่ยวไปยังชุมชน

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงไซยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานบุญช้าง ประเพณีสงกรานต์ การแข่งเรือ การท่องเที่ยวปางช้าง การเดินป่า 2. มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวลาวและชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย 3. นักท่องเที่ยวจะได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องการผ่านแดนอย่างดีในช่วงเวลาการจัดงานบุญช้าง 4. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น จำนวนผู้นำเที่ยวมีความสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว 5. การร่วมมือของภาคเอกชนเพื่อเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแข่งขัน จากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC 6. แขวงไซยะบูลีมีความต้องการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบเชิงสุขภาพ	W จุดอ่อน 1. มีการท่องเที่ยวตามฤดูกาล (ไม่มีการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี) ไม่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม (เป็นการเดินชม) และไม่มีการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยว 2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวน้อย 3. แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก 4. มุ่งเน้นการท่องเที่ยวจากคนภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยนักท่องเที่ยวชาวลาวนิยมท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ มีลักษณะการท่องเที่ยวภายในวันเดียวแบบไปเช้า-เย็นกลับ 5. คนลาวมีเงินทุน แต่ขาดความรู้ในการจัดการ ทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวมากกว่าคนลาว 6. นักลงทุนที่เข้าร่วมหุ้นกับชาวลาวในการทำสถานบันเทิง และนำเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นเสนอโปรแกรมนำเที่ยวระหว่างแขวงต่าง ๆ ของลาวมากกว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน หรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 7. การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศผู้ลงทุน 8. ปัญหาความเท่าเทียมกันทางสังคม เรื่องชนชั้น การเหยียดสีผิว หรืออคติที่ว่าแรงงานจากต่างประเทศมีฝีมือ และแรงงานภายในประเทศไร้ฝีมือ
O โอกาส 1. มีการเก็บข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวของแขวงไซยะบูลี 2. ผลจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC ในเส้นทางของเมืองปากลาย แขวงไซยะบูลี มีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น 3. ทางรัฐบาล สปป. ลาวและกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไซยะบูลี พยายามผลักดันการท่องเที่ยวของแขวงไซยะบูลีให้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวภายในแขวงอย่างจริงจัง ก่อนที่จะขยายออกเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแขวงอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของมีการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง และสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในรูปแบบ Unseen 4. ทางรัฐบาล สปป. ลาว ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านการลงทุนแก่นักลงทุน 5. การจัดการอบรมล่วงหน้า เพื่อให้แรงงานท้องถิ่นสามารถเข้าสู่ระบบการทำงานขององค์กรต่างประเทศได้ เช่น จัดอบรมผู้ช่วยไกด์	T อุปสรรค 1. ทางภาครัฐไม่เข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวแขวงไซยะบูลีเท่าที่ควร 2. ระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกด่านถูกจำกัด ที่เวลา ก่อน 18.00 น. 3. หากมีการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวหรือผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวมีจำนวนไม่มากพอ และขาดความรู้และมาตรฐานต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาด้านการให้ข้อมูลทั้งในภาษาท้องถิ่นและภาษาต่างประเทศแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย เพราะเป็นการเน้นคนพื้นถิ่น

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	- มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานบุญช้าง ประเพณีสงกรานต์ การแข่งเรือ การท่องเที่ยวปางช้าง การเดินป่า - มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวลาวและชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย - นักท่องเที่ยวจะได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องการผ่านแดนอย่างดีในช่วงเวลาการจัดงานบุญช้าง - สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น จำนวนผู้นำเที่ยวมีความสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว - การร่วมมือของภาคเอกชนเพื่อเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแข่งขัน จากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC - แขวงไชยะบูลีมีความต้องการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบเชิงสุขภาพ	- มีการท่องเที่ยวตามฤดูกาล (ไม่มีการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี) ไม่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม (เป็นการเดินชม) และไม่มีการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยว - การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวน้อย - แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก - มุ่งเน้นการท่องเที่ยวจากคนภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยนักท่องเที่ยวชาวลาวนิยมท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ มีลักษณะการท่องเที่ยวภายในวันเดียวแบบไปเช้า-เย็นกลับ - คนลาวมีเงินทุน แต่ยังขาดความรู้ในการจัดการ ทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวมากกว่าคนลาว - นักลงทุนที่เข้ามาพร้อมกับชาวลาวในการทำสถาบันเท่ง และนำเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นเสนอโปรแกรมนำเที่ยวระหว่างแขวงต่าง ๆ ของลาว มากกว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนหรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศผู้ลงทุน - ปัญหาความเท่าเทียมกันทางสังคม เรื่องชนชั้น การเหยียดสีผิว หรืออคติที่ว่าแรงงานจากต่างประเทศมีฝีมือ และแรงงานภายในประเทศไร้ฝีมือ
O โอกาส - มีการเก็บข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวของแขวงไชยะบูลี - ผลจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC ในเส้นทางของเมืองปากลาย แขวงไชยะบูลี มีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น - ทางรัฐบาล สปป. ลาวและกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลี พยายามผลักดันการท่องเที่ยวของแขวงไชยะบูลีให้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวภายในแขวงอย่างจริงจัง ก่อนที่จะขยายออกเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแขวงอื่น ๆ	SO เจริญรุ่ง S1,2O2,3 ขยายตลาดนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากชาวลาวและชาวไทย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและวิถีชีวิต (สอดคล้องกับตามแนวทางการพัฒนาของรัฐบาล สปป. ลาวและกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลี) S4O1,5 จัดอบรมแรงงานภาคการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนสำหรับรองรับการเติบโตด้านการท่องเที่ยว	WO เจริญแก้ไข W1O3 จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปี พร้อมทั้งแนะนำรูปแบบการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว W2O1,2 ศึกษาถึงความจำเป็นในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อรองรับโอกาสการขยายตัวจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC W3O1,3,4 ปรับรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถใน

โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของมีการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง และสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในรูปแบบ Unseen 4. ทางรัฐบาล สปป. ลาว ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านการลงทุนแก่นักลงทุน 5. การจัดการอบรมล่วงหน้า เพื่อให้แรงงานท้องถิ่นสามารถเข้าสู่ระบบการทำงาน ขององค์กรต่างประเทศได้ เช่น จัดอบรมผู้ช่วยกูก	S3O2 จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องก่อนและหลังงานบุญช้าง เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในแขวงและบนเส้นทาง LIMEC S5O3,4 กำหนดนโยบายที่ช่วยผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวภายในแขวงไชยะบูลี ไม่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ S6O4,3 ประชาสัมพันธ์โอกาสทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของแขวงไชยะบูลีเพื่อดึงดูดนักลงทุนท้องถิ่นเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน	การรองรับของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจ W4O2,3 เพิ่มรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อขยายเวลาและพื้นที่ในการท่องเที่ยว W5O4 จัดฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้แก่พนักงานท้องถิ่น W6O1,2,3,4 การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาของวัน W7O3 สร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น W8O5 จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่นเพื่อเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อแรงงานภายในประเทศ
T อุปสรรค 1. ทางภาครัฐไม่เข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลีเท่าที่ควร 2. ระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกด่านถูกจำกัดที่เวลาก่อน 18.00 น. 3. หากมีการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวหรือผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวมีจำนวนไม่มากพอ และขาดความรู้และมาตรฐานต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาด้านการให้ข้อมูลทั้งในภาษาท้องถิ่นและภาษาต่างประเทศ แก่นักท่องเที่ยวมีน้อย เพราะเป็นการเน้นคนพื้นถิ่น	ST เจริญป้องกัน S5T1 ร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแขวงไชยะบูลีในส่วนที่ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ S3,4T2 ศึกษาระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกด่านของนักท่องเที่ยว S5T3 สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความรู้ความสามารถของแรงงาน โดยให้ภาคเอกชนตั้งมาตรฐานค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถของแรงงานจาก	WT เจริญรับ W1,4T1 เสนอนโยบายท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงท่องเที่ยวแขวงไชยะบูลีไปยังภาครัฐ W2,3T2 ศึกษาแนวทางเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อาทิ ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ และการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ W5,6,7,8T3 จัดตั้งหน่วยงานคัดกรองโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกรอบความยั่งยืน ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากท้องถิ่นและภาคเอกชน

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย

S จุดแข็ง - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลายแห่ง เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติ และเกษตร แหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อำเภอลับแล มีความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (เป็นตัวหลัก) สำหรับผู้สูงอายุ หญิงวัยทำงาน รวมถึง วัด โบราณสถาน แม่น้ำน่าน เขื่อนสิริกิติ์ - มีพื้นที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดสุโขทัย และจุดเชื่อมโยงไปยังเมืองปากลาย สปป. ลาวที่ด่านพรมแดนเปิดประตูสู่ประเทศลาว (ด่านภูตู) - มีหน่วยงานที่ให้การตอบรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอย่างดี (อาทิ โครงการเปิดโลกเมืองลับแล) ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ทั้งในระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด และดูแลเรื่องความปลอดภัย - การเดินทางโดยรถยนต์สะดวก (ทางหลวงหมายเลข 12 และ หมายเลข 101) - คนในจังหวัดให้ความร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การรักษาความสะอาด และความสนใจในเรื่องธุรกิจการท่องเที่ยว - มีสินค้าท้องถิ่นที่น่าสนใจหลากหลาย เช่น ผลไม้ อาหารท้องถิ่น - พื้นที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งล้านนาตะวันออก	W จุดอ่อน - แรงงานภาคบริการไม่เพียงพอต่อความต้องการและการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว การจ้างงานคนในพื้นที่เป็นแบบระยะสั้นและค่าจ้างสูง เนื่องจากคนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะอยู่แล้ว นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวจากสปป. ลาว เดินทางกลับในช่วงฤดูกาลเกษตร - การเดินทางไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถโดยสารสาธารณะ (รถประจำทางและรถไฟ) ยังไม่สะดวก ต้องต่อรถหลายต่อ ไม่มีสนามบินในจังหวัด แต่มีสนามบินใกล้เคียง ได้แก่ สนามบินพิษณุโลก สุโขทัย และแพร่ - สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว อาทิ อารยสถาปัตย์ตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาการจัดการขยะ ป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ครบถ้วน และปัญหาเรื่องวินัยจราจรของแหล่งท่องเที่ยว - ชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว
O โอกาส - มีอัตราการจ้างงานและจำนวนที่พักเพิ่มมากขึ้น - จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (ทั้งไทยและต่างชาติ) ส่งผลให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น - มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการประกวดหมู่บ้านของจังหวัด (หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง) โครงการพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน ของ 4 อำเภอ ได้แก่ บ้านโคก ฟากท่า น้ำปาด และท่าปลา สำหรับคนอุดรดิตถ์ที่ไปทำงานต่างจังหวัด และโครงการเมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) ของอำเภอลับแล โดยรณรงค์ให้ใช้จักรยาน เป็นต้น	T อุปสรรค - การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด - ขาดการจัดการตลาดขายผลไม้ และการควบคุมสินค้าและปริมาณ ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ - การปรับเปลี่ยนอาชีพเดิมของท้องถิ่นมาสู่ภาคการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต) - ไม่มีการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลายแห่ง เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติ และเกษตร แหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อำเภอลับแล มีความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (เป็นตัวหลัก) สำหรับผู้สูงอายุ หญิงวัยทำงาน รวมถึงวัด โบราณสถาน แม่น้ำน่าน เขื่อนสิริกิติ์ - มีพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของ จังหวัดสุโขทัย และจุดเชื่อมโยงไปยังเมือง ปากลาย สปป. ลาวที่ด่านพรมแดนเปิด ประตูสู่ประเทศลาว (ด่านภูดู่) - มีหน่วยงานที่ให้การตอบรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอย่างดี (อาทิ โครงการเปิดโลกเมืองลับแล) ให้ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ทั้งในระดับ ท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด และดูแล เรื่องความปลอดภัย - การเดินทางโดยรถยนต์สะดวก (ทาง หลวงหมายเลข 12 และหมายเลข 101) - คนในจังหวัดให้ความร่วมมือในกิจกรรม การท่องเที่ยว อาทิ การรักษาความ สะอาด และความสนใจในเรื่องธุรกิจการ ท่องเที่ยว - มีสินค้าท้องถิ่นที่น่าสนใจหลากหลาย เช่น ผลไม้ อาหารท้องถิ่น - พื้นที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ วิถี ชีวิต และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่ง ล้านนาตะวันออก	- แรงงานภาคบริการไม่เพียงพอต่อความ ต้องการและการขยายตัวด้านการ ท่องเที่ยว การจ้างงานคนในพื้นที่เป็น แบบระยะสั้นและค่าจ้างสูง เนื่องจากคน ในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานอยู่แล้ว นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวจากสปป. ลาว เดินทางกลับในช่วงฤดูกาลเกษตร - การเดินทางไม่สะดวกสำหรับ นักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว การ เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถโดยสารสาธารณะ (รถประจำทางและ รถไฟ) ยังไม่สะดวก ต้องต่อรถหลายต่อ ไม่มีสนามบินในจังหวัด แต่มีสนามบิน ใกล้เคียง ได้แก่ สนามบินพิษณุโลก สุโขทัย และแพร่ - สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ไม่ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว อาทิ อารยสถาปัตย์ตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาการจัดการขยะ ป้ายบอกสถานที่ แหล่งท่องเที่ยวไม่ครบถ้วน และปัญหา เรื่องวินัยจราจรของแหล่งท่องเที่ยว - ชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจในการ ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว
O โอกาส	SO เชิงรุก	WO เชิงแก้ไข
- มีอัตราการจ้างงานและจำนวนที่พักเพิ่ม มากขึ้น - จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมาก ขึ้น (ทั้งไทยและต่างชาติ) ส่งผลให้มี รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น - มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการประกวดหมู่บ้านของจังหวัด (หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง) โครงการพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน ของ 4 อำเภอ ได้แก่ บ้านโคก ฟากท่า น้ำปาด	S1O2 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึง จัดโปรโมชั่นส่งเสริมการท่องเที่ยว S2O2 จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับ จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน S5O1 การจัดรูปแบบการดำเนินการธุรกิจ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้ชาวบ้านเข้ามามี ส่วนร่วม S1,5,6O3 เชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคน ท้องถิ่น	W1O1 รับสมัครงานผ่านศูนย์จัดหางาน มีการ ทำสัญญาจ้างและเก็บเงินประกันการจ้างงาน ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้ถูก ว่าจ้าง W2O2 จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชน สาธารณะเพื่อนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ W3O3 กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมิน โครงการต่าง ๆ ของชุมชนและภาครัฐ

และทำปลา สำหรับคนอุดรดิตถ์ที่ไปทำงานต่างจังหวัด และโครงการเมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) ของอำเภอลับแล โดยรณรงค์ให้ใช้จักรยานเป็นต้น		W4O1,3 ภาครัฐจัดหาหรือกำหนดหน่วยงานให้ความรู้ด้านการเริ่มต้นและประกอบธุรกิจแก่ชุมชน
T อุปสรรค 1. การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด 2. ขาดการจัดการตลาดขายผลไม้ และการควบคุมสินค้าและปริมาณ ทำให้ราคาผลิตผลตกต่ำ 3. การปรับเปลี่ยนอาชีพเดิมของท้องถิ่นมาสู่ภาคการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต) 4. ไม่มีการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร	ST เชิงป้องกัน S1,3,5T1 สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการต่าง ๆ ของจังหวัด S3,5T2 จัดกิจกรรมในปฏิทินการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับฤดูกาลของผลิตผลทางการเกษตร S5,7T3 ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน S3,5T4 กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว	WT เชิงรับ W3,4T1 โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด W4T2 จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาตลาดผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว โดยอาจจะจัดพื้นที่บริการบูฟเฟ่ต์ผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ให้เลือกซื้อ โดยคงวิถีการขายผลไม้เดิมไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ W4T2 ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อหามาตรการส่งเสริมต่อไป W1,4T3 ฝึกอบรมนักธุรกิจท้องถิ่นเพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม W2,4T4 ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่นในการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณขยะ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. มีการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ได้แก่ เชิงธรรมชาติ นิเวศ ประวัติศาสตร์ 2. การจ้างงาน 90% เป็นคนในพื้นที่ 3. เส้นทางเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนบุคคลสะดวก ใช้ทางหลวงหมายเลข 12 4. มีการให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เช่น การขึ้นป้ายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย อบจ. 5. มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว รวมไปถึงทัศนียภาพที่สวยงามบนเส้นทาง และมีจุดถ่ายรูปและจุดชมวิวยอดนิยม 6. เชาค้อ มีการลงทุนเตาเผาขยะในพื้นที่ 7. ประชาชนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการดูแลรักษาความสะอาด และเป็นเจ้าบ้านที่ดี	W จุดอ่อน 1. จำนวนแรงงานภาคบริการด้านการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ 2. การเกิดอุบัติเหตุบนเส้นทางขึ้นเขาค้อและภูทับเบิก ซึ่งมีความลาดชันและขาดป้ายจราจรและป้ายเตือนตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 3. สิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ มีแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 4. ปัญหาการจัดการขยะและมลภาวะ เช่น ในตัวเมืองและภูทับเบิก 5. แรงงานภาคบริการขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ 6. ขาดการจัดสรรและดูแลพื้นที่ท่องเที่ยว (สภาพพื้นที่ การจราจร พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย) เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยขาดทิศทาง ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น การขาดการจัดการการท่องเที่ยวบนภูทับเบิก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวม้ง (เปลี่ยนแปลงที่พักและลดพื้นที่การปลูกกะหล่ำปลี) และการปรับเปลี่ยนที่พักเพื่อการท่องเที่ยวอย่างไม่ถูกต้องตามหลักการก่อสร้างที่ภูทับเบิก (การขอใบอนุญาต และเอกสารสิทธิ์)
O โอกาส 1. โครงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผนการเชื่อมโยง 4 มรดกโลก และโครงการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงวัดกว่า 800 แห่ง ในเมือง เพื่อให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยว (อยู่ในช่วงสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน) 2. จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ทิศทางการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 3. รายได้ อัตราการจ้างงาน และจำนวนที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น 4. โครงการการทำตลาดผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน (Research to Market) 5. โครงการจุดจอต้อนรับ-ส่ง เพื่อบริการนักท่องเที่ยว 6. มีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงานภาคบริการ โดยหน่วยงานของรัฐและสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (มะขาม) ทั้งโซ่อุปทาน โดยหน่วยงานเทศบาล และการให้ความรู้ด้านการจัดการที่พัก สำหรับทั้งผู้ประกอบการภายในและภายนอกพื้นที่ 7. ภาครัฐจัดโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกปลูกฝังให้รักบ้านเกิด	T อุปสรรค 1. ขาดแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัด เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม 2. ภูทับเบิกมีปัญหาการจราจรในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว ขาดระเบียบวินัยจราจร การจราจรติดขัด 3. ปัญหาการขาดแคลนน้/อุทกภัย 4. ขาดการแนะนำเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลีเรื่องการใช้สารเคมี ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. มีการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ได้แก่ เชิงธรรมชาติ นิเวศ ประวัติศาสตร์ 2. การจ้างงาน 90% เป็นคนในพื้นที่ 3. เส้นทางเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนบุคคลสะดวก ใช้ทางหลวงหมายเลข 12 4. มีการให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เช่น การขึ้นป้ายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย อบจ. 5. มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว รวมไปถึงทัศนียภาพที่สวยงามบนเส้นทาง และมีจุดถ่ายรูปและจุดชมวิวยอดนิยม 6. เขาค้อ มีการลงทุนเตาเผาขยะในพื้นที่ 7. ประชาชนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการดูแลรักษาความสะอาดและเป็นเจ้าบ้านที่ดี	1. จำนวนแรงงานภาคบริการด้านการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ 2. การเกิดอุบัติเหตุบนเส้นทางขึ้นเขาค้อและภูทับเบิก ซึ่งมีความลาดชันและขาดป้ายจราจรและป้ายเตือนตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 3. สิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ มีแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 4. ปัญหาการจัดการขยะและมลภาวะ เช่น ในตัวเมืองและภูทับเบิก 5. แรงงานภาคบริการขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ 6. ขาดการจัดสรรและดูแลพื้นที่ท่องเที่ยว (สภาพพื้นที่ การจราจร พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย) เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยขาดทิศทาง ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น การขาดการจัดการการท่องเที่ยวบนภูทับเบิก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวม้ง (เปลี่ยนแปลงที่พัก และลดพื้นที่การปลูกกะหล่ำปลี) และการปรับเปลี่ยนที่พักเพื่อการท่องเที่ยวอย่างไม่ถูกต้องตามหลักการก่อสร้างที่ภูทับเบิก (การขอใบอนุญาต และเอกสารสิทธิ์)
O โอกาส	SO เชิงรุก	WO เชิงแก้ไข
1. โครงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผนการเชื่อมโยง 4 มรดกโลก และโครงการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงวัดกว่า 800 แห่ง ในเมือง เพื่อให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยว (อยู่ในช่วงสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน) 2. จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ทิศทางการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 3. รายได้ อัตราการจ้างงาน และจำนวนที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	- S1O2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีหลายรูปแบบ ทั้งแหล่งที่เป็นที่รู้จักและยังไม่เป็นที่รู้จัก เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน - S2O6 จัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานภาคบริการเพื่อการท่องเที่ยว - S3O5 จัดจุดจอดแล้วจร (Park and ride) สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล - S4O4 จัดทำผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการของตลาดให้กับชุมชน (Research to	- W1O3 จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานท้องถิ่นเพื่อเพิ่มจำนวนแรงงาน - W2O5 จัดจุดจอดรถบริเวณทางขึ้นภูทับเบิกและเขาค้อ และมีบริการรถรับ – ส่ง จากผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความชำนาญเส้นทางเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว - W3O1,6 สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์

4. โครงการการทำตลาดผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน (Research to Market) 5. โครงการจัดจอต้อนรับ-ส่ง เพื่อบริการนักท่องเที่ยว 6. มีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงานภาคบริการ โดยหน่วยงานของรัฐและสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (มะขาม) ทั้งโซ่อุปทาน โดยหน่วยงานเทศบาล และการให้ความรู้ด้านการจัดการที่พัก สำหรับทั้งผู้ประกอบการภายในและภายนอกพื้นที่ 7. ภาครัฐจัดโครงการถนนรณรงค์สร้างจิตสำนึกปลูกฝังให้รักบ้านเกิด	Market) โดยเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว S4O7 ส่งเสริมให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและน่าสนใจ S5O6 อาศัยความได้เปรียบทางภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นตัวดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาอุดหนุนผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่ได้มาตรฐาน S6O2,7 การมีส่วนร่วมในการควบคุมปริมาณขยะไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของเตาเผาที่มีอยู่ในพื้นที่ (เขาค้อ) S7O7 ส่งเสริมธุรกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่นผ่านโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกปลูกฝังให้รักบ้านเกิด	W4O7 รณรงค์ให้ชุมชนร่วมกันลดปริมาณขยะและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการเกิดขยะ เช่น การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำ W5O6 จัดให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว W6O5,6,7 จัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น
T อุปสรรค 1. ขาดแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัด เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม 2. ภูทับเบิกมีปัญหาการจราจรในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว ขาดระเบียบวินัยจราจร การจราจรติดขัด 3. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ/อุทกภัย 4. ขาดการแนะนำเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลีเรื่องการใช้สารเคมี ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย	ST เชิงป้องกัน S1,4T1 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในแต่ละพื้นที่ โดยนำเสนอแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม เช่น หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (National park passport program) S4T2 จัดจุดจอดแล้วจร และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าก่อนช่วงเทศกาลท่องเที่ยว S4T3 วางแผนเรื่องการใช้น้ำและการรับมือกับอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันประหยัดน้ำ S4T4 ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ทำเกษตรอินทรีย์	WT เชิงรับ W3,4,6T1 จัดทำแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยการจัดทำป้ายเพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม W2,6T2 กำหนดโควตาสำหรับผู้ที่ต้องการนำรถเข้าไปในพื้นที่ โดยเสียค่าใช้จ่าย และจัดให้บริการจุดจอดรถและรถบริการสาธารณะสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการนำรถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว W6T3,4 จัดสรรและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยที่เกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อทำการเกษตร

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. จังหวัดพิษณุโลกมีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมาย มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้ประโยชน์ทรัพยากร น้ำ จากเขื่อนเก็บกักน้ำแควน้อยบำรุงแดน 2. การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก สามารถเดินทางมาได้ง่ายโดยรถยนต์ส่วนตัว มีสนามบินรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีทั้งรถไฟ รถประจำทาง รถสองแถว รถแท็กซี่ ให้บริการในจังหวัดพิษณุโลก ถือว่าสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว 3. มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นวัด มีบางสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีอารยสถาปัตย์ และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณตัวเมืองพิษณุโลกโดยทั่วไปเป็นอาคารและสิ่งก่อสร้างตามสมัย 4. จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองเชื่อมโยงหลาย ๆ จังหวัด เป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดที่อยู่บนเส้นทาง LIMEC และสามารถเชื่อมการเดินทางไปยังภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสานได้ 5. การปลูกพืชผลทางการเกษตรที่สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อวางจำหน่าย เช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วย 6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองพิษณุโลก มีโครงการวัดเก่าเล่าเรื่อง ยลน่าน เคียงวัง นั้งแคร่ และโครงการยุวมัคคุเทศก์ ที่อำเภอเนินมะปราง 7. ไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้าจากการท่องเที่ยว	W จุดอ่อน 1. พนักงานต้อนรับของโรงแรม ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ภาษาต่างประเทศ 2. หน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬามีการจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ 3. แรงงานจากประเทศฟิลิปปินส์เริ่มเข้ามาทำงานในภาคบริการ ซึ่งสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ทำให้ผู้ว่าจ้างอาจจะหันไปว่าจ้างชาวต่างชาติ 4. จำนวนรถในเมืองพิษณุโลกมีปริมาณมากเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย 5. ขาดการจัดการพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร มีการจำกัดจำนวนรถ เนื่องจากบริเวณวัดค่อนข้างแคบ มีพื้นที่จอดรถอยู่อย่างจำกัด และการปิดป้ายโฆษณาตามจุดต่าง ๆ บางจุดไม่เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว เช่น ภูทับเบิก 6. ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ และขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทางไม่ชัดเจน ระยะทางไม่ตรงกับข้อมูล 7. อำเภอนีนมะปราง มีการพัฒนาการทำโฮมสเตย์ (Homestay) แต่ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจบริบทของการทำโฮมสเตย์ ขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม
O โอกาส 1. การพัฒนาแหล่งชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และการพัฒนาอำเภอบางกระทุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับกล้วยและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. ผู้ประกอบการสามารถทำเรื่องติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดอบรมภาษาต่างประเทศให้แก่พนักงาน 3. มีการใช้เทคโนโลยีในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Thailand Scan Me) ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแหล่ง	T อุปสรรค 1. ปัจจุบันยังไม่มีเก็บสถิติข้อมูลปัญหาอุบัติเหตุ 2. ขาดการจัดการขยะที่ดี ทั้งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและในภาพรวมของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกยังไม่มีเตาเผาขยะ โดยมีการกำจัดขยะ คือการนำไปฝังบริเวณบ้านปลายชุมพล ในตัวเมืองพิษณุโลกและบางส่วนมีการส่งไปกำจัดที่จังหวัดกำแพงเพชร 3. ไม่มีการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว

ท่องเที่ยวโดยใช้ QR Code ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปักหมุด 4. การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่ มีแนวโน้มที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจเช่ารถ รถตู้นำเที่ยว สวนผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ 5. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมมือกันวางแผนการจัดเก็บขยะ อาทิ โครงการพายเรือเก็บขยะในลำน้ำเข็กหลังฤดูกาลท่องเที่ยว 6. จังหวัดพิษณุโลก จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น (ปี 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 2,968,364 คน หรือร้อยละ 5.54 เทียบจากเดิมในปี 2557 มีจำนวน 2,811,609 คน)	4. พื้นที่เอกสารการถือครองสิทธิ์ของผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เป็น สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ทำให้การดำเนินการธุรกิจยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่
--	--

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. จังหวัดพิษณุโลกมีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมาย มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ จากเขื่อนเก็บกักน้ำแควน้อยบำรุงแดน 2. การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก สามารถเดินทางมาได้ง่ายโดยรถยนต์ส่วนตัว มีสนามบินรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีทั้งรถไฟ รถประจำทาง รถสองแถว รถแท็กซี่ ให้บริการในจังหวัดพิษณุโลก ถือว่าสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว 3. มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นวัด มีบางสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีอารยสถาปัตย์ และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณตัวเมืองพิษณุโลก โดยทั่วไปเป็นอาคารและสิ่งก่อสร้างตามสมัย 4. จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองเชื่อมโยงหลาย ๆ จังหวัด เป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดที่อยู่บนเส้นทาง LIMEC และสามารถเชื่อมการเดินทางไปยังภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสานได้ 5. การปลูกพืชผลทางการเกษตรที่สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อวางจำหน่าย เช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วย 6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองพิษณุโลก มีโครงการวัดเก่าเล่าเรื่อง ยลน่าน เคียงวัง นั้งแคร่ และโครงการยุวมัคคุเทศก์ ที่อำเภอเนินมะปราง 7. ไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้าจากการท่องเที่ยว.	1. พนักงานต้อนรับของโรงแรม ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ภาษาต่างประเทศ 2. หน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ 3. แรงงานจากประเทศฟิลิปปินส์เริ่มเข้ามาทำงานในภาคบริการ ซึ่งสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ทำให้ผู้ว่าจ้างอาจจะหันไปว่าจ้างชาวต่างชาติ 4. จำนวนรถในเมืองพิษณุโลกมีปริมาณมาก เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย 5. ขาดการจัดการพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร มีการจำกัดจำนวนรถ เนื่องจากบริเวณวัดค่อนข้างแคบ มีพื้นที่จอดรถอยู่อย่างจำกัด และการปิดป้ายโฆษณาตามจุดต่างๆ บางจุดไม่เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว เช่น ภูทับเบิก 6. ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ และขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทางไม่ชัดเจน ระยะทางไม่ตรงกับข้อมูล 7. อำเภอนเนินมะปราง มีการพัฒนาการทำโฮมสเตย์ (Homestay) แต่ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจบริบทของการทำโฮมสเตย์ ขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม
○ โอกาส	SO เชิงรุก S1O4 พัฒนาธุรกิจและผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก S2O1 ชุมชนร่วมกับเอกชนจัดแพ็คเกจการเดินทางพร้อมอาหารและที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน	WO เชิงแก้ไข W1,3O2 ฝึกอบรมพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ W2O2 วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาหรือข้อจำกัดในการฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ โดยหน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัด

1. การพัฒนาแหล่งชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และการพัฒนาอำเภอบางกระทุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับกล้วย และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. ผู้ประกอบการสามารถทำเรื่องติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดอบรมภาษาต่างประเทศให้แก่พนักงาน 3. มีการใช้เทคโนโลยีในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Thailand Scan Me) ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ QR Code ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปักหมุด 4. การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่ มีแนวโน้มที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจเช่ารถตู้ส่วนตัว สวนผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ 5. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมมือกันวางแผนการจัดเก็บขยะ อาทิ โครงการพายเรือเก็บขยะในลำน้ำเข็กหลังฤดูกาลท่องเที่ยว 6. จังหวัดพิษณุโลก จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น (ปี 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 2,968,364 คน หรือร้อยละ 5.54 เทียบจากเดิมในปี 2557 มีจำนวน 2,811,609 คน)	S3O1,3 จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน S4O1,3 ใช้เทคโนโลยีในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Thailand Scan Me) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับความนิยม S5O1,4 จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าของชุมชนให้แก่ นักท่องเที่ยว เช่น การทำกล้วยตาก S6O6 ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ S7O5 รมรณรงค์การใช้ทรัพยากรน้ำและไฟฟ้ามารวมถึงการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	W4O3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว โดยเพิ่มข้อมูลด้านเส้นทางและการจราจร นอกเหนือจากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว W5O3 นำนาระบบขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เช่น จอดแล้วจร (Park and ride) มาประยุกต์ใช้เพื่อลดการใช้นยานพาหนะส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเขตเมือง W6O3 พัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อให้ข้อมูลเส้นทางและบอกระยะทางที่ถูกต้อง W7O4 จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้แก่ผู้ที่สนใจเริ่มธุรกิจ
T อุปสรรค 1. ปัจจุบันยังไม่มีกรเก็บสถิติข้อมูลปัญหาอุปสรรค 2. ขาดการจัดการขยะที่ดี ทั้งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและในภาพรวมของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกยังไม่มีเตาเผาขยะ โดยมีการกำจัดขยะ คือการนำไปฝัง บริเวณบ้านพลายชุมพล ในตัวเมืองพิษณุโลกและบางส่วนมีการส่งไปกำจัดที่จังหวัดกำแพงเพชร 3. ไม่มีการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว 4. พื้นที่เอกสารการถือครองสิทธิ์ของผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เป็น สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ทำให้การดำเนินการธุรกิจยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่	ST เชิงป้องกัน S1T3 อาศัยความพร้อมของหน่วยงานที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว S4T1 จัดเก็บสถิติข้อมูลปัญหาอุปสรรคเพื่อการจัดการที่ดีภายในจังหวัด และรองรับการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง S5T4 อาศัยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ให้ผู้ประกอบการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ในการเพาะปลูก	WT เชิงรับ W6T1,3 ศึกษาหาแนวทางการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลการเดินทาง W5T2 จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก (12 แห่ง) 2. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย)	W จุดอ่อน 1. บุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศไม่ทำงานในพื้นที่ (ค่าตอบแทนน้อย)
O โอกาส 1. การส่งเสริมด้านการผลิตสินค้าหัตถกรรม 2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตแก่คนในพื้นที่ (บ้านนาต้นจั่น) สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน (เฉลี่ย 1500 บาท / คน/วัน) 3. การจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว 4. การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว 5. ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่มากนักและได้รับการจัดการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ 6. ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	T อุปสรรค 1. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

	S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก (12 แห่ง) 2. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย)	W จุดอ่อน 1. บุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศไม่ทำงานในพื้นที่ (ค่าตอบแทนน้อย)
O โอกาส 1. การส่งเสริมด้านการผลิตสินค้าหัตถกรรม 2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตแก่คนในพื้นที่ (บ้านนาต้นจั่น) สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน (เฉลี่ย 1500 บาท / คน/วัน) 3. การจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว 4. การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว 5. ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่มากนักและได้รับการจัดการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ 6. ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	SO เชิงรุก S1O1,2 จัดกิจกรรมเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับชุมชนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต S2O3,4 กำหนดการบริการพื้นฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มัคคุเทศก์ แผ่นพับ และป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในภาษาต่างประเทศ S1,2O5 รณรงค์การลดปริมาณขยะและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	WO เชิงแก้ไข W1O3 อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว
T อุปสรรค 1. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว	ST เชิงป้องกัน S1,2T1 กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้น	WT เชิงรับ W1 กำหนดอัตราค่าจ้างให้กับผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ T1 จัดให้มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสม

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ SWOT จังหวัดตาก ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก อำเภอเมือง 9 แหล่ง อำเภอแม่สอด 11 แหล่ง 2. ปริมาณที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มสร้างที่พักเพิ่มมากขึ้น 3. ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ 4. อาคารสถานที่ท่องเที่ยวสมัยก่อนซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ และได้รับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ 5. ไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้า จากการท่องเที่ยว 6. คนในพื้นที่ให้ความสนใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	W จุดอ่อน 1. พนักงานที่มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศมีน้อย 2. เส้นทางท่องเที่ยวจากอำเภอเมืองมายังอำเภอแม่สอดเป็นทางขึ้นเขาและเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง 3. น้ำใช้ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในบางพื้นที่ยังไม่สะอาดพอ
O โอกาส 1. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ชาวไทย:ต่างชาติ = 90:10) 2. การมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและได้รับการส่งเสริมจากการจัดกิจกรรม เช่น มหกรรมปั่นจักรยานมิตรภาพไทย-เมียนมา 3. ทางภาครัฐ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก) ได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว 4. ปัจจุบันมีโครงการขยายถนนเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เดินทางมากยิ่งขึ้น 5. มาตรฐานความปลอดภัยในพื้นที่ มีตำรวจท่องเที่ยวคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และในช่วงเวลากลางวันจะมีตำรวจสายตรวจดูแลด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน 6. คนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าหัตถกรรมตะกร้าสานผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาวางจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน 7. การจ้างงานแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว เนื่องจากพื้นที่ติดกับชายแดนเมียนมา	T อุปสรรค 1. ในบางพื้นที่ยังมีการใช้พื้นที่ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ 2. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 3. แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีระบบการจัดการขยะ

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix จังหวัดตาก ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก อำเภอเมือง 9 แหล่ง อำเภอแม่สอด 11 แหล่ง - ปริมาณที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มสร้างที่พักเพิ่มมากขึ้น - ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ - อาคารสถานที่ท่องเที่ยวสมัยก่อนซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ และได้รับการจัดเป็นที่พักท่องเที่ยวแหล่งใหม่ - ไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือไฟฟ้าจากการท่องเที่ยว - คนในพื้นที่ให้ความสนใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	- พนักงานที่มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศมีน้อย - เส้นทางท่องเที่ยวจากอำเภอเมืองมายังอำเภอแม่สอดเป็นทางขึ้นเขาและเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง - น้ำใช้ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในบางพื้นที่ยังไม่สะอาดพอ
O โอกาส - จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ชาวไทย:ต่างชาติ = 90:10) - การมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และได้รับการส่งเสริมจากการจัดกิจกรรม เช่น มหกรรมปั่นจักรยานมิตรภาพไทย – เมียนมา - ทางภาครัฐ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก) ได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว - ปัจจุบันมีโครงการขยายถนนเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่เดินทางมากยิ่งขึ้น - มาตรฐานความปลอดภัยในพื้นที่ มีตำรวจท่องเที่ยวคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และในช่วงเวลากลางวันจะมีตำรวจสายตรวจดูแลในด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน - คนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้า หัตถกรรมตะกร้าสาน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาวางจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน	SO เชิงรุก S1O2 วิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม S2O1 กำหนดมาตรการควบคุมการสร้างที่พัก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับพื้นที่ S3O7 พัฒนาฝีมือแรงงานของคนในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว S4O2 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้อาคารสถานที่เป็นจุดดึงดูด S5O5 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน และความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว S6O2 สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม	WO เชิงแก้ไข W1O3 จัดฝึกอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว W2O4 ดำเนินการปรับปรุงสภาพเส้นทางเพื่อความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่สัญจรระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอด (วินัยการจราจร ลักษณะทางกายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวก) W3O2 ตรวจสอบติดตามและพัฒนาคุณภาพน้ำใช้ให้ได้มาตรฐานน้ำเพื่อการบริโภค โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สาธารณสุข

7. การจ้างงานแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว เนื่องจากพื้นที่ติดกับชายแดนเมียนมา		
T อุปสรรค 1. ในบางพื้นที่ยังมีการใช้พื้นที่ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ 2. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 3. แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีระบบการจัดการขยะ	ST เชิงป้องกัน S1T1 ดึงความสนใจของชุมชนไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่จำนวนมากในพื้นที่ เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ S3,6T2,3 ภาครัฐให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลปริมาณขยะและจัดให้มีระบบการจัดการขยะสำหรับแหล่งท่องเที่ยว	WT เชิงรับ W1,2,3T2,3 ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหอย่างมีระบบ

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองผะอัน รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

S จุดแข็ง 1. คนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2. ประชาชนเริ่มให้ความสนใจอาชีพภาคเกษตรกรรม 3. สภาพสิ่งก่อสร้างช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม 4. มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้า และน้ำดื่ม 5. ภาคเอกชนของพื้นที่มีความพร้อมที่จะลงทุนเพื่อสร้างที่พักเพิ่ม	W จุดอ่อน 1. พนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านการบริการเพื่อการท่องเที่ยว 2. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3. การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกลาง (ควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างประเทศ) 4. ขาดระบบการจัดการขยะที่ดี 5. คนในพื้นที่ที่ขี้ขลาดไม่เป็นที่ป็นทาง 6. ขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทาง
O โอกาส 1. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาทางด่านทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา มีจำนวน 389,323 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้น 34% เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2554 โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2559 ในปี พ.ศ. 2558 2. มีการเจรจาเพื่อปรองดองกับชนกลุ่มน้อย เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ปัญหาบางส่วนคลี่คลายลงแล้ว ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองผะอันมากขึ้น 3. มีโครงการส่งเสริมการลงทุนทางธุรกิจและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ของเมืองผะอัน 4. มีแผนเพื่อพัฒนาโฮมสเตย์ (มีการสอนการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และการบริการอาหารท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน) 5. การค้าขายสามารถพานักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้มากขึ้น	T อุปสรรค 1. ขาดแผนเพื่อรองรับนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว 2. ขาดการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว 3. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 4. ขาดระบบการจัดการน้ำทิ้งจากร้านค้า 5. ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix เมืองผะอ้น รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. คนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2. ประชาชนเริ่มให้ความสนใจอาชีพภาคเกษตรกรรมท้องถิ่น 3. สภาพสิ่งก่อสร้างช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม 4. มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น น้ำไฟฟ้า และน้ำดื่ม 5. ภาคเอกชนของพื้นที่มีความพร้อมที่จะลงทุนเพื่อสร้างที่พักเพิ่ม	1. พนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านการบริการเพื่อการท่องเที่ยว 2. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3. การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกลาง (ควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างประเทศ) 4. ขาดระบบการจัดการขยะที่ดี 5. คนในพื้นที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง 6. ขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและบอกระยะทาง
โอกาส 1. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาทางด่านทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมียนมา มีจำนวน 389,323 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้น 34% เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2554 โดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2559 ในปี พ.ศ. 2558 2. มีการเจรจาเพื่อปรองดองกับชนกลุ่มน้อยเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ปัญหาบางส่วนคลี่คลายลงแล้ว บางส่วนทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองผะอ้นมากขึ้น 3. มีโครงการส่งเสริมการลงทุนทางธุรกิจและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ของเมืองผะอ้น 4. มีแผนเพื่อพัฒนาโฮมสเตย์ (มีการสอนการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ และการบริการอาหารท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน) 5. การค้าขายสามารถพานักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้มากขึ้น	SO เชิงรุก S5O1 ศึกษาธุรกิจที่พักที่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว S1O3 ส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวที่จ้างงานคนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน S3O2 ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปลอดจากปัญหาชนกลุ่มน้อยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย S5O4 พัฒนาโฮมสเตย์ที่มีอยู่ของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือด้านเงินทุนจากภาคเอกชน S2O5 จัดโปรแกรมขึ้นให้แก่ธุรกิจที่พานักท่องเที่ยวมาพักค้าง (สร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจท้องถิ่นและกลุ่มธุรกิจที่พานักท่องเที่ยวเข้ามาพักค้าง โดยการใช้บริการของภาคธุรกิจท้องถิ่น) S3O3 ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว (เพื่อให้เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่)	WO เชิงแก้ไข W1O4 เพิ่มการฝึกอบรมการบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานในแผนพัฒนาโฮมสเตย์ W2O3 กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดำเนินการและให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน W3O5 นักธุรกิจท้องถิ่นเจรจากับรัฐบาลกลางเพื่อเสนอแนวทางการใช้การค้าเป็นตัวผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่น W4O3 ส่งเสริมการลงทุน และพัฒนาระบบการจัดการขยะ W5O3 กำหนดนโยบายช่วยเหลือธุรกิจที่มีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสีเขียว W6O3 ส่งเสริมการลงทุนการจัดทำระบบการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน
T อุปสรรค 1. ขาดแผนเพื่อรองรับนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว	ST เชิงป้องกัน S1T1 กำหนดแผนเพื่อรองรับนโยบายการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนโดยคนในพื้นที่ S4T2,3 กำหนดให้หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณูปโภคจัดเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากร	WT เชิงรับ W1T4 ส่งเสริมการลงทุนเพื่อสร้างระบบการจัดการน้ำทิ้งจากอาคาร W2T1 อบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ขาดการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากร เพื่อการท่องเที่ยว	เพื่อการท่องเที่ยวและปริมาณขยะที่เกิดจากการ ท่องเที่ยว	W3T1 จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของพื้นที่ ที่สอดคล้องตาม
3. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่ง ท่องเที่ยว	S5T4 กำหนดให้ภาคเอกชนที่มีความต้องการที่ จะลงทุนด้านสิ่งปลูกสร้างด้านการท่องเที่ยวต้อง มีระบบการจัดการน้ำทิ้ง	นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลกลาง W4,5T3 จัดทำระบบการจัดการขยะทั้งใน ระดับชุมชน และระดับเมือง
4. ขาดระบบการจัดการน้ำทั้งจากร้านค้า		
5. ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเพื่อเดินทางไป ยังสถานที่ท่องเที่ยว	S3T5 วิจัยและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อ เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว	W6T2,5 พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านการ ท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง สถานที่ ท่องเที่ยว และทรัพยากรของท้องถิ่น

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

S จุดแข็ง 1. มีวัดอยู่หลายแห่ง รวมถึงอาคารเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาไหว้พระ นั่งวิปัสสนา 2. ประชาชนยินดีที่ได้รับการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพราะทำให้อุตสาหกรรมการค้าดีขึ้น 3. มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 18% เมื่อเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวของปี พ.ศ. 2558 (ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ที่พักและร้านอาหารมีรายได้เพิ่มขึ้น)	W จุดอ่อน 1. จำนวนที่พักและร้านอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในช่วงฤดูการท่องเที่ยว 2. งานฝีมือของชุมชนไม่ได้รับการพัฒนา ส่งผลให้ของที่ระลึกที่วางขายไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว 3. ของใช้ต่าง ๆ ตามโรงแรมที่พัก เช่น สบู่ ผ้าเช็ดตัว และหวี เป็นสินค้านำเข้าทั้งสิ้น 4. คนในพื้นที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ เนื่องจากต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกลาง (ปัจจุบันหน่วยงานเอกชนสามารถลงนามความร่วมมือได้อย่างอิสระมากขึ้น) 5. ขาดเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดทำโดยภาครัฐ 6. สภาพถนนที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลเสียต่อภาพพจน์ด้านความปลอดภัยในการคมนาคมของประเทศ 7. ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนท้องถิ่น
O โอกาส 1. ภาครัฐมีรายได้จากการขึ้นทะเบียนธุรกิจรายปีของภาคเอกชนสูงขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังรัฐมอญมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2. รัฐมอญมีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องส่งให้รัฐบาลกลาง 3. มีการท่องเที่ยวที่เกิดจากการประชุมเพื่อหาคู่ค้าทางธุรกิจ (Business matching) อาทิ นักธุรกิจจากประเทศไทย จีน และเกาหลี 4. ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ การจัดการงานท่องเที่ยว (โดยนักท่องเที่ยวจะต้องติดต่อบริษัทนำเที่ยวท้องถิ่น (Local tour operator เท่านั้น) และการละเว้นการขอวีซ่า อาทิ ชาวไต้หวัน ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและมีกำลังซื้อ ทำให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว เพราะกิจการร้านอาหาร และโรงแรมที่เปิดเป็นของคนในท้องถิ่น 5. ภาครัฐมีโครงการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว อาทิ การจัดฝึกอบรมด้านการบริการ การฝึกอบรมการเป็น	T อุปสรรค 1. จำนวนนักท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี 2. จำนวนวันที่อนุญาตให้อยู่ในเมียนมาตามวีซ่าส่งผลให้การค้างแรมของนักท่องเที่ยวถูกจำกัด 3. ขาดการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ การจัดการการท่องเที่ยว การจัดการข้อมูล การพัฒนางานฝีมือของชุมชน 4. ขาดการรองรับความเจริญทางด้านการท่องเที่ยว (ระบบการเช่ารถ โดยไม่ต้องมีการวางมัดจำ)

พ่อครัว (Chef) และการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างประเทศ 6. มีกระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของรัฐมอญ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเมืองเมะล้าโยหากต้องการความช่วยเหลือ 7. ภาครัฐกำลังจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ 8. ภาครัฐมีโครงการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ประเภทงานศิลปะ งานฝีมือ โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก Asian Development Bank (ADB) 9. มีการกำหนดคุณลักษณะของรถนำเที่ยว อาทิ รถสามล้อ โดยกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	
---	--

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	- มีวัดอยู่หลายแห่ง รวมถึงอาคารเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาไหว้พระ นั่งวิปัสสนา - ประชาชนยินดีที่ได้รับการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพราะทำให้ธุรกิจการค้าดีขึ้น - มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 18% เมื่อเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวของปี พ.ศ. 2558 (ส่งเสริมให้ภาคเอกชนผู้ประกอบการ ที่พักและร้านอาหารมีรายได้เพิ่มขึ้น)	- จำนวนที่พักและร้านอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - งานฝีมือของชุมชนไม่ได้รับการพัฒนา ส่งผลให้ของที่ระลึกที่วางขายไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว - ของใช้ต่าง ๆ ตามโรงแรมที่พัก เช่น สบู่ ผ้าเช็ดตัว และหวี เป็นสินค้านำเข้าทั้งสิ้น - คนในพื้นที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ เนื่องจากต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกลาง (ปัจจุบันหน่วยงานเอกชนสามารถลงนามความร่วมมือได้อย่างอิสระมากขึ้น) - ขาดเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดทำโดยภาครัฐ - สภาพถนนที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลเสียต่อภาพพจน์ด้านความปลอดภัยในการคมนาคมของประเทศ - ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนท้องถิ่น
O โอกาส	SO เชิงรุก	WO เชิงแก้ไข
- ภาครัฐมีรายได้จากการขึ้นทะเบียนธุรกิจรายปีของภาคเอกชนสูงขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังรัฐมอญมีจำนวนเพิ่มขึ้น - รัฐมอญมีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องส่งให้รัฐบาลกลาง	S1O2 จัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว อาทิ วัดต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐมอญ S2O4,5,6,9 ให้ประชาชนเรียนรู้นโยบายต่าง ๆ ที่รัฐกำหนด เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว	W1O4 จัดประชุมกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการที่พักและร้านอาหารเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

3. มีการท่องเที่ยวที่เกิดจากการประชุมเพื่อหาคู่ค้าทางธุรกิจ (Business matching) อาทิ นักธุรกิจจากประเทศไทย จีน และเกาหลี 4. ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ การจัดการรวมนักท่องเที่ยว (โดยนักท่องเที่ยวจะต้องติดต่อบริษัทนำเที่ยวท้องถิ่น (Local tour operator เท่านั้น) และการละเว้นการขอวีซ่า อาทิ ชาวไต้หวัน ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและมีกำลังซื้อ ทำให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว เพราะกิจการร้านอาหาร และโรงแรมที่เปิดเป็นของคนในท้องถิ่น 5. ภาครัฐมีโครงการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว อาทิ การจัดฝึกอบรมด้านการบริการ การฝึกอบรมการเป็นพ่อครัว (Chef) และการพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างประเทศ 6. มีกระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของรัฐมอญช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเมืองเมะล่ายหากต้องการความช่วยเหลือ 7. ภาครัฐกำลังจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ 8. ภาครัฐมีโครงการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ประเภทงานศิลปะ งาน	S3O1,3 สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Conference and Exhibition)	W2O8 จัดโครงการฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาศิลปะ งานฝีมือ และของที่ระลึก W3O3,8 ศึกษาข้อมูลของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับนักธุรกิจต่างชาติในการจัดหาของใช้ที่ไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น W4O4 ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและโครงการที่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลกลาง W5O5 ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและอบรมผู้มีส่วนรับผิดชอบเพื่อจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว W6O4,9 วิจัยความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ อาทิ สภาพถนน และรถนำเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว W7O7 สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ
---	---	--

ฝีมือ โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก Asian Development Bank (ADB) 9. มีการกำหนดคุณลักษณะของรณนำเที่ยว อาทิ รดสามล้อ โดยกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว		
T อุปสรรค 1. จำนวนนักท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี 2. จำนวนวันที่อนุญาตให้อยู่ในเมียนมาตามวีซ่าส่งผลให้การค้างแรมของนักท่องเที่ยวถูกจำกัด 3. ขาดการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ การจัดการการท่องเที่ยว การจัดการข้อมูล การพัฒนางานฝีมือของชุมชน 4. ขาดการรองรับความเจริญทางด้านการท่องเที่ยว (ระบบการเช่ารถ โดยไม่ต้องมีการวางมัดจำ)	ST เชิงป้องกัน S1T1 จัดปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปีโดยใช้วัด สถานที่ท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเป็นตัวดึงดูด S3T2 ศึกษาข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น เพื่อนำเสนอต่อภาครัฐในการพิจารณาเพิ่มระยะเวลาสำหรับวีซ่านักท่องเที่ยว S2T3 จัดฝึกอบรมบุคลากรของท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว S3T4 จัดระบบการให้บริการของเอกชนด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการเช่ารถ	WT เชิงรุก W1T1 จัดโปรโมชั่นและแพ็คเกจทัวร์เพื่อให้การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยลดปัญหาความไม่เพียงพอของที่พักร้านอาหาร W2T3 จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานฝีมือของท้องถิ่น W3T3,4 ส่งเสริมการผลิตของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพูให้แก่คนในท้องถิ่น W4T4 ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการรองรับความเจริญด้านการท่องเที่ยวให้กับรัฐบาลกลางเพื่อกำหนดนโยบาย W5T3,4 ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว W6T4 นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเจริญทางด้านการท่องเที่ยว

4.2.3 ความสามารถในการรองรับและผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ความสามารถในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวได้จากการประเมินศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาตามเกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ความสะดวกในการเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4) สภาพแวดล้อม 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และ 6) ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ทั้งนี้ โครงการย่อยที่ 2 พิจารณาตามเกณฑ์ด้านที่ 1, 4 และ 5 เท่านั้น โดยเกณฑ์ข้ออื่น ๆ จะใช้พิจารณาในโครงการย่อยที่ 1 และ 3 ซึ่งความสามารถในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละเกณฑ์การประเมิน ทั้ง 3 เกณฑ์ที่ได้พิจารณา ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว สะท้อนในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม สะท้อนในด้านสิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว สะท้อนด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ด้านเศรษฐกิจ (เป้าหมายที่ 1-3) ด้านสังคม (เป้าหมายที่ 4-8) และด้านสิ่งแวดล้อม (เป้าหมายที่ 9-12) รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่จะเกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็นผลกระทบเชิงบวก (ข้อดี) และเชิงลบ (ข้อเสีย) ของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย ดังตาราง 30

ตาราง 30 ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว					
แขวงหลวงพระบาง - เมืองหลวงพระบาง อาทิ วัดเชียงทองราชวรวิหาร พระธาตุพูสี หอพระบาง และน้ำตกตาดกวาสี	เชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และเชิงนิเวศ	มีความสวยงามและเก่าแก่ทางศาสนาและประวัติศาสตร์ เป็นเมืองมรดกโลก มีความสวยงามทางภูมิทัศน์และธรรมชาติ	มีสภาพอากาศที่ดี และมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์	- ที่พักอยู่ในระดับ 1-2 ดาว - ข้อจำกัดด้านการใช้ภาษาสื่อสาร และประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่าง - การสื่อสารข้อมูลท่องเที่ยว	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ</u> - การจ้างงานต่อเนื่องตลอดทั้งปี - การพัฒนาการคมนาคม ทั้งทางถนนและอากาศ <u>สังคม</u> - การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น - การพัฒนาคุณภาพแรงงานมากขึ้น ข้อเสีย: <u>เศรษฐกิจ</u> - ขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพ - การจ้างงานชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น - การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น <u>สิ่งแวดล้อม</u> - การใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น
แขวงไชยะบูลี - เมืองปากลาย อาทิ วัดศรีสว่างวงศ์ คุ่มเจ้าหลวง คุกฝรั่งเศส ปางช้าง และมหรณมนุญช้าง	เชิงนิเวศวัฒนธรรม (Ecocultural tourism)	- มีสถานที่ที่มีความสวยงามและเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี - มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ในรูปแบบ Unseen - มีกิจกรรมและสถานที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ช้าง ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของชาวลาว	- วัดและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ไม่มีการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว - มหรณมนุญช้างจัดขึ้นที่ตัวเมืองไชยะบูลี ระหว่างวันที่ 17-19	- จำนวนที่พักเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ยกเว้นในช่วงการจัดงานมหรณมนุญช้าง - จำนวนมัคคุเทศก์มีความสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยว - มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มี	ข้อดี: <u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - การพัฒนาคุณภาพแรงงานมากขึ้น - การผลักดันการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของโดยภาครัฐ ข้อเสีย: <u>เศรษฐกิจ</u> - จำนวนที่พักไม่เพียงพอ - จำนวนมัคคุเทศก์ไม่เพียงพอ

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและ สิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับ นักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและ สังคม)	
			ภูมิทัศน์ ของ ทุกปี - ปางช้าง แบ่ง โซนที่พัก นักท่องเที่ยว บรรยากาศร่มรื่น	ส่วนร่วมตาม ฤดูกาล - การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก - ไม่มีการให้ข้อมูล เกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยว - การใช้ผลิตภัณฑ์ ภายในท้องถิ่น น้อย - ระยะเวลาผ่าน เข้า-ออกด่านถูก จำกัดที่เวลา 18.00 นาฬิกา - การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวเป็นไปได้ยาก	<u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - การจ้างงาน ชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น
ไทย					
อุดรดิตต์ - เมืองลับแล (วิถีชีวิตเมืองลับแล ตลาด ผลไม้หัวดง วัดพระบรม ธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลา อาสน์) - หมู่บ้านประมงท่าเรือ อำเภอน้ำปลา	เชิงวิถีชีวิต	- มีสถานที่และอาคาร บ้านเรือนที่แสดงถึง วิถีชีวิตของชุมชน เมืองของคนที่ท้องถิ่น การซื้อขายผลไม้ เช่น ลองกอง และ มังคุด ของ เกษตรกร รวมถึงศา สนสถานที่มีประวัติ ความเป็นมา - มีแหล่งท่องเที่ยวที่ แสดงถึงวิถีชีวิต ชาวประมง แต่มี การทำเกษตรกรรม และหัตถกรรม เหมือนผู้ที่อาศัยอยู่ บนแผ่นดินหลัก เนื่องจากตั้งอยู่บน เกาะที่เกิดจากการ สร้างเขื่อน	- มีลักษณะเป็น ชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย อาคารบ้านเรือน ของชาวบ้านใน รูปแบบดั้งเดิม บางส่วน ปรับปรุงสภาพ เป็นที่พักเพื่อ รองรับ นักท่องเที่ยว เป็นดินแดนแห่ง ล้านนา ตะวันออก - มีลักษณะเป็น เกาะ ที่ ประกอบด้วย หมู่บ้านของ ชาวบ้านที่ ประกอบอาชีพ ประมง	- แหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพหลาย แห่ง และ หลากหลาย รูปแบบ - ตั้งอยู่ใกล้แหล่ง ท่องเที่ยวของ พื้นที่ใกล้เคียง เช่น สุโขทัย และ แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว - มีหน่วยงานให้การ ดูแลรักษาความ ปลอดภัยแก่ นักท่องเที่ยว ทั้ง ในระดับท้องถิ่น อำเภอ และ จังหวัด - เส้นทางคมนาคม โดยรถยนต์สะดวก (ทางหลวง	<u>ข้อดี:</u> <u>เศรษฐกิจและสังคม</u> - ขยายสินค้า เช่น ผลไม้ และอาหารท้องถิ่น ได้มากขึ้น - เศรษฐกิจของท้องถิ่น ดีขึ้น จากธุรกิจที่พัก และร้านอาหาร - เกิดการกระจาย รายได้สู่ชุมชน ข้างเคียงที่ยังไม่เป็นที่ รู้จักมากนัก <u>ข้อเสีย:</u> <u>สิ่งแวดล้อม</u> - เกิดปัญหาจราจร ติดขัด - เกิดปัญหาขยะตาม แหล่งท่องเที่ยว <u>สังคมและเศรษฐกิจ</u> - เกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตและการ

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
			เกษตรกรรม และหัตถกรรม ทัศนียภาพเป็นธรรมชาติ สวยงาม	หมายเลข 12 และ 101) - การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถส่วนตัว - ชุมชนมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว - มีสินค้าท้องถิ่นที่หลากหลาย เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว - แรงงานภาคบริการไม่เพียงพอรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว - มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม เช่น โครงการพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน โครงการเมืองคาร์บอนต่ำ และหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง - ข้อมูลท่องเที่ยวที่มีอยู่บางส่วนอาจจะไม่ถูกต้อง	ประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น - ขาดบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยว
เพชรบูรณ์ - เขาค้อ - ภูทับเบิก	เชิงนิเวศ (Ecotourism)	ทัศนียภาพเป็นป่าเขา มีการปรับภูมิทัศน์เพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ จุดชมวิว จุดถ่ายรูป และลานกางเต็นท์	อากาศเย็นสบาย เกือบตลอดทั้งปี มีที่พัก ร้านอาหาร และเกษตรเชิงพาณิชย์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้า	- มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ได้แก่ เชิงนิเวศ ศาสนา วิถีชีวิต (ชาวม้ง)	ข้อดี: เศรษฐกิจและสังคม - เกิดการกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ใกล้เคียงแหล่ง

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและ สิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับ นักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและ สังคม)	
			ไปเยี่ยมชมและทำ กิจกรรม	- ประชาชนในพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐเป็นเจ้าของ บ้านที่ดี - เส้นทางทาง เดินทางโดย รถยนต์ส่วนบุคคล มีความสะดวก (ทางหลวง หมายเลข 12) - เส้นทางขึ้นเขาค้อ และภูทับเบิกมี ความลาดชัน และ ขาดป้ายจราจร - มีจุดจอดรถรับ-ส่ง เพื่อบริการ นักท่องเที่ยว - มีการให้ข้อมูลและ การ ประชาสัมพันธ์ ด้านการท่องเที่ยว - มีป้ายให้ข้อมูล ท่องเที่ยวและ อารยสถาปัตย์ใน บางพื้นที่ - มีเตาเผาขยะใน พื้นที่เขาค้อ - ขาดระบบการ จัดการขยะในตัว เมืองและภูทับเบิก - จำนวนแรงงาน ภาคบริการด้าน การท่องเที่ยวไม่ เพียงพอ และขาด ทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศ - น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคไม่เพียงพอ ในบางฤดูกาล	ท่องเที่ยวได้รับความ นิยม - เกิดการจ้างงานเพิ่ม มากขึ้น ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - การจราจรติดขัดมาก ขึ้น - ขาดแคลนน้ำเพื่อการ อุปโภคบริโภค - ปัญหาการใช้พื้นที่โดย ขาดแนวทางการ จัดการ ไม่สอดคล้อง กับสภาพพื้นที่ - ปริมาณขยะและ มลภาวะเพิ่มมากขึ้น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
พิษณุโลก - เมืองพิษณุโลก (พระราชวังจันทน์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดนางพญา วัดจุฬามณี และวัดราชบูรณะ) - เนินมะปราง (ภูเขาหินปูนและถ้ำค้างคาว)	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) เชิงศาสนา และนิเวศ	- มีสถานที่ที่มีความสวยงามและสำคัญทางศาสนา ประวัติศาสตร์จำนวนมาก - มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น ภูเขาหินปูนที่มีความน่าสนใจ	- มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง มีวัดตั้งอยู่หลายแห่งในพื้นที่ การจราจรค่อนข้างหนาแน่นทั้งจากคนในพื้นที่และผู้มาเยือน - มีแนวภูเขาหินปูนตามธรรมชาติ ยังไม่มีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวมากนัก	- มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก - ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำและไฟฟ้า มีเพียงพอ - การเดินทางสะดวก ทั้งทางบกและทางอากาศ - รถบริการสาธารณะเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีอยู่อย่างจำกัด - มีโฮมสเตย์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน - ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดที่ได้รับความนิยม เช่น ผลิตภัณฑ์จากกล้วย - โครงการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ ตลาด และ มัคคุเทศน์ - พนักงานภาคบริการยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ - การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ - มีการให้ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวโดยเทคโนโลยี QR (โครงการ Thailand Scan Me)	ข้อดี: เศรษฐกิจ - เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น - ปริมาณผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นขายได้มากขึ้น ข้อเสีย: สิ่งแวดล้อม - มีการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า มากขึ้น อาจจะไม่เพียงพอ - การจราจรหนาแน่น จุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอ - ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- มีการจัดการขยะ แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร	
สุโขทัย - อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - บ้านนาต้นจั่น	เชิงประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต	แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และชุมชนที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวสุโขทัย อาทิ การทอผ้า ปลูกข้าว ไม้แกะสลัก และอาหารท้องถิ่น ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน	- อุทยานประวัติศาสตร์ ที่ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์และจัดการเพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีเส้นทางเดินและเส้นทางจักรยานเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ - พื้นที่ชุมชนที่มีการจัดทำโฮมสเตย์และกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย บ้าน พื้นที่ทางการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหาร ศูนย์ผ้าหมักโคลน บ้านนาต้นจั่นของคนในพื้นที่	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก - มีข้อมูลด้านการท่องเที่ยว - ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ - มีกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจและสังคม</u> - ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น - มีการใช้ทรัพยากรของจังหวัดมากขึ้น
ตาก - เมืองตาก (ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรอกบ้านจั่น พิพิธภัณฑ์เมืองตาก - น้ำพุร้อนแม่กาสา น้ำตกพาเจริญ	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม) และเชิงนิเวศ	- มีสถานที่ที่ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของจังหวัด และสถานที่ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนตาก - มีน้ำพุร้อนและน้ำตกที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก	- เป็นชุมชนเมืองริมแม่น้ำปิง แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน - พื้นที่บริเวณน้ำพุร้อนแม่กาสา ถูกปรับปรุงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แต่ยังไม่ดีมาตรฐาน ขาด	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก - มีจำนวนที่พักเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว - มีสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้าเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว แต่ในบางพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีปัญหา	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</u> - รายได้ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น - ชุมชนท้องถิ่นสามารถขายสินค้าพื้นบ้านได้มากขึ้น - กระตุ้นให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจาก

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
			ความเป็นธรรมชาติ - พื้นที่บริเวณน้ำตกพาเจริญ ยังคงความเป็นธรรมชาติ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวที่กลมกลืนกับธรรมชาติ	ด้านความสะดวกสบายของน้ำใช้ - สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการจัดการเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายรูป และปั่นจักรยาน - การเดินทางระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สวดกำลังได้รับการพัฒนา (จะดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2561) - ขาดการจัดการขยะในบางแหล่งท่องเที่ยว - ขาดบุคลากรภาคบริการที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ - มีตำรวจท่องเที่ยวที่คอยอำนวยความสะดวกและตำรวจสายตรวจที่คอยดูแลความปลอดภัยในยามวิกาล	คนในพื้นที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - น้ำอุบิโคคบริโคคที่สะอาดไม่เพียงพอ - ปัญหาขยะในแหล่งท่องเที่ยว
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา					
รัฐกะเหรี่ยง	เชิงนิเวศวัฒนธรรม (Eco-cultural tourism)	มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ผสมผสานกันอย่างลงตัว	สิ่งก่อสร้างโดยมนุษย์ อาทิ เจดีย์ วัด และพระพุทธรูป ตั้งอยู่ในแหล่งธรรมชาติ	- มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ด้านไฟฟ้า และน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภค - ขาดระบบการจัดการขยะ และน้ำเสียจากร้านค้า	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</u> - คนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและสิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับนักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและสังคม)	
				- ขาดการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางระยะทาง - ขาดพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน - ขาดระบบขนส่งสาธารณะเพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว	- นักท่องเที่ยวมายังพื้นที่ได้มากขึ้นจากความร่วมมือทางการค้า ข้อเสีย: <u>สิ่งแวดล้อม</u> - ปัญหายะยะจากการขาดระบบการจัดการ และการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนในพื้นที่ - นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ยากเนื่องจากขาดป้ายบอกทาง และระบบขนส่งสาธารณะ
รัฐมอญ - เมืองเมะล่าย (จุดชมวิวเมืองเมะล่าย แหล่งชมวิถีชีวิตริมแม่น้ำอิรวดี โบสถ์โรมันแคทอลิก เซนต์แพทริก)	การท่องเที่ยวเมือง (Township tourism) (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม)	มีความสวยงามทางธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตท้องถิ่นที่น่าสนใจ อาคารมีความเก่าแก่และความสำคัญทางประวัติศาสตร์	จุดชมวิว ตั้งอยู่บนเนินเขา สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเมืองเมะล่ายได้ เป็นสถานที่ที่คนในพื้นที่นิยมขึ้นมาเยี่ยมชม และแหล่งชมวิถีชีวิตและโบสถ์โรมันแคทอลิก ตั้งอยู่ในเมือง มีความพลุกพล่านแบบชุมชนเมือง	- มีวัดและอาคารที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม - จำนวนที่พักไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว - ขงที่ระลึกของท้องถิ่นไม่เป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยว - ขาดข้อมูลด้านการท่องเที่ยวบนเว็บไซต์ - สภาพถนนก่อให้เกิดอุบัติเหตุ - มีการกำหนดคุณลักษณะของรถนำเที่ยว เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว - ขาดระบบการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้	ข้อดี: <u>เศรษฐกิจ</u> - ภาครัฐมีรายได้จากการขึ้นทะเบียนธุรกิจรายปีมากขึ้น - รัฐมอญมีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ที่เพิ่มมากขึ้น - ธุรกิจของคนท้องถิ่น เช่น ร้านอาหาร และโรงแรมมีรายได้มากขึ้น <u>สังคม</u> - กิจกรรมทางศาสนาดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความศรัทธาให้มาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ข้อเสีย: <u>เศรษฐกิจ</u> - จำนวนที่พักไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว - ชุมชนไม่ได้รับรายได้จากการขายของที่ระลึกเพิ่มขึ้น

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 และ 2			วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 และ 3
		ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			ผลกระทบ (ข้อดี-ข้อเสีย)
		คุณค่า (สังคมและ สิ่งแวดล้อม)	สภาพแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)	การรองรับ นักท่องเที่ยว (เศรษฐกิจและ สังคม)	
				มาตรฐาน ได้แก่ - ขาดพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน - มีหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของรัฐ มอญ ให้การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังเมืองเมะล่าย - จำนวนวันที่อนุญาตให้อยู่ในเมียนมาของวีซ่านักท่องเที่ยวถูกจำกัด (มีวีซ่า อยู่ได้ 28 วัน/ ไม่มีวีซ่า อยู่ได้ 14 วัน)	เนื่องจากสินค้าไม่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว - มีการนำเข้าของใช้ตามโรงแรมที่พักเพิ่มมากขึ้น เช่น สบู่ ผ้าเช็ดตัว และหัวสังคัม - ทิศทางการพัฒนาของพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่มากขึ้น อาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ - จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีของคนท้องถิ่น โดยเฉพาะที่วัด <u>สิ่งแวดล้อม</u> - ภาพลักษณ์แง่ลบด้านความสะอาดของพื้นที่ต่อนักท่องเที่ยวเนื่องจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนท้องถิ่น

4.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

คณะวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ศักยภาพและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงข้อดี – ข้อเสีย ของพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ทำการคัดเลือกบนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 3) โดยการกำหนดกลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ดังแสดงในตาราง 31-39

ตาราง 31 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมในการรองรับและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและครบวงจร ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียและเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย - ประชาสัมพันธ์นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่มีอยู่ ผ่านทางเว็บไซต์และการประชุมของผู้ประกอบการ เชิงป้องกัน: - ชุมชนร่วมมือกับเอกชนในการให้เอกชนเสนอการท่องเที่ยวชุมชนเป็นทางเลือก เพื่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนตลอดทั้งปี
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	เชิงรุก: - พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ เชิงแก้ไข: - จัดตั้งหน่วยงานฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสารและเพิ่มความเข้าใจด้านประเพณีและวัฒนธรรม
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	เชิงรุก: - สื่อสารผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในระบบต่าง ๆ ได้แก่ สัมปทาน หุ่นส่วน เอกชน และชุมชน เข้าด้วยกัน
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	เชิงป้องกัน: - จัดตั้งคณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยคนท้องถิ่นเพื่อป้องกันปัญหาด้านภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้	เชิงแก้ไข: - สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยเรียนรู้และร่วมมือกับผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพในการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันหาแนวทางการเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือวิถีชีวิต โดยปรับเอากการท่องเที่ยวในระบบเอกชนมาใช้ เชิงรับ: - ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและมีแรงงานท้องถิ่น รวมถึงเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	-
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	-
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการ	เชิงรุก: - เจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสตรีและเยาวชน - ส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่นและจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
พัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงแก้ไข: - ให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงที่พักให้ได้มาตรฐาน - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน - กำหนดเงื่อนไขภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวระบบสัมปทาน เพื่อป้องกันการละทิ้งกิจการและรักษาผลประโยชน์ของชุมชน เชิงรับ: - ส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ให้แก่แรงงานในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้นอกฤดูกาลและมีการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นมากขึ้น - ส่งเสริมการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อกระจายการท่องเที่ยวไปยังชุมชน

ตาราง 32 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงแก้ไข: - จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี แนะนำการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และกระจายนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	เชิงแก้ไข: - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อรองรับโอกาสการขยายตัวของการท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC - จัดการท่องเที่ยวที่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและเกิดความประทับใจ - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อแรงงานภายในประเทศ เชิงรับ: - ศึกษาแนวทางเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ความสามารถในการรองรับ และวิถีชีวิต
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์โอกาสทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อดึงดูดนักลงทุนท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ผ่านทางเว็บไซต์ และการประชุมของภาคเอกชน เชิงแก้ไข: - จัดอบรมเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวให้แก่พนักงานท้องถิ่น - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในแต่ละช่วงเวลาของวัน - ขอความร่วมมือให้ภาคเอกชนกำหนดมาตรฐานคำตอบแทนตามความรู้ความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	เชิงรับ: - จัดตั้งหน่วยงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากท้องถิ่นและภาคเอกชน เพื่อตรวจสอบและตรวจติดตามโครงการการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาคธุรกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้	เชิงรุก: - พัฒนาแผนธุรกิจเพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและวิถีชีวิต เชิงแก้ไข: - นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มระยะเวลาการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวก่อนและหลังงานประเพณีใหญ่ อาทิ งานบุญช้าง เพื่อให้ขยายระยะเวลาการท่องเที่ยว เกิดความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนเส้นทาง LIMEC
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	เชิงแก้ไข: - ศึกษาระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกประเทศที่ด้านของนักท่องเที่ยว เพื่อปรับเปลี่ยนช่วงเวลาให้เหมาะสม
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงรุก: - จัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนแรงงานภาคการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว - ออกนโยบายผลักดันการลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยว พร้อมมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เชิงแก้ไข: - ปรับปรุงและหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เชิงรับ: - จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงท่องเที่ยวและวัฒนธรรม เสนอต่อรัฐบาล

ตาราง 33 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงแก้ไข: - ภาครัฐจัดหาหรือกำหนดหน่วยงานให้ความรู้ด้านการเริ่มต้นและประกอบธุรกิจแก่ชุมชน เชิงป้องกัน: - สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการต่าง ๆ ของจังหวัด - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว เชิงรับ: - ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเพื่อหามาตรการส่งเสริม - ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่นในการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณขยะ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน เชิงแก้ไข: - จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ - กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินโครงการต่าง ๆ ของชุมชนและภาครัฐ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม - เชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เชิงแก้ไข: - เปิดรับสมัครงานผ่านศูนย์จัดหางาน เพื่อคัดเลือกรับงานที่ได้มาตรฐานและค่าตอบแทนที่เหมาะสม และคัดเลือกผู้สมัครที่ตรงตามความต้องการของตลาด เชิงรับ: - ฝึกอบรมนักธุรกิจท้องถิ่นเพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เชิงแก้ไข: - จัดกิจกรรมในปฏิทินการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับฤดูกาลของผลิตผลทางการเกษตร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงรับ: - โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด - จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาตลาดผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว และการแปรรูปผลไม้ โดยยังคงวิธีการขายผลไม้เดิมไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 34 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งแหล่งที่เป็นที่รู้จักและยังไม่เป็นที่รู้จัก เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และงานส่งเสริมการท่องเที่ยว - ส่งเสริมธุรกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่นผ่านโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้รักบ้านเกิด เชิงป้องกัน: - วางแผนเรื่องการใช้น้ำและการรับมือกับอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันประหยัดน้ำ เชิงรับ: - จัดทำแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยการจัดทำป้ายเพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม - กำหนดโควตาสำหรับผู้ที่ต้องการนำรถเข้าไปในพื้นที่ โดยเสียค่าใช้จ่าย และจัดให้บริการจุดจอดรถและรถบริการสาธารณะสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการนำรถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว - จัดสรรและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยที่เกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อทำการเกษตร
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดจุดจอดแล้วจร (Park and ride) สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล - ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมปริมาณขยะไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของเตาเผาที่มีอยู่ในพื้นที่ (เขาค้อ) เชิงแก้ไข: - จัดจุดจอดรถบริเวณทางขึ้นภูทับเบิกและเขาค้อ และมีบริการรถรับ – ส่ง จากผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความชำนาญเส้นทาง เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- ผนึกให้ชุมชนร่วมกันลดปริมาณขยะ และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการเกิดขยะ เช่น การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำ - จัดจุดจอดแล้วจร และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าก่อนช่วงเทศกาลท่องเที่ยว
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานภาคบริการเพื่อการท่องเที่ยว - จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานท้องถิ่นเพื่อเพิ่มจำนวนแรงงาน - จัดให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว - จัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ทำเกษตรอินทรีย์
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ตรงตามความต้องการของตลาด (Research to Market) โดยเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและน่าสนใจ - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในและนอกฤดูกาล เพื่อให้เกิดรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และการให้บริการของชุมชน ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เชิงป้องกัน: - ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในแต่ละพื้นที่ โดยนำเสนอแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม เช่น หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (National park passport program)
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 35 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - จัดโครงการพัฒนาธุรกิจและผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก - จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์แปรรูปของชุมชน เช่น การผลิตกล้วยตาก - ผนวกรวมการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำและไฟฟ้า รวมถึงการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - อาศัยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (เช่น Thailand Scan Me) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งที่ยังไม่เป็นที่นิยม เชิงแก้ไข: - พัฒนาเทคโนโลยีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางและการจราจร เป็นต้น - นำระบบขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เช่น จอดแล้วจร (Park and ride) มาประยุกต์ใช้ เพื่อลดการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเขตเมือง - จัดทำระบบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลท่องเที่ยว อาทิ ข้อมูลด้านเส้นทางและระยะทาง เชิงป้องกัน: - จัดเก็บสถิติข้อมูลอุบัติเหตุ รวมถึงสาเหตุของอุบัติเหตุ เชิงรับ: - จัดเก็บข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลการเดินทาง - จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ และประโยชน์ของชุมชน
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - ฝึกอบรมพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ - ปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งจัดประเมินผลการฝึกอบรม โดยหน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัด - จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้แก่ผู้ที่สนใจเริ่มธุรกิจ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
4. การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและเอกชนในการจัดแพ็คเกจท่องเที่ยว พร้อมอาหารและที่พักสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 36 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	-
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการพื้นฐาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มัคคุเทศก์ แผ่นพับ และป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในภาษาต่างประเทศ - รมรณรงค์ลดปริมาณขยะและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - จัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เชิงรับ: - กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสม สอดคล้องตามข้อมูลของประเภทและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เชิงรับ: - กำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างมาตรฐาน ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ ด้านภาษาต่างประเทศ
4. การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 37 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จังหวัดตาก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - วิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม - จัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารสถานที่ที่น่าสนใจ - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ เป็นต้น - ภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่นร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เชิงป้องกัน: - ให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว เชิงรับ: - ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - กำหนดมาตรการควบคุมการสร้างที่พัก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับพื้นที่ เชิงแก้ไข: - ปรับปรุงสภาพเส้นทางเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่สัญจรระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอด - ตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพน้ำใช้ให้ได้มาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภค โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สาธารณสุข
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานของคนในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว เชิงแก้ไข: - จัดฝึกอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ให้ชุมชนตระหนักและรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	-
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 38 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองผะอัน รัฐกระเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. แผนการสร้างความเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม	เชิงแก้ไข: - ส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาให้เกิดระบบการจัดการขยะ - กำหนดนโยบายช่วยเหลือธุรกิจท่องเที่ยวที่มีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสภาพแวดล้อม เชิงป้องกัน: - กำหนดให้หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณูปโภคจัดเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวและปริมาณขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยว เชิงรับ: - ส่งเสริมและผลักดันการลงทุนเพื่อสร้างระบบการจัดการน้ำทั้งจากอาคาร - จัดทำระบบการจัดการขยะ ทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง
2. แผนเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ	เชิงรุก: - กำหนดนโยบายส่งเสริมธุรกิจที่จ้างงานคนในพื้นที่ เชิงแก้ไข: - กำหนดการฝึกอบรมการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานไว้ในแผนพัฒนาโฮมสเตย์ - กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดำเนินการและให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมการลงทุนการจัดทำระบบการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เชิงรับ: - อบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินทางสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรของท้องถิ่น
3. แผนเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการวางแผนและจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	เชิงรับ: - จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ที่สอดคล้องตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลกลาง
4. แผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ	เชิงรุก: - ศึกษาธุรกิจที่ฝึกเพื่อพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - พัฒนาโฮมสเตย์ที่มีอยู่ของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือด้านเงินทุนจากภาคเอกชน เชิงแก้ไข: - นักธุรกิจท้องถิ่นจัดทำแนวทางการใช้การค้าเป็นตัวผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อรัฐบาลกลาง เชิงป้องกัน: - คนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดแผนเพื่อรองรับนโยบายที่สอดคล้องตามแผนแม่บทการท่องเที่ยวของเมียนมา ค.ศ. 2013-2020

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
5. พัฒนาการเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - มอบสิทธิพิเศษทางธุรกิจให้แก่ธุรกิจที่พำนักรถท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - กำหนดให้ภาคเอกชนที่มีความต้องการที่จะลงทุนด้านสิ่งปลูกสร้างด้านการท่องเที่ยวต้องมีระบบการจัดการน้ำทิ้ง - วิจัยและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว
6. สร้างภาพลักษณ์และสถานะการท่องเที่ยวของเมียนมา	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปลอดภัยจากปัญหาชนกลุ่มน้อย ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการจัดประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่

ตาราง 39 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองเมะล่าย รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. แผนการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม	เชิงแก้ไข: - สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ
2. แผนเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ	เชิงรุก: - ให้ความรู้ด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - จัดโครงการฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาศิลปะ งานฝีมือ และของที่ระลึก - ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและอบรมผู้มีส่วนรับผิดชอบเพื่อจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - จัดฝึกอบรมบุคลากรของท้องถิ่นด้านการบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงรับ: - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานฝีมือของท้องถิ่น - ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
3. แผนเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการวางแผนและจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐมอญ เชิงแก้ไข: - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและโครงการที่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลกลาง เชิงป้องกัน: - จัดปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยใช้วัด สถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมเป็นตัวดึงดูด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงรับ: - จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และเพื่อกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - คนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำแนวทางในการรองรับความเจริญด้านการท่องเที่ยว ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลกลาง
4. แผนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ	เชิงรุก: - สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Conference and Exhibition) เชิงแก้ไข: - จัดประชุมกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - ศึกษาข้อมูลของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับนักธุรกิจต่างชาติในการจัดหาของใช้ที่ไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น เชิงป้องกัน: - จัดระบบการให้บริการของเอกชนด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการเช่ารถ เชิงรับ: - ส่งเสริมการผลิตของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ให้แก่คนในท้องถิ่น
5. พัฒนาการเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - วิจัยความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ อาทิ สภาพถนน และรถนำเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ศึกษาข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อจัดทำข้อเสนอ ต่อภาครัฐในการพิจารณาเพิ่มระยะเวลาสำหรับวีซ่านักท่องเที่ยว เชิงรับ: - นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเจริญทางการท่องเที่ยว
6. สร้างภาพลักษณ์และสถานะการท่องเที่ยวของเมียนมา	-

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) ระยะกลาง (5-10 ปี) และระยะยาว (10- 20 ปี)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะสั้น (1-5 ปี) มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น การสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE) การท่องเที่ยวเพื่อจับจ่ายสินค้า และการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิง เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะกลาง (5-10 ปี) มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนารากฐานที่จำเป็น เพื่อช่วยสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว เช่น การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในส่วนของภาครัฐเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ การควบคุมการดำเนินการและจำนวนนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะยาว (10-20 ปี) มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและเอกชน เพื่อช่วยให้สามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่ต้องการได้ง่ายขึ้น เช่น การวางแผนระบบคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคเพื่อขยายความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อดำเนินการในระยะสั้น กลาง และยาว ของ สปป. ลาว ไทย และเมียนมา ที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และ TOWS Matrix ของแต่ละพื้นที่ที่เลือกศึกษา ดังตาราง 12 – 29

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว คือการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นที่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงาน สร้างและกระจายรายได้ให้กับชาติพันธุ์ต่าง ๆ ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น และอนุรักษ์และปกป้องโบราณสถาน สภาพแวดล้อม และอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวของ สปป. ลาว พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องตามเป้าหมาย จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ คณะนักวิจัยพบว่า สปป. ลาว ควรมีเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้น ได้แก่ เพื่อสร้างและกระจายงานและรายได้ ระยะกลาง ได้แก่ เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน และโบราณวัตถุของท้องถิ่น รวมถึงสภาพแวดล้อม และระยะยาว ได้แก่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทาง

คณะนักวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแขวงหลวงพระบาง และแขวงไชยะบูลี ดังตาราง 40 และ 41 ตามลำดับ

ตาราง 40 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความพร้อมการรองรับด้านการท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงนโยบายส่งเสริมการลงทุน - สร้างงานให้แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้นอกฤดูกาล - ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่น - พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพในการบริการแก่แรงงานท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว - ผลักดันให้เอกชนส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนตลอดทั้งปี	- ตั้งหน่วยงานฝึกอบรมภาคเอกชนท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสารและเพิ่มความเข้าใจด้านประเพณีและวัฒนธรรม - ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว โดยเรียนรู้และร่วมมือกับผู้ร่วมหุ้นชาวต่างประเทศ - ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันหาแนวทางการเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือวิถีชีวิตโดยปรับเอาการท่องเที่ยวในระบบเอกชนมาใช้ - ตั้งคณะที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วยคนท้องถิ่น เพื่อป้องกันปัญหาด้านภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น	- เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว - กำหนดช่องทางการสื่อสารข้อมูลและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรูปแบบสัมปทานหุ้นส่วน เอกชน และชุมชนผ่านทางเว็บไซต์ - ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องการสร้างมาตรฐานธุรกิจโรงแรมและที่พัก - พัฒนากลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องโดยเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวสตรีและเยาวชน - กำหนดเงื่อนไขภายใต้ นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวระบบสัมปทาน เพื่อป้องกันการละทิ้งกิจการและรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

ตาราง 41 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของแขวงไซยะบูลี สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว (ประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี กิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาของวัน การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แหล่งท่องเที่ยวใหม่) เพื่อกระจายนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ และการเพิ่มระยะเวลาการเยี่ยมชมเยือนของนักท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์โอกาสทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อดึงดูดนักลงทุนท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวก่อนและหลังงานประเพณีใหญ่ อาทิ งานบุญช้าง เพื่อขยายระยะเวลาการท่องเที่ยว เกิดความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนเส้นทาง LIMEC - ปรับปรุงและหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น - กำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถ เพื่อ	- จัดการท่องเที่ยวที่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและเกิดความประทับใจ - ศึกษาแนวทางเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ความสามารถในการรองรับและวิถีชีวิต - ศึกษาความจำเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพื่อรองรับโอกาสการขยายตัวของการท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงเส้นทาง LIMEC	- ตั้งหน่วยงานตรวจสอบและตรวจติดตามโครงการการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากท้องถิ่นและภาคเอกชน - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ - ออกนโยบายผลักดันการลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยว พร้อมมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เสนอต่อรัฐบาล - พัฒนาแผนธุรกิจเพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและวิถีชีวิต

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มียู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและฝีมือแรงงาน - ศึกษาระยะเวลาการผ่านเข้า-ออกประเทศที่ด่านของนักท่องเที่ยว เพื่อปรับเปลี่ยนช่วงเวลาให้เหมาะสม - จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อแรงงานภายในประเทศ - จัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนแรงงานภาคการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว		

ประเทศไทยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันอย่างยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนาโดยสรุป ดังนี้ 1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงธุรกิจภาคบริการ ทั้งบนฐานบริการเดิมและฐานบริการใหม่ และ 2) พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และจัดทำและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องตามหลักความยั่งยืน นอกจากนี้ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 ไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” แผนดังกล่าวได้มีการแบ่งแนวทางการพัฒนาออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (Quick-win) มุ่งเน้นการดำเนินการที่สามารถปฏิบัติได้ทันที เป็นพื้นฐานเพื่อการดำเนินการในระยะถัดไป และสามารถเห็นผลได้ภายในระยะเวลา 1-2 ปี และระยะกลาง (Medium-term) เป็นการดำเนินการต่อยอดจากการดำเนินงานในระยะแรก สามารถเห็นผลได้ภายในระยะแผนฯ (ภายใน พ.ศ. 2564) ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายสำคัญในระยะยาว คือ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยอย่างยั่งยืน ดังตาราง 42 –

ตาราง 42 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดอุดรดิตถ์ ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว - เปิดรับสมัครงานผ่านศูนย์จัดงาน เพื่อคัดเลือกงานค่าตอบแทน และคัดเลือกผู้สมัครที่เหมาะสม - ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว - จัดอบรมนักธุรกิจท้องถิ่นด้านการผสมผสานธุรกิจท่องเที่ยวกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม - จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาตลาดผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว และการแปรรูปผลไม้ - ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว	- กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินโครงการต่าง ๆ ของชุมชนและภาครัฐ - ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่นในการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณขยะ - เชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น - ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด	- กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม - ภาครัฐจัดหาหรือกำหนดหน่วยงานให้ความรู้ด้านการเริ่มต้นและประกอบธุรกิจแก่ชุมชน - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน - จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่

ตาราง 43 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มียู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งแหล่งที่เป็นที่รู้จักและยังไม่มีที่รู้จัก เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน - จัดสรรและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยที่เกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อทำการเกษตร - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในและนอกฤดูกาล เพื่อให้เกิดรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และการให้บริการของชุมชน - ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในแต่ละพื้นที่ โดยนำเสนอแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม เช่น หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (National park passport program) - ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมปริมาณขยะไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของเตาเผาที่มีอยู่ในพื้นที่ (เขาค้อ)	- จัดทำแผนการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยการจัดทำป้ายเพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม - กำหนดโควตาสำหรับผู้ที่ต้องการนำรถเข้าไปในพื้นที่ โดยเสียค่าใช้จ่าย และจัดให้บริการจุดจอดรถและรถบริการสาธารณะสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการนำรถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและอารยสถาปัตย์ - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและน่าสนใจ - จัดโครงการพัฒนาคุณภาพแรงงานภาคบริการเพื่อการท่องเที่ยว โดยให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว	- ส่งเสริมธุรกิจของผู้ประกอบการท้องถิ่นผ่านโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้รักบ้านเกิด - วางแผนเรื่องการใช้น้ำและการรับมือกับอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันประหยัดน้ำ - จัดจุดจอดรถบริเวณทางขึ้นภูทับเบิกและเขาค้อ และมีบริการรถรับ – ส่ง จากผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความชำนาญเส้นทาง เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าก่อนช่วงเทศกาลท่องเที่ยว - จัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- รณรงค์ให้ชุมชนร่วมกันลดปริมาณขยะ และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการเกิดขยะ เช่น การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำ - ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ทำเกษตรอินทรีย์	- จัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ตรงตามความต้องการของตลาด (Research to Market) โดยเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์เข้ากับแหล่งท่องเที่ยว	

ตาราง 44 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดโครงการพัฒนาธุรกิจและผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก - จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์แปรรูปของชุมชน เช่น การผลิตกล้วยตาก - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ - รณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำและไฟฟ้า รวมถึงการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	- อาศัยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ สปก. (ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) - นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (เช่น Thailand Scan Me) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งที่ยังไม่เป็นที่นิยม - พัฒนาเทคโนโลยีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางและการจราจร เป็นต้น	- กำหนดหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว - นำระบบขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว เช่น จอดแล้วจร (Park and ride) มาประยุกต์ใช้ เพื่อลดการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเขตเมือง - จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการขยะและประโยชน์ของชุมชน - จัดเก็บข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- ฝึกอบรมพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว จัดประเมินผล การฝึกอบรม โดยหน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัด เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ - จัดทำระบบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลท่องเที่ยว อาทิ ข้อมูลด้านเส้นทางและระยะทาง	- จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน - สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและเอกชนในการจัดแพ็คเกจท่องเที่ยว พร้อมอาหารและที่พักสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน	ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง รวมถึงจัดเก็บสถิติข้อมูลอุบัติเหตุ และสาเหตุของอุบัติเหตุ

ตาราง 45 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว - กำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างมาตรฐาน ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ ด้านภาษาต่างประเทศ - รณรงค์การลดปริมาณขยะและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	- กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการพื้นฐาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มัคคุเทศก์ แผ่นพับ และป้ายแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในภาษาต่างประเทศ - จัดกิจกรรมเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- จัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว และกำหนดแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสม สอดคล้องตามข้อมูลของประเภทและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

ตาราง 46 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของจังหวัดตาก ประเทศไทย

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- วิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม - จัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารสถานที่ที่น่าสนใจ - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว - ศึกษาความพร้อมของพื้นที่เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ - จัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานของคนในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว - ให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	- กำหนดมาตรการควบคุมการสร้างที่พัก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับพื้นที่ - ให้ชุมชนตระหนักและรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ตรวจสอบติดตามและพัฒนาคุณภาพน้ำใช้ให้ได้มาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภค โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สาธารณสุข	- ภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่นร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - ปรับปรุงสภาพเส้นทางเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่สัญจรระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอแม่สอด

เมียนมาจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยว ปี ค.ศ. 2013-2020 มีเป้าหมายเพื่ออาศัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวหลักดันให้เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวของเมียนมาพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องตามเป้าหมาย จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ คณะนักวิจัยพบว่า เมียนมาควรมีเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้น ได้แก่ เพื่อสร้างความพร้อมในการรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในด้านคุณภาพแรงงาน มาตรฐานที่พัก สาธารณูปโภค ความ

ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงความสะอาดของสภาพแวดล้อม เป็นต้น ระยะกลาง ได้แก่ การสร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม และระยะยาว ได้แก่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางคณะนักวิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของรัฐมอญ และรัฐกะเหรี่ยง ดังแสดงในตาราง 47 และ 48 ตามลำดับ

ตาราง 47 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของเมืองพะอั้น รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- กำหนดให้หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณสุขโรค จัดเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว และปริมาณขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยว - ศึกษาธุรกิจที่ฝึกเพื่อพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - พัฒนาโฮมสเตย์ที่มีอยู่ของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือด้านเงินทุนจากภาคเอกชน - ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปลอดภัยจากปัญหาชนกลุ่มน้อย - ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านสาธารณสุขโรค เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการจ้างงานของคนในพื้นที่	- กำหนดนโยบายส่งเสริมธุรกิจที่จ้างงานคนในพื้นที่ - ส่งเสริมการลงทุนการจัดทำระบบการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน - พัฒนาระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรของท้องถิ่น - นักธุรกิจท้องถิ่นจัดทำแนวทางการใช้การค้าเป็นตัวผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อรัฐบาลกลาง - มอบสิทธิพิเศษทางธุรกิจให้แก่ นักธุรกิจที่พานักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และใช้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	- จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ที่สอดคล้องตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลกลาง - คนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดแผนเพื่อรองรับนโยบายที่สอดคล้องตามแผนแม่บทการท่องเที่ยวของเมียนมา ค.ศ. 2013-2020 - กำหนดนโยบายช่วยเหลือธุรกิจท่องเที่ยวที่มีโครงการปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาสีงแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาให้เกิดระบบการจัดการขยะและระบบการจัดการน้ำทิ้งจากอาคาร - กำหนดการฝึกอบรมการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยงที่ได้มาตรฐานไว้ในแผนพัฒนาโฮมสเตย์ - กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดำเนินการและให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการ

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดทำระบบการจัดการขยะทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง - กำหนดให้ภาคเอกชนที่มีความต้องการที่จะลงทุนด้านสิ่งปลูกสร้างด้านการท่องเที่ยวต้องมีระบบการจัดการน้ำทิ้ง		- จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - วิจัยและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 48 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักความยั่งยืนของเมืองเมะล่าย รัฐมอญ เมียนมา

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
- จัดปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปีโดยใช้วัด สถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมเป็นตัวดึงดูด - จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และเพื่อกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ - สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Conference and Exhibition) - จัดประชุมกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางการรองรับ	- จัดเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐมอญ - ศึกษาข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อจัดทำข้อเสนอ ต่อภาครัฐในการพิจารณาเพิ่มระยะเวลาสำหรับวีซ่านักท่องเที่ยว - ส่งเสริมการผลิตของใช้ในห้องพักโรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ให้แก่คนในท้องถิ่น - ศึกษาข้อมูลของใช้ในห้องพัก โรงแรม อาทิ สบู่และแชมพู ที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับนักธุรกิจต่างชาติในการจัดหาของใช้ที่ไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น	- ให้ความรู้ด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว - นโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเจริญทางด้านการท่องเที่ยว - ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและโครงการที่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลกลาง - วิจัยความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ อาทิ สภาพถนน และรถนำเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ระยะสั้น (พัฒนาสิ่งที่มีอยู่)	ระยะกลาง (เพิ่มขีดความสามารถ)	ระยะยาว (พัฒนา/ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน)
นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - จัดระบบการให้บริการของเอกชนด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เช่น ระบบการเช่ารถ - สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาขยะ - จัดฝึกอบรมบุคลากรของท้องถิ่นด้านการบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว - ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	- ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและอบรมผู้มีส่วนรับผิดชอบเพื่อจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว - จัดโครงการฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาศิลปะ งานฝีมือ และของที่ระลึก เพื่อพัฒนางานฝีมือของท้องถิ่น	- คนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำแนวทางในการรองรับความเจริญด้านการท่องเที่ยว ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลกลาง

แม้ว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ไทย และเมียนมา จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่เป้าหมายในแต่ละระยะของการดำเนิน ทั้งในระยะสั้นและกลาง มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ ศักยภาพของแหล่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการปกครองและนโยบายของประเทศ ส่งผลให้กลยุทธ์และโครงการของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า สปป. ลาว (แขวงหลวงพระบางและแขวงไซยะบูลี) ที่มีจุดเด่นการท่องเที่ยว ทั้งในเชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และนิเวศวัฒนธรรม รวมถึงมีโบราณสถานที่น่าสนใจ ควรพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของที่พัก ร้านอาหาร สินค้า และสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะอาดของสภาพแวดล้อม รวมถึงมาตรฐานและความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังควรคำนึงถึงการสร้างงานและการกระจายรายได้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของคนในท้องถิ่น และส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งในและนอกประเทศ

ประเทศไทยมีจุดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ สามารถสรุปและอภิปรายถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดได้ ดังนี้ จังหวัดอุดรธานี มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตที่เป็น

จุดเด่น เนื่องจากมีอาคาร บ้านเรือน และชุมชนที่ยังดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัสประสบการณ์ แนวทางการพัฒนาจึงเป็นไปในรูปแบบของการจัดอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนที่ต้องการทำธุรกิจภาคบริการ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสากล และพัฒนากิจกรรมของท้องถิ่นให้สามารถช่วยส่งเสริมและรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีทิศทางโดยไม่ทำลายอัตลักษณ์ของชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นจุดเด่น เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา และสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบายเกือบตลอดทั้งปี มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเป็นจำนวนทุกปี แนวทางการพัฒนาจึงเป็นไปเพื่อบริหารจัดการและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพธรรมชาติมากที่สุด และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่งสาธารณะ รวมถึงการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ หาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อกระจายรายได้และนักท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ประวัติศาสตร์ และนิเวศ อาทิ พระราชวังจันทน์ ซึ่งสันนิษฐานว่าเคยเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ของไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงอยุธยา วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธชินราช ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีความสวยงามมากที่สุดในประเทศไทย และ อ.เนินมะปราง ที่มีภูเขาหินปูนและธรรมชาติที่สวยงาม อย่างไรก็ตาม จังหวัดพิษณุโลกมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนคือ ต้องการเป็นศูนย์กลางการบริการโลจิสติกส์และโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเน้นไปที่การพัฒนาบุคลากรและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก บริษัทนำเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับพื้นที่อื่น ๆ จังหวัดสุโขทัย มีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต โดยมีอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นแหล่งมรดกโลก นอกจากนี้ ยังมีบ้านนาต้นจั่น ซึ่งมีชุมชนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็ง มีการปรับตัวและพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและหลากหลาย ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจึงเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถและมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากร มาตรฐานมัคคุเทศก์ รวมถึงมาตรฐานรายได้และการจ้างงาน และพัฒนาระบบการจัดการขยะในพื้นที่ และจังหวัดตาก มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติ มีทั้งอาคาร บ้านเรือน วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการปรับพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาจึงควรเป็นการส่งเสริมและให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพธรรมชาติ และความปลอดภัย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวิจัยและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

เมียนมา (รัฐกระเหรี่ยง และรัฐมอญ) มีจุดเด่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมือง (วิถีชีวิตและวัฒนธรรม) ควรมีแนวทางการพัฒนาด้านการรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่สังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยควรเน้นพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ความปลอดภัย รวมถึงความสะอาดของสิ่งแวดล้อม คุณภาพและมาตรฐานที่พัก และแรงงานด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังควรประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและ

นักลงทุน ทั้งนี้ ภาครัฐควรมีส่วนร่วมโดยการออกนโยบายหรือมติพิเศษเพื่อส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงานคนในท้องถิ่น

ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลผลิตจากการศึกษานี้ ไปเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวบน LIMEC ซึ่งปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ สมาอุตสาหกรรม และหอการค้า ที่ประกอบด้วยผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวที่ต้องการทราบถึงความสามารถในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ และนำเสนอต่อภาครัฐ เพื่อผลักดันให้เกิดนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนระเบียงเศรษฐกิจนี้

การพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือระหว่างประเทศ และหากต้องการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน ทุกภาคส่วนควรดำเนินการพัฒนาไปพร้อมกับการรักษาคุณภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วย จึงจะทำให้การดำเนินการนั้น ๆ เกิดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ในสภาพแวดล้อมที่สะอาดและสมบูรณ์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาโดยภาพรวม สะท้อนให้เห็นว่า ทุกประเทศต้องการให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานแรงงาน แต่ยังคงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ไม่เพียงเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวไป แต่เพื่อความยั่งยืนที่ดีของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว บางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ จึงเสนอให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการเรื่องนี้
2. การวิเคราะห์ศักยภาพการรองรับของแหล่งพื้นที่ ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หากมีการนำแนวทางการพัฒนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาของแหล่งพื้นที่ก็จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. ควรสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมและกิจกรรมด้านการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นการจัดการการท่องเที่ยวและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน
5. จากขอบเขตงานที่กำหนดอาจทำให้การลงลึกของรายละเอียดข้อมูลในระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปี ไม่เพียงพอ เสนอให้มีเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่เกิดจากการนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน รวมไปถึงการเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเส้นใหม่ที่มีการเชื่อมโยงต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554. แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. ประกาศ
คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ภัทรบด ฤทธิ์เต็ม, 2556. ศักยภาพและความพึงพอใจของการท่องเที่ยววัดในจังหวัดเชียงใหม่ และรูปแบบ
การจัดการท่องเที่ยวในวัดในจังหวัดเชียงใหม่
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2551. ความพึงพอใจต่อระบบโลจิสติกส์ในเมืองท่องเที่ยวหลัก. สถาบันวิจัยสังคม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิวัฒน์ชัย บุญยักดิ์, 2550. ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.
- อรณัฐ โกศล และโชคชัย สุทธาเวช, 2557. การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารการเมืองการปกครองประเด็นปัญหาปัจจุบันในอาเซียน. ปีที่ 4.
ฉบับที่ 1.
- Budeanu, A., 2005. Impacts and responsibilities for sustainable tourism: a tour operator's
perspective. Journal of Cleaner Production 13, 89-97.
- Hashemkhani Zolfani, S., Sedaghat, M., Maknoon, R., Zavadskas, E.K., 2015. Sustainable tourism:
a comprehensive literature review on frameworks and applications. Economic Research-
Ekonomiska Istraživanja 28, 1-30.
- Ingelmo, I.A., 2013. Design and Development of a Sustainable Tourism Indicator based on
Human Activities Analysis in Inle Lake, Myanmar. Procedia-Social and Behavioral Sciences
103, 262-272.
- Lao PDR National Tourism Administration, Lao PDR Tourism Strategy 2006-2020.
- Ministry of Hotels and Tourism, the Republic of the Union of Myanmar, 2013. Myanmar Tourism
Master Plan 2013-2020.
- Njoroge, J.M., 2014. An enhanced framework for regional tourism sustainable adaptation to
climate change. Tourism Management Perspectives 12, 23-30.
- Padin, C., 2012. A sustainable tourism planning model: components and relationships. European
Business Review 24, 510-518.
- Sigala, M., 2008. A supply chain management approach for investigating the role of tour
operators on sustainable tourism: the case of TUI. Journal of Cleaner Production 16,
1589-1599.

Waligo, V.M., Clarke, J., Hawkins, R., 2013. Implementing sustainable tourism: A multi-stakeholder involvement management framework. *Tourism Management* 36, 342-353.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- วัตถุประสงค์**
1. ระบุตัวชี้วัดเบื้องต้น
 2. ข้อมูลด้านสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
 3. ศักยภาพการรองรับการพัฒนาของพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
 4. ผลกระทบ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์**
- 1.1 ชื่อ.....ตำแหน่ง.....
 - 1.2 อาชีพ/ประเภทธุรกิจ.....
 - 1.3 ระดับการศึกษา/ สาขาวิชา.....
 - 1.4 ภูมิลำเนา (เป็นคนพื้นที่หรือไม่).....
 - 1.5 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คืออะไร.....
- 2. สถานที่ท่องเที่ยว**
- 2.1 ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว.....
 - 2.2 ประเภทของการท่องเที่ยวในพื้นที่

☐ เจริญวัฒนธรรม	☐ ประวัติศาสตร์	☐ ผจญภัย	☐ ธรรมชาติ
☐ อื่น ๆ			
 - 2.3 ลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว/ช่วงอายุ

☐ ชาวต่างชาติ	☐ คนนอกพื้นที่	☐ เกษียณอายุ	☐ วัยรุ่น
☐ มีฐานะ	☐ Backpack	☐ อื่น ๆ	
 - 2.4 สถานที่ท่องเที่ยวนี้มีการจัดการที่ยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	☐ ไม่ทราบ
.....		
.....		
 - 2.5 จำนวนนักท่องเที่ยว..... ที่มา.....
 - 2.6 การเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว สะดวกหรือไม่ อย่างไร/ภาพรวมการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว

☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก
.....	
.....	
 - 2.7 การเดินทางภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเป็นอย่างไร (ถ้ามี)

2.8 มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ (เช่น จุดบริการข้อมูล น้ำดื่ม ห้องน้ำ การจัดการขยะ เป็นต้น)/ภาพรวม

☐ มี

☐ ไม่มี

2.9 คนในพื้นที่สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นได้หรือไม่ อย่างไร

☐ สามารถใช้ได้

☐ ไม่สามารถใช้ได้

2.10 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่

☐ พอใจ เรื่องที่ทำให้พอใจ ได้แก่.....

☐ ไม่พอใจ เรื่องที่ทำให้ไม่พอใจ ได้แก่.....

ข้อเสนอแนะ.....

3. ข้อมูลที่แสดงถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ

3.1 รายได้ของคนในชุมชนจากการท่องเที่ยว

3.2 ระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ปัจจุบัน (พิจารณาจากรายได้) ดีขึ้น/แย่ลง อย่างไร เพราะเหตุใด

☐ มี

☐ ไม่มี

3.3 อัตราการจ้างงาน (ระบุตัวเลข หรืออาจจะเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา)

3.4 การกระจายรายได้สู่ชุมชน

3.5 โครงการที่ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

3.6 กิจกรรมที่สร้างรายได้ให้ชุมชน (3 อันดับแรก)

1.
2.
3.

4. ข้อมูลที่แสดงถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม

4.1 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

.....

.....

.....

.....

4.2 โครงการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมของชุมชน

- การมีส่วนร่วมของชุมชน

.....

.....

- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ (เช่น การให้ความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน)

.....

.....

- การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

.....

.....

4.3 เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในชุมชน

.....

.....

4.4 การจ้างงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มธุรกิจใด.....

4.5 การท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมกิจกรรม/อุตสาหกรรมหลักของชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4.6 ประเพณี วัฒนธรรมหลักของพื้นที่ คือ..... ได้รับ
การส่งเสริมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
4.7 ระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ปัจจุบัน (พิจารณาเชิงคุณภาพ – ความรู้สึก rate 1-5) ดีขึ้น/แย่ลง
อย่างไร เพราะเหตุใด

ระดับ (1-5).....

☐ ดีขึ้น ☐ แย่ลง

.....
.....
5. ข้อมูลที่แสดงถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม

5.1 แหล่งพลังงานของพื้นที่ คืออะไร

.....
5.2 ทรัพยากรหลักของพื้นที่ คืออะไร มีการจัดการหรือไม่ อย่างไร

.....
5.3 แหล่งมลพิษส่วนใหญ่ของพื้นที่

.....
5.4 มลพิษส่วนใหญ่ของพื้นที่ คืออะไร (อากาศ น้ำ เสียง ความร้อน).....

5.5 ระบบการจัดการขยะ มีหรือไม่ จัดการอย่างไร มีการแยกขยะหรือไม่

.....
5.6 โครงการที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติ (เช่น ลดการใช้ทรัพยากรด้วยวิธีต่าง ๆ)

.....
5.7 โครงการที่ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เช่น การปลูกป่า ตรวจสอบคุณภาพน้ำ)

.....
6. ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ พร้อมทั้งระบุตัวชี้วัด

7. ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม พร้อมทั้งระบุตัวชี้วัด

8. ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งระบุตัวชี้วัด

9. ศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่

- จำนวนนักท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่ชุมชนหรือพื้นที่รองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ (ได้แก่ กิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรมากเกินไป ต้องนำเข้าวัสดุดิบปริมาณมาก) หรือทางบวกชั่วคราว (ได้แก่ ร้านค้าที่เปิดตามกระแสโดยไม่มีผู้ใช้บริการในระยะยาว)

9.1 ด้านเศรษฐกิจ

9.2 ด้านสังคม

9.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

10. ผลกระทบที่เกิดขึ้น/อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

- ผลกระทบทั้งในระยะสั้น กลาง ยาว พร้อมเสนอแนะแนวทางการป้องกัน/แก้ไข

10.1 ด้านเศรษฐกิจ

ระยะสั้น.....

ระยะกลาง.....

ระยะยาว.....

ข้อเสนอแนะ แนวทางการป้องกัน/แก้ไข.....

- 10.2 ด้านสังคม
- ระยะสั้น.....
- ระยะกลาง.....
- ระยะยาว.....
- ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกัน/แก้ไข.....
-
-
- 10.3 ด้านสิ่งแวดล้อม
- ระยะสั้น.....
- ระยะกลาง.....
- ระยะยาว.....
- ข้อเสนอแนะ แนวทางการป้องกัน/แก้ไข.....
-
-

หน่วยงานที่เข้าพบ

ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ของรัฐกะเหรี่ยง (Chief Minister of Kayin State)

Kayin state CCI

ภาครัฐมอญ (Mon state government)

Mon state CCI

กระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยว

กระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจ

สภาหอการค้าและอุตสาหกรรม (UMFCCI)

เอกอัครราชทูตไทย ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย

ทูตพาณิชย์ ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์)

หอการค้าจังหวัดตาก

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตาก

หอการค้าจังหวัดตาก

ผู้ประกอบการร้านค้า ณ น้ำร้อนแม่กาษา จังหวัดตาก

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

ผู้ประกอบการไร่ปฐมเพชร จังหวัดตาก

การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดตาก

เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย และ จังหวัดอุดรดิตถ์

การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

ผู้ประกอบการสินค้าเครื่องเล่นกีฬาการกรรม (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) บ้านนาต้นจัน จังหวัดสุโขทัย

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ชาวสวนผลไม้ จังหวัดอุดรดิตถ์

หอการค้าจังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้ประกอบการพิพิธภัณฑ์ผ้าม่อนลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

หอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์

องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเพชรบูรณ์

การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก

นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดเพชรบูรณ์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

The Chairman of CCI สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

รองเจ้าแขวงหลวงพระบาง ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

CCI หลวงพระบาง สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวหลวงพระบาง และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

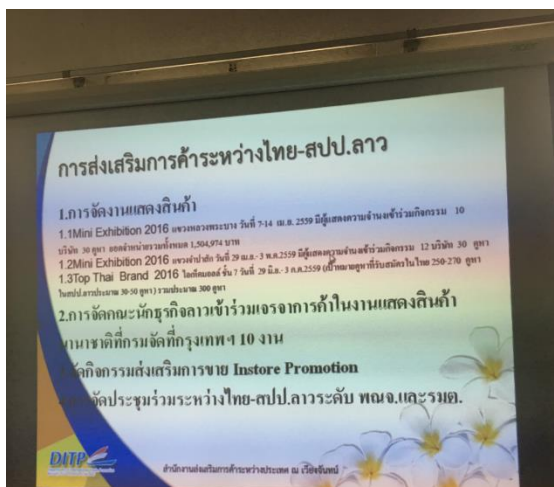
ผู้ประกอบการธุรกิจเดินรถหลวงพระบาง

เลขาธิการสภาการค้าและสภาอุตสาหกรรมลาว ณ นครเวียงจันทน์

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สปป. ลาว

ทูตพาณิชย์ ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

กระทรวงแผนงานและการลงทุน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

CCI เมืองปากลาย แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

วัตถุประสงค์โครงการ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	1. รวบรวมข้อมูล ทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้องในประเด็นแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางที่ศึกษา	รวบรวมข้อมูลที่สะท้อนความเป็นไปได้ที่สถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ จะได้รับความนิยม ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 2	- แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับ - ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
	2. สร้างตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	สร้างตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 3	- ศักยภาพการรองรับการพัฒนาของพื้นที่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (รายละเอียดแสดงในบทที่ 3 และ 4)
	3. คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับและประเมินศักยภาพ	คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 4	
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน-เมะล่าย	วิเคราะห์ผลกระทบของพื้นที่ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเมื่อเกิดการพัฒนา	วิเคราะห์ผลกระทบของพื้นที่ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดการพัฒนา จากการข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึกดังแสดงในบทที่ 4	- ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว - ผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยว

3. เพื่อระบุถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาอย่างมีทิศทางบนเส้นทางหลวงพระบาง – อินโดจีน-เมะล่าย	1. วิเคราะห์ข้อดี – ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้	วิเคราะห์ข้อดี – ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ แสดงรายละเอียดในบทที่ 4	- ข้อดี – ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ของแหล่งท่องเที่ยว
	2. กำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว แสดงรายละเอียดในบทที่ 4	- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
	3. กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการดำเนินการในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว	กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการดำเนินการในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว แสดงรายละเอียดในบทที่ 5	- แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการดำเนินการในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 และ 5)